

bONUM PUBLICUM

06

GYORSÍTÓPÁLYÁRA
ÁLLHAT AZ NKE
Interjú Orbán Balázssal,
a Miniszterelnökség
államtitkárával

29

NAGY-BRITANNIA
A VÁLTOZÁS ÚTJÁN
Egedy Gergellyel beszélgettünk
a brexithez vezető útról és a le-
hetséges kimenetelekről

33

A VÍZ ÉVSZÁZADA
Beszámoló a Víz és biztonság
Magyarországon című
konferenciáról

ÚJ EGYETEMI AJÁNDÉKTÁRGYAK

A termékeket keresse NKE Könyvesboltunkban és webshopunkban!

NKE Könyvesbolt

Nemzeti Köszolgálati Egyetem
Oktatási Épület
1083 Budapest, Üllői út 82.
Tel.: 06-1-432-90-00/20-444
E-mail: vasarlas@dialogcampus.hu
Nyitvatartás: hétfőtől péntekig: 7.30 – 17.30-ig

Dialog Campus Kiadó
www.dialogcampus.hu

39

A népességvándorlás társadalmi jelenségként egyidős az emberi közösségekkel, és általánosságban természetes jelenségként tekintünk rá. Napjainkban Európában a tömeges, ellenőrizetlen migrációs hullámokhoz kapcsolódóan a negatív hatások vannak előtérben. Ezeket széles körű politikai és társadalmi vita övezi, és az NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpontja számos workshopot szervezett a közelmúltban a megvitatásukra. Erről beszélgettünk a központ munkatársával, Csiki Varga Tamással.

06

Gyorsítópályára állhat az NKE – Interjú Orbán Balázssal, a Miniszterelnökség államtitkárával

11

Az NKE a minőség egyeteme

29

Nagy-Britannia a változás útján

42

Okos város – okos közigazgatás

TARTALOM 2018. OKTÓBER

02	MOZAIK	TAPASZTALATCSERE ÉS SZEKTORKÖZI KONZULTÁCIÓ	39	A MIGRÁCIÓT AZ INSTABILITÁS ÉS AZ EGYENLŐTLENSÉG HAJTJA	
06	GYORSÍTÓPÁLYÁRA ÁLLHAT AZ NKE - EGYETEM A MAGYAR HYDE PARKBAN	23	„EGYSZERRE KELL SZELLEMI KÖZÖSSÉGET LÉTREHOZUNK ÉS SZELLEMI HAZÁT KÍNÁLUNK”	42	OKOS VÁROS – OKOS KÖZIGAZGATÁS
11	AZ NKE A MINŐSÉG EGYETEME	27	NATO AZ ISKOLATÁSKÁBAN	45	KOSSUTH A PARKBAN
14	MÉLTÓ HELYEN A KOSSUTH-SZOBOR	29	NAGY-BRITANNIA A VÁLTOZÁS ÚTJÁN	48	TUDOMÁNYOS WOODSTOCK AZ NKE-N
17	FELSŐOKTATÁS: EGYRE SZOROSABBÁK A MAGYAR-VIETNÁMI KAPCSOLATOK	33	A VÍZ ÉVSZÁZADA	50	HAJRÁ, NKE! HAJRÁ, CSATA! - NB I-ES KOSÁRLABDACSAPAT A LUDOVIKÁN
18	ÉGHAJLATVÁLTOZÁS ÉS MIGRÁCIÓ	36	FONTOS KORMÁNYZATI POZÍCIÓBAN AZ EGYETEM OKTATÓJA	53	210 ÉVES A MAGYAR TISZTKÉPZÉS
20	TÁRSADALMI ÉRTÉK ÉS FELELŐSSÉG A KÖZSZFÉRÁBAN - ANGOL-MAGYAR			56	AJÁNLÓ

Köszöntötték a külföldi hallgatókat

A már tradíciónak tekinthető Welcome Day során köszöntötték a Nemzeti Közszolgálati Egyetem külföldi hallgatóit szeptember 26-án. Az eseménynek a Ludovika Főépület Hunyadi terme adott otthont, ahol a Nemzetközi Kapcsolatok Iroda munkatársai ajándékokkal várták a többek között Franciaországból, Németországból, Olaszországból, Fehéroroszországból, Romániából, Törökországból, Lengyelországból, Oroszországból, Ghánából, Azerbajdzsánból, Ukrajnából, Jordániából, Marokkóból, Vietnámból, Mongóliából és Kenyából érkezett fiatalokat. Idén összesen 82-en vehetnek részt a képzésen az Erasmus+ és a Stipendium Hungaricum-ösztöndíjprogramok segítségével. A nyitóünnepségen Nyikos Györgyi nemzetközi rektorhelyettes bemutatta az egyetem karait és karközi intézeteit. Az Államtudományi és Közigazgatási Kar tevékenységét Peres Zsuzsanna ismertette. A kar tudományos és nemzetközi dékánhelyettese szólt az ÁKK-n elérhető kurzusok széles palettájáról is. Jobbágy Zoltán ezredes, a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar tudományos és nemzetközi dékánhelyettese a kar bemutatását követően nagyszerű magyarországi élményeket kívánt a félévüket megkezdő nemzetközi hallgatóknak. Szente-Varga Mónika, a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar dékánhelyettese

arra hívta fel a figyelmet, hogy a NETK közreműködésével szervezett számos egyéb tudományos program is várja az érdeklődőket. A Rendészettudományi Kart Mészáros Bence r. ezredes mutatta be. Az RTK dékánhelyettese arra is bátorította a hallgatókat, hogy vegyék birtokba a Ludovika Campus új, jól felszerelt épületeit is.

Az NKE csatlakozott a Magna Chartához

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem szeptember 18-án a spanyolországi Salamancában ünnepélyes aláírási ceremónián csatlakozott a Magna Charta Universitatumhoz, ezzel részesévé vált az Európa és a világ vezető egyetemeit tömörítő közösségnek. A Magna Charta Universitatum elnevezésű dokumentumot harminc éve, a Bolognai Egyetem alapításának 900. évfordulóján 5 földrész 388 egyetemének rektora hozta létre. A Magna Charta az egyetemi szabadság és az intézmények autonómiájának alapelveit foglalja össze, valamint irányelveket tartalmaz a jövő egyetemeinek működése és önazonosságának meghatározása kapcsán. Létrehozásának és folyamatos megújításának célja

Bononia, a d. xv. Kal. Octobr. MCMLXXXVIII

válaszok adása Európa és a modern világ kihívásaira, és ebben az egyetemek szerepvállalására. A Magna Charta a kiindulópontját képezi minden további, az európai akadémiai együttműködésre vonatkozó nyilatkozatnak és állásfoglalásnak. 30 év alatt 5 kontinens számos egyeteme csatlakozott a dokumentumhoz. A 30. évforduló megrendezésére abban a Salamancában került sor, amelynek egyeteme idén ünnepli 800 éves fennállását. A VI. Fülöp spanyol király által személyesen elnökölt ünnepélyes emlékülésen Nyikos Györgyi nemzetközi rektorhelyettes – több más neves egyetem vezetőjével együtt – írta alá a csatlakozási nyilatkozatot.

Kutatók Éjszakája az NKE-n

Idén immáron hetedik alkalommal vett részt a Nemzeti Közszolgálati Egyetem a Kutatók Éjszakája programsorozaton, amelynek célja, hogy a kutatói pályát és általában a tudományt közelebb hozza a pályaválasztás előtt álló fiatalokhoz. Az idei rendezvényen három városban, négy helyszínen minden eddiginél több programot szerveztek meg az NKE oktatói és hallgatói. A karok és a karközi intézetek mellett az Egyetemi Központi Könyvtár és Levéltár munkatársai, valamint az egyetem doktoranduszai és szakkollégistái több mint száz előadást és öt bemutatót tartottak. Olyan tudományterületekről tartottak előadást az egyetem munkatársai, mint például a kriminológia, a biztonságpolitika, a nemzetbiztonság, a víztudomány

és a hadtudomány. A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Katonai Repülő Intézete is bemutatkozott a nagyközönségnek: Szolnokon az előadások mellett repülőgéphajtómű-bemutatót is láthatott a nagyszámú érdeklődő. Baján a Víztudományi Kar tartott gyerekek és felnőttek számára egyaránt izgalmas bemutatókat és színvonalas szakmai előadásokat a vízellátás, vízminőség, műanyagok felhasználása és az új energiaforrások témakörében, de előadást tartottak a Katasztrófavédelmi Intézet munkatársai is. Az egyetem programjainak szervezője, az Egyetemi Központi Könyvtár és Levéltár munkatársai Magyarország három történelmi korszakát idézték meg a Kutatók Éjszakáján. A résztvevők számát tekintve is sikerült rekordot dönteni, hiszen az NKE programjait összesen mintegy 3200-an látogatták meg.

Megkezdődött a tanév a doktoranduszoknak is

Mintegy száz elsőéves doktoranduszhallgató kezdte meg a tanévet a Nemzeti Közszolgálati Egyetem négy doktori iskolájában. A Ludovika Főépület dísztermében rendezett tanévnyitó ünnepségen a fogadalmotélt követően bemutatkoztak a doktori iskolák és a doktoranduszönkormányzat is. „Egy egyetem életében kiemelten fontos rendezvény a doktori tanévnyitó, hiszen a PhD-fokozatot adó képzések jelentik a képzési rendszer csúcsát, a legmagasabb szintű tudás és képességek átadását” – fogalmazott köszöntőjében Padányi József vezérőrnagy, egyetemi tanár. Az NKE tudományos rektorhelyettese elmondta, hogy amíg az egyetem elindulásakor kettő, ma már négy doktori iskolában folyik az egyenletes színvonalú munka. Hozzátette, hogy az új rendszerben három helyett már négy évig tart a képzés, és reméli, hogy az erre való átállás nem okoz semmilyen törést a hallgatókban. Padányi József szerint a doktori iskoláknak egyfajta műhelyként kell működniük, és ebbe az irányba kell fejlődni az NKE-n is. Mint ahogy a nemzetköziesítés folyamatát is minél jobban be kell építeni a képzésbe: a doktori iskolákban is növelni kell az idegen nyelvű képzések arányát, és több idegen nyelvű oktatót kell bevonni a rendszerbe.

Együtt a sportért – IDUS 2018

Idén az NKE adott otthont az Egyetemi Sport Nemzetközi Napja (IDUS: International Day of University Sports) alkalmából rendezett 3. Budapesti Egyetemi Sportfesztiválnak. A különböző sportolási lehetőségek és programok központi helyszínéül az Orczy-park szolgált. Kiss Ádám, a Magyar Egyetemi-Főiskolai Sportszövetség elnöke beszédében az életminőség növelését tűzte ki célul, amihez az út a rendszeres sportoláson keresztül vezet. Szabó Tünde, az EMMI sportért felelős államtitkára kiemelte az Európai Unió *Be active* kampányát,

amely egy egészségtudatosabb jövőt célozott meg. Az esemény társrendezője, a HÖOK nevében Gulyás Tibor elnök a hallgatóság képviselőjében nyitotta meg a sportnapot. A bemutatókat a NKE SE Tonfa szakosztálya kezdte, majd az Intézkedéstaktika szakosztály, a Ju-jitsu és az RTK-GYM szakosztály következett. A hallgatók részt vehettek különböző labdajátékokon, küzdősportokat próbálhattak ki. Mászófal, kalandpark, rendőrségi akadálypálya, fizikaierő- és állóképesség-mérés, zumba-, cheerleaderbemutató, gerincjóga és célba dobás, lövészet és íjászat is elérhető volt mindenki számára. A sport mellett számos érdekes előadás várta az érdeklődőket.

Nemzetközi konferencia a biztonságos vidékről

A *biztonságos vidék mint az állam létfeltétele* címmel rendeztek nemzetközi tudományos konferenciát a gödöllői Szent István Egyetemen szeptember 20-án. Az esemény a SZIE és a Nemzeti Közszolgálati Egyetem által létrehozott Vidékbiztonsági Kutatóműhely munkájába illeszkedett. A projekt megvalósítása során 7 kismonográfia, 10 tudományos mű, 1 egyetemi tankönyv, 36 folyóirat-publikáció és 3 kutatási jelentés készült. Ezen anyagok egy része már megjelent a két egyetem által kiadott

tudományos folyóiratokban. A Vidékbiztonsági Kutatóműhely tevékenysége három fő területre osztható: a vidékbiztonság komplexitásának feltárása, az összetevők egymásra hatásának, törvényszerűségeinek rendszerszemléletű meghatározása, a vidékbiztonsági tudatosság kialakításához szükséges tudástár, valamint oktatási módszerek kidolgozása. A kutatóműhely a kutatást és eredményeit – összhangban a nemzetpolitikai célkitűzésekkel – egyes esetekben kiterjeszti a Kárpát-medence

külhoni területeire is. A kutatás során prioritást élvez a fizikai és a gazdasági biztonság, valamint a versenyképesség kapcsolatrendszer. A kutatás sokat mérített a témában ismert, korábbi kutatási eredményekből, hogy feldolgozza a közel- és a régmúlt kapcsolódó hazai és nemzetközi történéseit. A kutatások eredményeként összeálló tudástartalom megjelenik mindkét egyetem oktatásában, valamint az állami és nem állami szereplők képzésében mint átadható differenciált tudástartalom.

Az integritásfejlesztés sikertörténet

„Az integritásfejlesztés kultúráját sikertörténetnek is lehet nevezni” – mondta Kis Norbert az *Integritásfejlesztés a közszolgálatban* elnevezésű szakmai konferencián, amelynek középpontjában a magyar közigazgatási szervek jó gyakorlatának, valamint az aktuális integritásirányítási trendeknek a megismerése állt. Az NKE ÁKK dékánja külön hangsúlyozta az NKE által menedzselte integritás tanácsadó szakirányú továbbképzési szak jelentőségét. Kis Norbert pozitív fejleményként értékelte, hogy a rendvédelem intézményrendszere nyitottan viszonyul az integritáshoz, amellyel mára szakmai platform, fejlesztő műhely is foglalkozik. „A Magyar Kormánytisztviselői és Állami Tisztviselői Karnak nagy szerepe van a megelőzésben és szemléletváltásban” – hangsúlyozta Palich Etelka. Az MKK elnöke szerint nagy lépéseket tettek és tesznek ezen a téren. A Hivatásetikai Kódexről elmondta, hogy 2013. szeptember 1-jei hatállyal lépett érvénybe, és öt évente felül kell vizsgálni. „Az etikai eljárások lényege a megelőzés, nem a szankcionálás” – hangsúlyozta. Palich Etelka olyan hivatásetikai elvárásokat tartott fontosnak, mint a hatékonyság, az átláthatóság, a lelkiismeretesség, valamint a munkatársak támogatása. Az ezeket érintő módosítási javaslatok közül kiemelte az integritás tanácsadó szerepének növelését az etikai kérdésekben, a fokozott felelősségvállalást vezetői szerepben, valamint a közeli hozzátartozókkal kapcsolatos kérdéseket.

Főszerepben az elektronikus ügyintézés

E-ügyintézési szakmai napot rendezett idén már harmadik alkalommal az Államtudományi és Közigazgatási Kar. A Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. társszervezésében megvalósuló egész napos eseményen az e-ügyintézésé volt a főszerep. „A rendezvény célja az elektronikus ügyintézés népszerűsítése, valamint az, hogy felhívja a figyelmet a digitális világ közigazgatással kapcsolatos lehetőségeire” – hangsúlyozta a rendezvény szervezői nevében Orbán Anna. Az NKE ÁKK Elektronikus Közszolgálati Intézet adjunktusa szerint a probléma az, hogy a hallgatók ismeretei hiányosak. „Ez a korosztály, amely mindennap használ digitális eszközöket, meglepő módon a személyes ügyintézését részesíti előnyben” – mutatott rá. Hozzátette, inkább sorban állnak a kormányablaknál, mert nem ismerik ezt a rendszert, holott a magyarorszag.hu kormányzati portál helyett működő új elektronikus ügyintézési felületnek számos előnye van. „A személyre szabott ügyintézési felület az egyetlen oldal, amely összeszedi az összes közigazgatási ügyintézési lehetőséget” – hangsúlyozta. A rendezvényen Budapest Főváros Kormányhivatala mobilizált kormányablakot hordozó autóbusz formájában biztosított sorban állás nélkül közel száz elektronikus ügyintézési lehetőséget. A műholdkapcsolattal működő okmánybusz olyan kormányablakként működik, amelyben minden okmányirodai szolgáltatás elérhető.

Gyorsítópályára állhat az NKE

Egyetem a magyar Hyde Parkban

SZÖVEG: SZŐÖR ADÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Koncepcióváltás zajlik a Nemzeti Közszerológati Egyetemen Orbán Balázs, a Miniszterelnökség államtitkára szerint. Az intézmény egyedüli fenntartójának képviselőjeként úgy látja, hogy a szervezeti változások és az új rektor, Koltay András személye is garancia arra, hogy elindulhat az intézmény egy gyorsítópályán.

○ Oktatóként már évek óta dolgozik a Nemzeti Közszerológati Egyetemen. Gondolta volna, hogy államtitkárként egyszer Ön lesz az intézmény fenntartójának a képviselője?

Orbán Balázs: Amikor az új kormány megalakulása előtt Gulyás Gergely miniszter felkért az államtitkári feladatra, már látszott, hogy a Miniszterelnökség számára az NKE egy kiemelten fontos intézmény lesz a jövőben is, így ennek megfelelően készültem én is. A kormány eddig is különös figyelmet szentelt az egyetemnek, kellő anyagi forrást biztosított a létrehozására, illetve a működtetésére, fejlesztésére. A komoly eredmények már ma is láthatók. Ezekre építve szeretnénk „gyorsítópályára” állítani az NKE-t. Ez lesz a következő időszak legfontosabb célja és feladata, amelyben nagy öröm részt venni.

○ Ehhez mennyire volt szükség a fenntartói szerkezet megváltoztatására? Korábban ugyanis több minisztérium képviselte magát a Fenntartói Testületben, ma pedig a Miniszterelnökség az egyetem egyetlen fenntartója.

O. B. Azt tapasztalom, hogy a fenntartói struktúra átalakulása a külső szemlélők számára jelentékenyebb változásnak tűnik, mint ahogy azt mi belülről megéljük. Az NKE egy állami egyetem, a szó legjobb értelmében: egyfajta speciális, közszférautánpótlás-képző intézmény, és egy fontos kormányzati tudásközpont is egyben. Valamilyen módon a kormányzat minden ágának, az összes minisztériumnak kapcsolódnia kell az egyetemhez. Ez azonban nem jelenti azt, hogy érdemes

annyira széttagolni a fenntartói jogokat, mint ahogy az eddig történt. A változással egy sokkal tisztább rendszer jött létre, mivel egyetlen csatornán, a Miniszterelnökségen keresztül történik az operatív irányítás és ellenőrzés. Ugyanakkor az azóta már felállt Tanácsadó Testület révén a kormányzat olyan szereplői is megjelenhetnek az egyetem körül, akiknek korábban erre nem volt lehetőségük.

○ Mi lesz a szerepe a Tanácsadó Testületnek?

O. B. Az új fenntartói szerkezet – a Tanácsadó Testülettel együtt – jobban kinyitja a lehetőségeket az egyetem előtt. A Tanácsadó Testület fogja véleményezni az egyetemmel kapcsolatos legfontosabb döntéseket, s a tagok tesznek javaslatot az egyetemre felvehető hallgatók szakonkénti megosztására. Az én reményeim szerint azonban ennél többről lesz szó: a Tanácsadó Testület tagjainak az egyetem valódi mentoraivá kell válniuk.

○ Gyorsabb és hatékonyabb döntéshozatal várható az új szervezeti keretek között?

O. B. Itt egyáltalán nem arról van szó, hogy a korábbi szerkezet nem működött jól. A különböző összetételű fenntartói testületek jól végezték a munkájukat, jelentősen hozzájárultak az egyetem megerősítéséhez a születés nem könnyű időszakában. Ugyanakkor jogos elvárás volt több minisztérium részéről is, hogy ők is jelen legyenek a testületben. Így viszont – érintettség alapján – akár a kormánytagok harmadnegyede is delegálhatta volna magát, ami azért valljuk be,

Orbán Balázs

Kedvenc könyv • Nemeskürty István: Mi, magyarok
Kedvenc zene • Bryan Adams
Kedvenc film • Jurassic Park
Hobby • alkotmányjog

elég abszurd helyzetet teremtett volna. Ezért ésszerű, hogy az operatív irányítási feladatok egyetlen minisztérium kezében legyenek.

○ Nemcsak a fenntartói szerkezetben történt változás az elmúlt hónapokban, hanem új rektora is van az NKE-nek Koltay András személyében. Ez mennyire illeszkedik a koncepcióváltáshoz, az új szemlélethez, amelyet korábban is említett?

O. B. Az egyetem és a kormány is nagyon hálás lehet az előző rektornak, Patyi András professzor úrnak, aki nagyon sokat tett azért, hogy az intézmény elérhesse azt a szintet, amelyen most működik. Nem véletlen, hogy egyetemépítő munkáját állami kitüntetéssel honorálták. Az új rektor személye ugyanakkor garancia arra, hogy az intézmény a már korábban is említett gyorsítópályán elindulhat. Ez jelenti többek között a nemzetközi kapcsolatrendszer bővítését, a tudományos munka erősítését, az elitképzés alapjainak lerakását és a Ludovika Campus élettel való megtöltését. Úgy gondolom, hogy Koltay András rektor úr az ideális választás,

akinek megvan az a tudományos, jogi, közigazgatási és egyetemszervezési tapasztalata, amely minőségi előrelépést eredményez majd az érintett területeken.

○ Önnek egyetemi tanársegédként és kutatóként korábban is megvolt a kapcsolata az egyetemmel. Miben szeretné máshogy látni majd az NKE-t néhány év múlva?

O. B. Gulyás Gergely miniszter úr is utalt arra a tanévnyitó beszédében, hogy számunkra két dolog igazán fontos. Az egyik a Ludovika Campus adta lehetőségek minél jobb kihasználása annak érdekében, hogy megvalósulhasson az, amit magunk között csak úgy nevezünk, hogy „az oxfordi egyetem a londoni Hyde Parkban”. Azt szeretnénk, ha az NKE a minőség egyeteme lenne, ezért szeretnénk kivenni a részünket az elitképzésből is. Ez azt jelenti, hogy a legjobb eredménnyel végzett hallgatók reményeink szerint a későbbiekben a politikai, gazdasági és társadalmi elit részévé válnak majd. Ehhez javítani kell az NKE-n dolgozó oktatói kar megbecsülésén is. Emellett érdemes lenne meghonosítani az egész egyetemen az RTK-n és a HHK-n jól működő

„vezénylés” intézményét, azaz a kormányzat különböző szintjein dolgozó gyakorlati szakemberek minél nagyobb mértékű bevonását az oktatásba. De fordítva is szeretnénk megoldani a kapcsolatokat: jobb lehetőséget szeretnénk kínálni a hallgatóknak például a közigazgatási ösztöndíjprogram megújításával is. A cél, hogy minél több fiatal kerüljön be a közzsférába, és hogy tartsuk is ott őket hosszú távon.

○ Hogyan lehet még népszerűbbé tenni a képzéseket, és milyen életpályaprogramokat tudnak kínálni az itt végzetteknek?

O. B. Ahogy látom, a felvételi ponthatárok és a jelentkezők száma is évről évre növekszik az egyetemen, tehát ezen a területen egyértelműen jó irányba mennek a dolgok. Ugyanakkor érdemes lenne még jobban bemutatni a leendő hallgatóknak, hogy a köz érdekében végzett munka magasabb presztízst,

életminőséget és kiszámíthatóbb munkalehetőséget jelent, mint egy magánérdek szolgálatába állítani a tehetséget.

A versenyelőny ilyen szempontból egyértelműen nálunk van, hiszen a 21. században egyre fontosabbá válik az, hogy olyan munkát végezzenek, amelyen látszik, hogy a közosság számára hasznos. Véleményem szerint a mai fiataloknál ez a tényező még az anyagi javaknál is fontosabb a pályaválasztáskor.

○ Ahhoz azonban, hogy valakire hosszú távon is számíthasson a közzsféra, rendezni kell a béreket is. Ezen a téren milyen lehetőségek vannak?

O. B. El kell érünk azt, hogy előbb-utóbb a fizetések tekintetében is legalább olyan feltételek álljanak rendelkezésre a közzsférában, mint a magánszektorban. Ezt a folyamatot a katonai és a rendészeti területen, illetve a területi közigazgatás egyes szintjein az életpályamodellek bevezetésével már korábban el is indította a kormányzat. A következő évtől elkezdődik a közszolgálati tisztviselői réteg bérrendezése is. Komoly bérrendezésben gondolkodunk, úgyhogy ha ez a folyamat végigmegy, akkor újra versenyképesé válik a közzsféra a materiális javak tekintetében is.

○ A rendszerváltás óta örökké visszatérő kérdés, hogy mennyi munkavállalóra is van szükség a közzsférában. Azt is lehet hallani, hogy a központi közigazgatásban, a minisztériumokban karcsúsítás várható, de akik maradnak, magasabb bérrel lesznek alkalmazva. Ez lehet az útja a versenyképesebb fizetéseknek?

O. B. Ez valóban egy örökzöld téma, most azonban szerencsés helyzetben vagyunk, hiszen nem arról van szó, hogy bármiféle megszorítási kényszerben lenne az állam. A gazdaság jó állapotának és teljesítőképességének köszönhetően lehetőségünk nyílik arra, hogy nagyobb összeget fordítsunk a közzsféra bérezésére. Ugyanakkor csak akkor érdemes a rendszer finanszírozási szintjét emelni, ha az hatékonyabban tud működni. Magasabb bér mellé magasabb elvárásokat is meg lehet fogalmazni. Ennek érdekében át kell alakítani a jogviszonyokat is, amelyeket szeretnénk rugalmasabbá, teljesítménycentrikusabbá tenni. Mindenkit megnyugtatóan azonban, hogy az egyetemről kikerülő végzett hallgatókat az eddiginél is szívesebben várja a közigazgatás, és reméljük, hogy vonzóbbá is tud válni számukra ez a terület. Mindezzel hosszabb távon Magyarország járna jobban.

○ Mennyire reális az a cél, hogy a közzsféra bérezése felzárkózzon a magánszféráéhoz?

O. B. Szerintem ez egy teljesen reális cél, és fontos feladat is a következő időszakban. Ahogy már említettem korábban, a köz érdekében végzett munka mindig vonzóbb, de ehhez megfelelő bérezés szükséges. Ismerve a hallgatói állományt, én úgy látom, hogy abban, aki az NKE-re jelentkezik, kialakult

egy nagyobb belső igény a közösség és a köz szolgálatára. A célunk, hogy mindenki lássa, ez a munka nemcsak áldozattal, hanem komoly előnyökkel is jár. Mindez pedig ad majd egy megfelelő tartást, egy magabiztosságot az egyén és az egész közsféra számára is.

○ Államtitkári munkája mellett marad-e ideje az oktatói-kutató feladatokra?

O. B. Úgy érzem, nem szerencsés, hogy egyetemi tanársegéd és a fenntartó képviselője is legyek az NKE-n. Előbbit ezért szüneteltetem, azonban az oktatói tevékenységről teljes egészében nem szeretnék lemondani. Nagyon szívesen jövök tanítani bármikor, amikor hívnak, erre már az elmúlt hetekben is többször került sor. Nemrég például a volt tanszéki kollégák kértek meg arra, hogy tartsam meg a kormányról szóló alkotmányjogi előadást, aminek én nagyon szívesen teszek eleget, hiszen illeszkedik abba a profilba, hogy olyanok is tanítsanak ezen az egyetemen, akik a gyakorlatban is az állam kötelékében dolgoznak. De múlt héten a foci pályát és a

tó melletti büfé sörkínálatát is kipróbáltuk a barátaimmal. Mindkettő kiváló.

○ Ennek örülünk! Milyennek tartja az egyetem továbbképzésekkel kapcsolatos tevékenységét? Hogyan lehetne ezt továbbfejleszteni?

O. B. Nagyon jó tapasztalatom van az NKE-n zajló továbbképzésekről. A résztvevők a legjobb típusú hallgatók: nyitottak, érdeklődők, fegyelmekkel. Komoly energiát fordítottak arra, hogy miközben a munkahelyükön is megállják a helyüket, az egyetemen is jól teljesítsenek. Fontos, hogy a továbbképzési programokban részt vevők számára az egyetem képes legyen olyan tudást átadni, amelyet a mindennapi munkavégzés során is jól lehet hasznosítani. Ebben az egyetemnek érdemes előrelépnie, mert nagy szükség van ilyen képzésekre. Nem célunk az, hogy mindenki számára kötelezővé tegyük az NKE elvégzését, fordított logikát javasolva annak kifejezetten örülnék, ha minél több állami vezető tanítana nálunk. Ők is sokat profitálnának, illetve a hallgatók is, ilyen egy igazi win-win helyzet. ●

Az NKE a minőség egyeteme

SZÖVEG: **FECSEK ZSUZSANNA**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

„A Nemzeti Közszolgálati Egyetem neve egyet kell hogy jelentsen a minőséggel” – mondta Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter az NKE központi tanévnyitó ünnepségén. Gulyás Gergely a Ludovika Arénában tartott eseményen kiemelte, hogy nem lehet kisebb a cél, mint hazai és nemzetközi presztízsű egyetemmé válni.

Az új tanév kezdetével új fejezet nyílik az NKE történetében. Idén szavazta meg a Magyar Országgyűlés azt a törvénymódosítást, amely az eddigi négy fenntartó minisztérium helyett már csak a Miniszterelnökséget jelöli ki az NKE feletti fenntartói jogok gyakorlójának. Ezzel párhuzamosan szeptember 1-jétől hivatalba lépett az intézmény új rektora, Koltay András is. Gulyás Gergely a tanévnyitón elmondott beszédében köszöntötte a sikeresen felvételt nyert első évfolyamos hallgatókat a kiváló tanulmányi lehetőséget biztosító NKE-n, amely, mint

fogalmazott: „önökkel és önök által lehet még több”. Kifejtette, hogy a nemzet szolgálata olyan ügy, amelyre a 21. században lehet és érdemes is feltennie az embernek az életét. Felidézte, hogy amikor az NKE létrehozásáról döntöttek, a magyar állam és a közszolgálat tartalmában, presztízsében és anyagi megbecsülésében is megújításra szorult. Mára viszont az NKE-n a személyi és infrastrukturális feltételek is adóttak ahhoz, hogy a hallgatók a különböző szakterületeken jól hasznosítható, versenyképes tudást szerezzenek. „A Nemzeti Közszolgálati

Egyetem célja, hogy a diplomaszerezést követően a legtöbben a lehető legtagabb értelemben vett közszolgálatot válasszák, a jövő közszolgálati elitjét alkossák” – hangsúlyozta. Beszédében kitért arra is, hogy egy intézményt alapítani hatalmas feladat. És sokkal nagyobb, ha már eddig is tiszteletre méltó hagyományokkal rendelkező különböző közösségeket kell összehozni egy új, nagyobb universitasban. „Új campusot kellett építeni, megőrizve és megújítva mindazt, ami a hagyományokból értékes, hozzátenni mindazt, amit a modern technika tud hozzáadni egy egyetem életéhez” – hangsúlyozta. Ahogy mondta, mindezt egy folyamat közben, az oktatási tevékenységet egy pillanatra sem szüneteltetve, lépésről lépésre bővülő anyagi lehetőségek mellett.

„Az eddig elért eredmények önmagukért beszélnek” – emelte ki. Elkészült a campus, és vele együtt megújult egy egész városrész. A műemléki részek felújítása nagyvonalú és méltóságteljes. Az új építmények az építészsakma elismerését váltották ki. Az ország legimpozánsabb egyetemi campusát sikerült létrehozni a történelmi Ludovika-épületek rekonstrukciójával, a tavaly átadott Oktatási Központtal, a Rendészeti Oktatási Épülettel, az építészeti nívódíjas Orczy Úti Kollégiummal és a nemrég megnyílt Ludovika Arénával. Gulyás Gergely kiemelte, hogy az egyetem által elért eredményeket leginkább az mutatja, hogy a felvételi ponthatárok évről évre emelkednek. 2018-ban 6223 jelentkező 12 566 jelentkezést nyújtott be az NKE-re, és közülük több mint 4400-an első helyen jelölték meg az intézményt. „Ma mindösszesen 1915 egyetemi polgár kezd meg újonnan tanulmányait” – hangsúlyozta. Köszönését fejezte ki a korábbi vezetőnek, Patyi Andrásnak, az egyetemet illető el nem feledhető érdemeiért. „Koltay András személye garancia a sikeres jövőre” – mondta az NKE új rektoráról. Elhangzott, hogy ma az egyetemen államtudományi területen tizennégy alap- és tizenhárom mesterképzés, műszaki területen három alapképzés és egy mesterképzés folyik. Idéntől a gazdasági tudományok is önálló képzési területtel rendelkeznek az NKE-n. „Idén olyan új képzések indulnak, mint a közgazdálkodás és közpolitika mesterképzés, az állami légi közlekedési alapképzés vagy a polgári nemzetbiztonsági képzés” – tért ki rá a miniszter.

Mindezek mellett folyamatban van olyan új képzések előkészítése is, amelyek napjaink jóléte és biztonsága szempontjából is létfontosságúak. Példaként a vízdiplomáciát és a kiberbiztonságot említette. „Az NKE mára kiépült, irigylésre méltó infrastruktúrája, az intézményileg egységes államtudományi képzés, az erre fordítandó kiemelt állami források mind azt üzenik, hogy tanulmányaik során Önök számíthatnak az országra, ahogy majd az ország is számítani fog az NKE-n végzetekre” – fejtette ki. Koltay András beszédében a tanévnyitó napjáról szólva elmondta, számára is olyan különleges, ahogyan a frissen felvett hallgatóknak. „Velük együtt léptem be az intézménybe, és ahogyan ők, úgy én is sokat fogok dolgozni a következő években

az egyetemen, az egyetemért” – fogalmazott. Az NKE rektora John Henry Newman bíboros szavait idézte, aki az egyetemek elsődleges küldetésének a hallgatók bölcsességének növelését tartotta. „A bölcsesség egyszerre öncél és eszköz az egyén környezetének, a társadalmi valóságnak az alakítására” – mondta. Véleménye szerint az NKE-n elsősorban az önálló gondolkodásra és döntéshozatalra képes, a tudományosság szigorú mércéi szerint felkészített, hazáját szolgálni tudó diplomások útnak indítása a cél. Magyarország Alaptörvényének X. cikkére hivatkozva arra hívta fel a hallgatóság figyelmét, hogy a tanulás, a tanítás és az egyetem autonómiája lehetővé teszi az alkotmányos jogállam keretei között a newmani gondolat gyakorlatba

való átültetését. Rávilágított, hogy az intézmény szellemi jogelődje, a Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia kétszáz éves öröksége megalapozta az NKE útját, az egyetem jelenét azonban a 21. század elvárásai és kihívásai határozzák meg. A jogelődök több évtizedes hagyományaira emlékezve kiemelte, hogy a közigazgatási felsőoktatás alapintézményeként idén ünnepeljük e képzési terület megalapításának 40. évfordulóját. „Ma az egyetem az államszervezet egyik legfontosabb kiszolgálója” – jelentette ki. Koltay András elmondta, hogy az NKE felel a hazai és nemzetközi közigazgatási tisztségviselők, a rendészeti szervek és a honvédség tisztjeinek, valamint a vízügyi

szakemberek képzéséért. „Hivatásunk az, hogy az államérdek támogatásán keresztül járuljunk hozzá az egyéni szabadság és a közjó megővéséhez és gyarapításához” – fogalmazott. Mint mondta, az államszervezet a kreatív, Magyarország és a világ dolgiban korszerű tudással eligazodó, önálló döntéshozatalra képes, kellően művelt, szellemileg és fizikailag felkészült diplomások kibocsájtását várja az egyetemtól. „Az állam és az egyetem tehát egymásra támaszkodva létezik, az egyik sikere a másiké is” – mondta le következtetésként. Az NKE rektora úgy látja, egy állami egyetem alkotmányos szempontból világnézetileg semleges, de értékrendjét tekintve nem lehet az. „Az alaptevékenységeket, az oktatást és a kutatást is a magyar történelmi hagyományokra

Az évnyitó keretében Tóth Zoltán József, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államtudományi és Közigazgatási Kar Magyar Állam- és Jogi Történelmi Intézet egyetemi docense posztumusz elismerésben részesült. Tóth Zoltán József 2018 januárjában hunyt el váratlanul. Élete során tudományos kutatói és közéleti munkásságával jelentősen hozzájárult a magyar államiság eszmerendszerének, értékrendjének megújításához, kiemelten egyetemünk megalapításához és fejlesztéséhez. Az adományozott posztumusz kitüntetéssel emléke, tudományos és oktatói tevékenysége iránti tiszteletét fejezte ki az egyetem.

tekintettel, az egyetem saját múltjára büszkén, az európai kultúra szövetébe ágyazottan, a magyarság és a magyar állam megmaradásának és megerősödésének célja által vezérelve, egymás emberi méltóságát tiszteletben tartva kell végeznünk” – hangsúlyozta. „Önök mind arra készülnek, hogy a magyar állam, a magyar állampolgárok szolgálatába álljanak majd” – szólt a hallgatókhoz. „Ezért nemcsak az a fontos, hogy megfelelő gyakorlati tudást adjon át hallgatóink az egyetem, hanem hogy a gyökereit tisztelő, tudásában elmélyült, emberségében megkérdőjelezhetetlen polgárokat is képezzenek e helyen” – tette hozzá. Az NKE vezetője úgy gondolja, hogy az egyetem nevelő, szellemiközösség-építő

és kulturális missziója kiemelkedő jelentőséggel bír, emiatt rendkívül sok tennivalóval is jár ennek megteremtése. Minden felsőoktatási intézmény egy bonyolult organizmus, ahol hallgatók, tanárok, kutatók, adminisztratív és a háttérben dolgozó munkatársak közösségének együttműködése határozza meg a mindennapokat. A bonyolult együttműködés miatt az egyetem színvonalát, az ott tanulók és dolgozók közérzetét alapvetően nem a vezetők határozzák meg. „Akárki is a rektor vagy a dékán, a lényeg az, hogy mi hangzik el a tanórákon, és az hogyan szélesíti a hallgatók szellemi horizontját, hogyan válik Önökből, hallgatókból valódi közösség, amely aztán elkíséri Önöket egész életükön át” – vélekedett. Hozzátette, nem szabad úgy tenni, mintha az egyetemi élethez kizárólag a kiképzés, a rendszeres órai részvétel, a könyvtári kutatás vagy a sikeres vizsgázás tartozna hozzá: legalább ennyire fontosak a hosszan elnyúló beszélgetések az évfolyamtársakkal, a szövődő szerelmek megélése és a sírig tartó barátságok megkötése. „Aki nem úgy gondol vissza utóbb az egyetemi éveire, mint élete legszebb időszakára, az valamit biztosan elmulasztott” – mutatott rá. Meglátása szerint az NKE különlegességét az adja, hogy civilek és egyenruhások élnek, tanulnak, dolgoznak együtt. „Ezért a különféle hivatásrendek hagyományai és szokásrendje áthatja egyetemi életünket” – jegyezte meg. Különleges helyzetben van az NKE, mert a Ludovika Egyetemi Campus hazánk legmodernebb egyetemi campusa. Koltay András beszédében kitért arra is, hogy az NKE képzéseinek nem csak színvonalasnak kell lenniük. „Nekünk a külvilág számára is felismerhető, sajátos, önálló identitással kell rendelkezniük” – hangsúlyozta. Véleménye szerint ehhez minden adott: minden igényt kielégítő épületkomplexum, hagyomány, amelyre építhetünk, emberek, akikkel dolgozhatunk, továbbá kellő elszántság és munkakedv. „El kell tehát jutnunk oda, hogy ide járni és itt dolgozni kitüntetés, érdem, és mindennap őszintén megélt öröm legyen” – mondta Koltay András, majd köszönését fejezte ki az NKE minden polgárának az intézményalapítás óta eltelt hét évben végzett építő és fejlesztő munkáért. „Elengedhetetlenül fontos az egyetem további épüléséhez mindazok munkája, akik bármilyen minőségükben az NKE közösségéhez tartoznak” – tette hozzá. „Legyen okunk emelt fővel járni az NKE képviselőiként és építőiként” – hangzott ünnepi köszöntője zárógondolata.

A beszédekét követően megtörtént az első évfolyamos hallgatók fogadalomtétele és a szalagfeltűzés. Az eskü szövegét Frankó Dániel, a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar hallgatója mondta elő a karokat képviselő öt hallgató kíséretében. A tanévnyitó emlékére emlékszalagot kötöttek a kari és az egyetemi zászlókra. A központi tanévnyitó ünnepség befejeztével az első évfolyamos hallgatók teljes jogú egyetemi polgárokká váltak. ●

Méltó helyen a Kossuth-szobor

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM, FECSER ZSUZSANNA
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Kövér László házelnök részvételével avatták fel a Ludovika Campuson azt a Kossuth-szoborcsoportot, amely korábban a Kossuth-téren állt, és restaurálás után, nemrégiben került a Nemzeti Közszerződési Egyetemhez.

Az Országgyűlés 2011-ben fogadta el a Kossuth Lajos tér átalakításáról szóló határozatát, amelynek eredményeként visszaállították a tér eredeti arcát, így a Horvay János által készített, 1927-ben felavatott, Kossuth Lajost és az első felelős magyar kormányt ábrázoló szoborcsoportot is, az eredeti emlékműről készített minta alapján. A második világháborút követő diktatúra idején az eredeti szoborcsoportot eltávolították, és a helyére a Kisfaludi Strobl Zsigmond, Kocsis András és Ungvári Lajos szobrászművészek által megalkotott emlékmű került. Ezt a szoborcsoportot a Kossuth tér rekonstrukciója keretében 2013-ban elbontották, majd restaurálás után az NKE-hez került. A Ludovika Campus-beruházás keretében megújuló Orczy-park – a jogörökösök egyetértésével és támogatásával

– méltó helyszínt biztosít az emlékműnek, amelynek hivatalos avatására most került sor. Az ünnepség díszvendégeként beszédet mondó Kövér László szerint megfelelőbb helyszínt és tulajdonost nem is találhattak volna az NKE-nél. Az Országgyűlés elnöke elmondta, hogy a kossuthi politikai értékrendben is meghatározó nemzeti önrendelkezés képességének legfontosabb szakmai fejlesztői az egyetemek, különösen az államtudományokat, a közigazgatási és nemzetbiztonsági tudományokat művelő intézmények.

Kövér László szót arról is, hogy történelmünkben sokan hoztak hősi és tragikus áldozatot a magyar szabadságért, de senki nem küzdött azért lényeglátóbban, mint Kossuth Lajos. A házelnök felidézte Kossuth Deák Ferencnek szóló levelét,

KÖVÉR LÁSZLÓ A PARLAMENTARIZMUSRÓL

„Az a fontos, hogy az ember szívesen közszolgálatot teljesít, és lássa meg benne az alkotótevékenységet” – mondta Kövér László a parlamentarizmusról tartott előadásában, amelyen közel 140 hallgató vehetett részt a szoboravatást követően az NKE-n. A házelnök a politikai és szakmai előéletére vonatkozóan elmondta, meghatározó az ember életében az, hogy milyen szellemiségű településen nő fel. Közélet iránti érdeklődését gyermekkorától szívtá magába. Apai nagyapja, aki maga is politikus volt, nagy hatással volt rá. Egyetemi éveit szintén meghatározta az, hogy hasonló szellemiségű emberekkel került egy közegbe. A Fideszt 1988-ban alapították. Kövér László a Fideszt alapító 37 tag egyike volt. „Nekünk az égett bele a tudatunkba, hogy a kommunista rendszer menthetetlen, és el fog bukni” – jegyezte meg. A nyolcvanas évek második felében történelmi rés nyílt, „amelyen besütött a fény, és ha kinéztünk rajta, lehetett látni, hogy talán ott van a szabad világ” – emlékezett vissza. „A történelmi példák-ból azt tanultuk meg, hogy amikor a történelem felkínál egy mozgásteret, akkor azt habozás nélkül és bátran, akár a falnak is nekimenve ki kell tölteni” – hangsúlyozta. Az általuk létrehozott szövetség értelmének és céljának azt jelölte meg, hogy

alternatívát kínáljon az akkori egypártrendszerben. „A Fidesz mint első ellenzéki politikai szervezet megalapításával jelezni kívántuk, hogy alkotmányos jogi eszközökkel is át lehet lépni újra egy polgári berendezkedésbe, egy demokráciába, egy pluralista világba.” Kövér László 1990 óta tagja az Országgyűlésnek. Egy évvel az első mandátuma megszerzése után már a nemzetbiztonsági bizottságot vezette, majd az 1998-ban megalakuló kormányban a polgári titkosszolgálatokat felügyelő tárca nélküli miniszter lett. Egy évig a párt elnöki pozícióját is betöltötte, majd Schmitt Pált váltotta a házelnöki pozícióban. „Sose gondoltam volna, hogy egyszer házelnök leszek. Azt meg végképp nem, hogy egymás után háromszor is az leszek” – vallotta meg. A rendszerváltásra visszatekintve elmondta, hogy Antall József miniszterelnöksége idején az orosz csapatok még itt állomásoztak. „Választás ide vagy oda, akkor még nem volt világos, hogy ez egyszer és mindenkorra eldőlt világpolitikai küzdelem vagy csak egy történelmi intermezzo” – fogalmazott. Meglátása szerint a politikai pártok közt a mai napig jelen van egy világnézetből kiinduló törésvonal, amely a nemzet helyét és szerepét másként határozza meg. Az ellenzékéről

úgy vélekedett, hogy egy párt sem tartozik azok közé, akik konszenzusra hajlandók lennének. Véleménye szerint egyre kevesebb az olyan politikus, aki a nemzeti érdek miatt hajlandó lenne az együttműködésre. „Ez egy 30 éve zajló folyamat” – mutatott rá. A Sargentini-jelentés politikai és jogi következményeiről is szó esett az előadáson. Arra a kérdésre, hogy vajon az Európai Parlament kizárja-e a Fideszt, azt a választ adta Kövér László, hogy Magyarország elmarasztalásához a miniszterelnökök tanácsának konszenzussal így kellene döntenie. Ezt nem tartja valószínűnek. Kiemelte a lengyelek szerepét, akik nem támogatják a Magyarországgal szembeni szankció elfogadását. „Magyarországot a tagsági jogától nem lehet megfosztani” – jelentette ki. Az orosz–magyar kapcsolatokról szólva a házelnök kiemelte, Magyarország nem hajlandó Oroszországból ellenséget csinálni csak azért, mert másoknak Európában vagy a tengeren túl nézeteltérések vannak Oroszországgal. Ez már csak azért sem lenne szerencsés, mert a hazai gázellátás Oroszországtól függ. „Saját nemzetünk érdekét nem vagyunk hajlandók alárendelni más nemzetek érdekeinek.”

amelyben arról írt, hogy az önálló magyar pénzügyekről, hadügyekről és külügyekről való lemondással a nemzet elveszti „az alkotmányos állami élet legfőbb, legpraktikusabb életbiztosítékát”. Elhangzott, hogy katonai, pénzügyi és külpolitikai érdekeink önálló képviselője nélkül Magyarország képtelen volt megvédeni a határait, és elveszítette történelmi területének kétharmadát, a magyarság egyharmada pedig idegen hatalmak fennhatósága alá került. Kóvér László szerint most „ismét el akarják vonni jogunkat, hogy megvédjük a saját határainkat, el akarják vonni az állami szuverenitásunk azon jogosítványait, amelyekről az Európai Unióhoz való csatlakozással Magyarország egy percre sem mondott le, hanem azok gyakorlását szabályozott módon csak megosztotta az Európai Unióval”. A házelnök hozzátette, hogy Kossuth és a hozzá hasonló szabadelvű politikuskortársai nélkül ma talán nem is létezne Magyarország, a magyar nemzet.

„Magyarország hagyományosan a szobordöntések országa. A súlyos történelmi tragédiákkal terhelt 20. század számos rendszer-változásának nyitányát mindig a korábbi rendszerek szobrainak elpusztítása jelezte” – mondta beszédében Koltay András. Az NKE rektora szerint 1989 új kultúrát teremtett az idejétmúlt szobrokhoz való hozzáállásban is, hiszen innentől kezdve nem történt újabb szobordöntés. „Ez jelzi, hogy együtt képesek lehetünk begyógyítani a múltban ütött sebeket” – fogalmazott Koltay András. A rektor szerint az Orczy-kert és a Ludovika Akadémia fordulatos története egyben Magyarország sorsát is példázza. „A park itt-ott elszórt szobrai is sokat megélték, mire visszakerülhettek a helyükre, vagy éppen sokat és türelmesen vártak, mire újra megkapták az őket és állítóikat megillető tiszteletet. A szobrok

nagy körforgásának megálljt kell parancsolni” – tette hozzá. Koltay András úgy véli, hogy a történelmi hibákra és bűnökre nem a hallgatás, hanem a bátor szembenézés a legmegfelelőbb válasz, és a most avatott szoborcsoportot is meg kell óvni. „Ezért kell szerelnünk ezt az alkotást: mert ez is a miénk, ez is mi vagyunk, és arra a korra is emlékeznünk kell, amelyből vétetett. Vegyük tehát birtokba, üljünk le minél gyakrabban a talapzatára, és beszéljünk minél többet arról, hogy miként építjük közösen tovább a mi egyetemünket és általa a mi országunkat” – fogalmazott az NKE rektora.

Az ünnepi beszédek után a Kossuth-szoborcsoportot Kóvér László házelnök és Koltay András rektor közösen avatták fel, majd a talapzatánál elhelyezték az emlékezés koszorúit. Az emlékművet Kosztrihán Dávid, az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat elnöke is megkoszorúzta. A rendezvényen Frankó Dániel, az egyetem hallgatója Kossuth életének és a Ludovika történetének néhány meghatározó pillanatából összeállított szemelvényeket adott elő. Az ünnepségen közreműködött a Magyar Honvédség Vitéz Szurmay Sándor Helyőrség Dandár és zenekara Baczkó István őrnagy vezetésével, valamint a Budakeszi Katonai Hagyományőrző Egyesület is. A rendezvényt követő fogadáson Zsigmond Attila mondott pohárköszöntőt. A Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság tagja kiemelte azoknak a szakembereknek a munkáját, akik „a korábbi szocreál szobor egynézetű megjelenését egyfajta újrendezéssel eredményesen megváltoztatták.” A Budapest Galéria címzetes főigazgatója azt is hozzátette, hogy a megújult szobor valóban méltó helyre került az Orczy-parkban. ●

Felsőoktatás: egyre szorosabbak a magyar–vietnámi kapcsolatok

SZÖVEG: **PODOBNI ISTVÁN**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

Az elmúlt évtizedekben mintegy háromezer vietnámi hallgató végzett a magyar felsőoktatásban, és jelenleg is mintegy ötszáz diák tanul hazánkban a délkelet-ázsiai államból. A két ország egyre szorosabb oktatási együttműködését erősítette a II. Magyar–Vietnámi Rektori Konferencia, amelynek a Nemzeti Közszolgálati Egyetem adott otthont.

Az NKE Ludovika Főépület Széchenyi Dísztermében tartott rendezvényen a két ország felsőoktatási vezetői találkoztak: Vietnámból harminc, Magyarországról húsz egyetem képviselte magát. A találkozó rangját az is emelte, hogy a konferencián Varga Mihály miniszterelnök-helyettes és Nguyen Phu Trong, a Vietnámi Kommunista Párt főtitkára is felszólalt.

„A két ország évek óta egyre fontosabb partnere egymásnak, amit jól jeleznek a rendszeres kormányközi találkozók, a bővülő kereskedelmi, oktatási és kulturális kapcsolatok” – mondta el köszöntő beszédében a magyar pénzügyminiszter. Varga Mihály szerint Magyarország számára egyfajta hídfőállást jelent Vietnám a délkelet-ázsiai térségben. Elhangzott, hogy folyamatosan erősödnek a gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok: például az áruforgalom mintegy 80 százalékkal bővült 2017-ben, és a fejlődés dinamikája az idei évben is megmaradt. Varga Mihály szerint a magyar felsőoktatás minőségi színvonalát jelzi az, hogy az elmúlt évtizedekben Magyarországon mintegy három ezer vietnámi hallgató szerzett diplomát. A miniszter úgy látja, hogy mindez jó alapot jelent arra, hogy tovább erősödjön a két ország oktatási együttműködése, és ebben nagy szerepe lehet a mostani konferenciának is. „A megújított Stipendium Hungaricum-ösztöndíjprogram révén a következő években is lehetőséget

biztosítunk arra, hogy vietnámi diákok az eddigieknél is nagyobb számban kapcsolódhassanak be a magyarországi felsőoktatásba” – tette hozzá Varga Mihály. Hasonlóan vélekedett a két ország kapcsolatának fejlődési lehetőségeiről Nguyen Phu Trong. A Vietnámi Kommunista Párt főtitkára szerint mindkét or-

szág számára kiemelten fontos feladat az oktatás és képzés fejlesztése a negyedik ipari forradalom időszakában. Ebben nagy szerepe van a nemzetközi együttműködéseknek, így a magyar–vietnámi felsőoktatási kapcsolatoknak is. A főtitkár elmondta, hogy nagyra értékeli azt a magyar szerepvállalást, amelynek eredményeképpen számos vietnámi hallgató szerzett diplomát Magyarországon az elmúlt évtizedekben. „A magyar kormány ösztöndíjprogramja újabb kétszáz vietnámi diáknak ad lehetőséget a magyarországi tanulásra” – tette hozzá Nguyen Phu Trong, aki az együttműködés további erősítését szorgalmazta.

A konferencián részt vevő magyar és vietnámi felsőoktatási intézmények összesen 13 együttműködési megállapodást kötöttek egymással. Bódis József, az EMMI oktatási államtitkára elmondta, hogy a magyar felsőoktatás területén egyfajta koncepcióváltás tapasztalható az elmúlt években. „Fontos, hogy egyetemünk nemcsak képzési, hanem tudományos-innovációs bázisként is szolgáljanak hazánk fejlődéséhez” – fogalmazott a szakember. Elhangzott, hogy jelenleg is aktívak a magyar–vietnámi felsőoktatási kapcsolatok, amelyek eredménye, hogy most is mintegy ötszáz vietnámi diák tanul hazánkban, elsősorban Debrecenben, Pécsen és az ELTE-n. Ugyanakkor magyar hallgatók is részt vesznek a vietnámi felsőoktatásban. Erről már Phung Xuan Nha vietnámi oktatási és képzési miniszter beszélt. Elmondta, hogy a képzés mellett a kutatási együttműködések is erősíteni kell a két ország között. Ehhez nemzetközi kutatócsoportok felállítását is szorgalmazta a politikus, aki a hallgatói és oktatói csereprogramokat is erősítené. A rendezvényen kétoldalú megbeszéléseket is folytattak a magyar és vietnámi egyetemek képviselői, akik együttműködési megállapodásokat is kötöttek egymással. A konferencia kiemelt vendégeit, így a vietnámi delegáció vezetőit Koltay András, az NKE rektora is fogadta. ●

Éghajlatváltozás és migráció

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

„A klímaváltozás az egyik, de nem az egyetlen oka a tömeges migrációnak” – hangzott el a Nemzeti Községi Egység Intézete által szervezett tudományos konferencián a Ludovika Főépületben. A rendezvényen Áder János köztársasági elnök elmondta, hogy az erős klímavédelem hozzájárulhat a migrációs nyomás csökkentéséhez.

A rendezvényen a közszolgálat különböző területeiről érkező szakemberek mondták el a véleményüket az éghajlatváltozás és a migráció kapcsolatáról. A konferenciát megnyitó beszédében Koltay András arra hívta fel a figyelmet, hogy az új típusú biztonsági kihívások új típusú válaszokat és megoldásokat igényelnek, amelyeket globális léptékben kell összehangolni. Az NKE rektora szerint a rendezvény témája nem is lehetne idősebb, hiszen egy friss nemzetközi felmérés alapján elmondható, hogy tavaly mintegy 68 millió embert űztek el az otthonából a fegyveres konfliktusok, a terrorizmus, illetve természeti és ipari eredetű katasztrófák. *„Ez azt jelenti, hogy percenként 24 ember hagyja el otthonát valamilyen konfliktus kényszerítő hatása alatt”* – fogalmazott Koltay András. Hangsúlyozta, hogy a globális éghajlatváltozás egyik következménye az édesvízkészlet szűkössége, ami ahhoz vezethet, hogy 2025-ben várhatóan 2,4–3,4 milliárd ember fog vízstresszes környezettel terhelt országban élni. A rektor úgy látja, hogy a szakemberek által kínált válaszok és az egyes kormányzatok által használt erőforrások önmagukban nem elegendők a helyzet kezeléséhez. *„Az új kihívások új típusú gondolkodást is követelnek, a problémák olyan*

megközelítésének elsajátítását, amely az eddigieknél nagyobb felelősséget ró az egyénekre is” – tette hozzá. Elhangzott, hogy az ökológiai gondolkodás eszméje jelentős változáson megy át napjainkban, hiszen azt a konzervatív gondolkodás is egyre inkább magáévá teszi abban a reményben, hogy a kihívásokra adott válaszok lokális szinten történő kezelése mindannyiunk közös ügye lesz. Az angol konzervatív filozófust, Roger Scrutont idézve Koltay András elmondta, hogy ha az állam az egyén köztársasági elnököt erősítve cselekszik, azzal az embereket készíti fel azokra az áldozatokra, amelyek immár elkerülhetetlenek, ha bolygónkat továbbra is az otthonunknak akarjuk tudni. Áder János hosszabb előadásában részletesen is elemezte az éghajlatváltozás és a migráció kapcsolatát. A köztársasági elnök konkrét adatokkal jellemezte azokat a változásokat, amelyek az elmúlt évtizedekben érték az emberiséget. Az elmúlt 25 évben 2 milliárd fővel nőtt a Föld népessége, és ez a folyamat a szárazabb területeket még jobban érinti. Elhangzott az is, hogy az urbanizáció is nagyon felgyorsult az utóbbi időben, hiszen jelenleg a Föld lakosságának már mintegy 50 százaléka városokban él. Ez egyre növekvő terhelést jelent a környezetre is, hiszen fokozódik

az energiahasználat, és ezáltal a szennyező anyagok kibocsátása is megnő. Amíg 1950-ben még csak nyolc olyan nagyváros volt, amelynek lakosság száma meghaladta az 5 millió főt, ma már mintegy 50 ilyen település található a világban. Ezen metropoliszok egy része ki van téve a vízhiány következményeinek. *„Nemcsak az afrikai nagyvárosok sorolhatók ide, hanem például Tokió, Peking, New York és London is”* – tette hozzá Áder János. Az államfő elmondta, hogy a vízfogyasztás növekedése kétszerese a népességnövekedésnek, aminek következtében jelenleg már 2,5 milliárd ember él vízhiányos területen. *„Az már most is látható, hogy a Föld édesvízkészlete nem lesz elég a probléma kezeléséhez”* – fogalmazott. Ráadásul a népességnövekedés miatt egyre többet is fogyaszt az emberiség, és kialakult a mindent eldobó társadalom kultúrája, ami tovább terheli a környezetünket. Ma már több erőforrást használunk el, mint amennyit a természet pótolni tud. *„Rohamosan használjuk el a természeti tőkénket”* – tette hozzá a köztársasági elnök. Elhangzott, hogy a világ energiafogyasztása jelenleg háromszorosa a népességnövekedés mértékének. Áder János szerint a 2016-os év jelenthetett egyfajta fordulópontot a folyamatban, hiszen ekkor épült először több olyan erőmű, amely „tisztá energiát” állít elő, mint amely hagyományos. A klímaváltozás hatásai között említette az esőerdők területének jelentős csökkenését, a termőföldek minőségének romlását, a szén-dioxid-szint növekedését és az elsivatagosodást. Mindezek következtében felgyorsult a hidrológiai ciklus, a csapadékeloszlás is egyenetlenebbé vált, így nagyobb valószínűséggel következnek be az árvizek és egyéb természeti katasztrófák. A klímaváltozásnak komoly társadalmi hatásai is vannak Áder János szerint. A szíriai polgárháború kirobbanásának is az egyik fő oka a konfliktust megelőző évek drasztikusan aszályos időjárása volt. De az egészségügyi kockázatok is egyre növekednek az éghajlatváltozás következtében: ma évente 3 millió ember veszti életét a szennyezett levegő miatt. A tömeges migráció mértékét illetően az államfő egy előrejelzésre hivatkozva elmondta, hogy 2100-ig mintegy 700 millió ember indulhat el a hazájából új otthont keresni. Szerinte sok múlik a szomszédos országokon, illetve az első biztonságos országokon, ahova megérkeznek az emberek, ezért ezeknek az országoknak nemzetközi segítségre van szükségük. Megjegyezte: az Európai Bizottság is kiemelt biztonsági kockázatnak tekinti a klímaváltozást. A konferencia témájának társadalmi vetületeivel foglalkozott előadásában Lovász László Gábor. A Miniszterelnökség miniszteri biztosa elmondta, hogy a felmérések szerint jelenleg mintegy 70 millió munkanélküli (álláskereső) fiatal van a világon, közülük 4 millióan az EU-ban. A fejlődő országokban 150 milliónál is több fiatal él extrém szegénységben, és az ENSZ szerint 2030-ig további 600 millió új munkahelyre lenne szükség a fenntartható fejlődés érdekében. Az ENSZ

Fogyatékosokkal Élők Jogaival Foglalkozó Bizottságának magyar tagja szót a negyedik ipari forradalom hatásairól és az általa megnyíló új lehetőségekről is. *„Az ember része lesz a technológiának”* – fogalmazott a szakember. A klímaváltozással a rendszeti szerveknek is foglalkozniuk kell Takács Tibor r. vezérőrnagy szerint. A Terrorrelhárítás Információs és Bűnügyi Elemző Központ vezetője elmondta, hogy a Belügyminisztériumnak fontos feladatai vannak a vízgazdálkodás, a vízvédelem területén. Ahhoz, hogy ne következzen be édesvízhiány hazánkban, javítani kell a vízhez való hozzáférés lehetőségein. Ennek részeként aszálymonitoring-rendszer épül, valamint növelni szeretnék a vízgazdálkodással kapcsolatos egyéb állami beruházások számát is. *„Magyarország biztonsági helyzete jelenleg stabil, de a fenyegetettség mértéke nőtt. Ebben rövid távon nem is várható változás”* – fogalmazott előadásában Szabó István. A Honvédelmi Minisztérium államtitkára szót arról, hogy egyre több konfliktusra számíthatunk a világban az éghajlatváltozás következtében. Az így előálló válságok kezelésében pedig a fegyveres erők szerepe folyamatosan növekszik. *„Ezért a Magyar Honvédség képességeinek fejlesztése is elodázhatatlanná vált”* – tette hozzá Szabó István, aki szerint a migrációs válság elsősorban biztonsági és nem humanitárius kihívás. A szakember előadásában részletesen is bemutatta a Magyar Honvédség feladatait a tömeges migráció kezelésében. Az éghajlatváltozásnak is köszönhetően folyamatos, civilizációs léptékű migrációs nyomás nehezedik a jövőben is a fejlettebb országokra Magyar Levente szerint. A Külgazdasági és Külügyminisztérium miniszterhelyettese úgy látja, hogy ezt a helyzetet konkrét fizikai védelemmel (határzár) és indirekt beavatkozással lehet kezelni. Utóbbiak közé tartozik a migrációban leginkább érintett kibocsátó országoknak nyújtott anyagi segítség, hogy minél kevesebben hagyják el a hazájukat. A magyar kormány különböző ösztöndíj-lehetőségekkel és a Hungary Helps programmal is támogatja ezen országokat. A vízbiztonsági kihívásokról beszélt a konferenciát záró előadásában Padányi József vezérőrnagy. Az NKE tudományos rektorhelyettese elmondta, hogy jelenleg is mintegy 750 millió ember él biztonságos víz nélkül a világban, és 6-8 millióan halnak meg évente a vízzel kapcsolatos katasztrófákban és betegségekben. Padányi József szerint a vízinfrastuktúra feletti ellenőrzés lehetősége mindig is fontos szerepet kapott a különböző társadalmi-katonai konfliktusokban. De manapság is tapasztalhatók vízkonfliktusok például Törökországban, Szaúd-Arábiában vagy Dél-Afrikában. Hazánkat tekintve Padányi József megjegyezte, hogy csak látszólag rendezett a helyzetünk a vízgazdálkodással kapcsolatban, hiszen Magyarországnak is számos kihívással kell majd szembenéznie a jövőben. ●

Társadalmi érték és felelősség a közszférában

Angol–magyar tapasztalatcsere és szektorközi konzultáció

SZÖVEG: PODOBNI ISTVÁN
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

„Nekünk és Magyarországnak egyaránt komoly történelmi múltunk van a szak- és közgazdaságban. Azt tapasztaltuk, hogy ha a közösségeket bevonjuk a párbeszédbe, sokkal jobb eredményeket tudunk elérni a közszoigálati feladatok ellátásában. Ezeket a közösségek magukénak fogják érezni” – mondta András yorki herceg a Nemzeti Közszoigálati Egyetem műhely-konferenciáján.

A társadalmi értékek, felelősségvállalás és a közfelelősség kérdésköre, valamint szakpolitikai vetülete került a szakemberek fókuszába az eseményen, ahol ismertették a brit és a magyar gyakorlatot. A herceg nyitóbeszédében utalt a brexitre is. Kiemelte, hogy az Egyesült Királyság státusza a következő években változni fog, azonban a szigetország továbbra is nyitott lesz a kétoldalú kapcsolatok elmélyítésére az európai szomszédokkal. Ennek egyik vetülete az egyetemen megrendezett konferencia: a herceg rávilágított, hogy a hasonló műhelybeszélgetések kitűnő lehetőségek a tapasztalatcsere, információk, ötletek és a jó gyakorlatok megosztására. „Párbeszédre van szükség ezen a területen” – tette hozzá. „Ez kölcsönösen előnyös mindenkinek, különösen a polgárok számára, akiket mi szolgálunk.”

„Miközben a vállalati társadalmi felelősségvállalás hosszú évtizedek óta komoly szerepet tölt be a vállalatok, valamint az őket támogató nemzeti kormányok életében, addig a társadalmi közfelelősség egy viszonylag új fogalom a közgazdaságban... ez számos kérdést vet fel mindannyiunk számára” – mondta köszöntőjében Bodó Sándor. A foglalkoztatáspolitikáért és vállalati kapcsolatokért felelős államtitkár véleménye szerint a közszoigálati szervezeteknek nemcsak hivatalnoki szerepben kell működniük, hanem túl kell lépniük a bürokratikus korlátokon a megfelelő társadalmi közfelelősség-vállalás érdekében. „Ebből a munkából a közintézményeknek és a versenyszféra szereplőinek is egyaránt ki kell venniük a részüket” – tette hozzá. Bodó Sándor rávilágított, hogy a kormányzati

munka során egy olyan cselekvési terv született, amely kijelöli a társadalmi felelősségvállalás irányait: ez egyaránt fókuszál a környezetvédelemre, a fiatalok foglalkoztatására, a mikro-, kis- és középvállalkozások témakörére, a diszkriminációmentességre, valamint a családbarát munkahelyek kialakítására. Nyikos Györgyi szerint a 21. században számos kihívásra kell választ keresnünk: a negyedik ipari forradalom árnyékában a gazdasági és társadalmi szektorok között kialakult korábbi munkamegosztás már nem alkalmas napjaink nemzeti és globális problémáinak kezelésére. Az NKE nemzetközi rektorhelyettese felhívta a figyelmet, hogy ezek megoldására új gazdasági és társadalomszervezési mechanizmusokat kell találnunk, mindezt úgy,

hogy szinergia alakuljon ki az állam, a versenyszféra, a társadalmi szervezetek és az egyének között. „Ma már nem elég, ha mindenki a saját területén igyekszik felismerni, hogy mi lenne a dolga ezekkel a kérdésekkel kapcsolatban, és hozzáteszi a maga részét. Összhang kell ahhoz, hogy helyi, nemzeti és globális szinten tudjunk megoldásokat adni” – tette hozzá. Nyikos Györgyi ismertette, hogy az NKE abban a meggyőződésben indította el a „Ludovika Kutatócsoportokat” és az általuk végzett kutatásokat, hogy választ kapjanak a társadalmi felelősségvállalás értelmezési és módszertani kérdéseire a közszféra szempontjából. „Bízunk benne, hogy a kutatási eredményeink nyomán olyan kormányzati intézkedések és folyamatok indulhatnak meg, amelyek biztosítják azt, hogy ezek az eredmények fenntarthatóan beépüljenek a mindennapi életünkbe.”

A köszöntőbeszéd után előadások és panelbeszélgetések következtek, ahol hazai és brit szakértők vették górcső alá a témát. Budai Balázs, a műhelybeszélgetés házigazdája ismertette, hogy a konferencia célja a tapasztalatcsere és a közös gondolkodás, ahol a *Társadalmi felelősségvállalás a közszférában* című projektet kívánják kiegészíteni az angol gyakorlattal. Guy Battle, a brit Társadalmi Értékek Portál vezetője az Egyesült Királyság példáját mutatta be, ahol a közbeszerzési rendszert kiegészítették a társadalmi felelősségvállalással. Rávilágított, hogy a társadalmi értékek hasonlóak a fenntarthatósági és vállalati társadalmi felelősséghez. „Egy olyan stratégia, amely a társadalmi, fenntarthatósági és gazdasági problémákat célozza meg. Társadalmi érték, illetve haszon akkor jelenik meg, amikor jól alkalmazunk egy

fenntarthatósági stratégiát: az emberek érdekei, a gazdasági érdekek és a környezettudatosság egyszerre valósulnak meg.” Munkásságuk során olyan keretrendszert alakítottak ki, amelyben a közbeszerzéseknél a társadalmi értékek vállalása előnyt jelent a pályázatok elbírálásánál. A szakértő kifejtette, hogy így minden elköltött euró 20 százalékát, azaz 20 centet visszkap a társadalom. „A társadalmi értékekről szóló törvény egy erősebb és összetartóbb közösséget kíván megteremteni” – emelte ki. William Jabanga brit önkormányzati közbeszerzési szakértő ismertette, hogy a gazdasági válságot követően a társadalomban megnőtt az igény a közszoigálati szervek erőteljesebb fellépésére, újabb közfeladatok ellátására, azonban a helyi hatóságok megnövekedett feladataihoz képest a költségvetési keret

nem nőtt. Ennek következtében a szervezetek egyre több feladatot szerveztek ki, így a közbeszerzések szerepe felértékelődött. „A közbeszerzésekkel nem lehet eredményeket elérni megfelelő szakpolitika nélkül” – mondta. William Jabanga rávilágított, hogy e szakpolitika alapjai azok a társadalmi értékek, amelyek pozitívan járulnak hozzá a közösség életéhez. Véleménye szerint a társadalmi értékek képviselője nem okoz többletköltséget. Gáspár Máttyás, az NKE-n folyó kutató-sok vezető szakértője a PSR-kutatásokra

helyezte a hangsúlyt, a társadalmi közfelelősségi kutatási programokat mutatta be. „A közérdek, közjó szolgálata automatikusan nem garantálja a társadalmi felelősséget” – hívta fel a figyelmet a címzetes egyetemi docens, így véleménye szerint a társadalmi felelősség témakörét ki kell egészíteni elszámoltathatósággal. Gáspár Máttyás elmondta, hogy a társadalmi közfelelősség jelen van a hazai közigazgatásban, mint például a Gazdasági Versenyhivatal, a Magyar Nemzeti Bank vagy a budaörsi

önkormányzat gyakorlata. Emellett hozzátette, hogy ez a közfelelősségi szint különböző szinteken és mértékben jelenik meg, a fejlődési trendek erősítik a téma szükségességét, a társadalmi felelősség a szektorközi globalizálódás felé halad. Végül a kutató rávilágított, hogy a kormányzat és a helyi önkormányzatok kulcsszereplővé fognak válni a társadalmi felelősséget érintő folyamatokban, így időszzerűvé vált a PSR stratégiai szintre emelése és intézményesítése. ●

„Egyszerre kell szellemi közösséget létrehozunk és szellemi hazát kínálnunk”

SZÖVEG: SZŐÖR ADÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

PSR: A TÁRSADALMI KÖZFELELŐSSÉG INTÉZMÉNYESÍTÉSE

Nagy-Britannia azon országok egyike, amelyek legmesszebb jutottak a kormányzati CSR (Corporate Social Responsibility) területén. Ennek ékes példája a brit környezeti, élelmiszer- és vidékügyi minisztérium 2018 februárjában kelt, *Elkötelezve a kormányzás kizöldítésének* című éves beszámolójelelőntése. Az angol kormányzat saját magára nézve kötelezőnek tartja, hogy példát mutasson a társadalmi felelősségvállalásban. Azzal, hogy nyílt kormányzati törekvés valósult meg a célból, hogy a vállalati felelősségvállalást átültesse az intézményeibe, megszületett a PSR (Public Social Responsibility). A hazánkban folyó PSR-kutató-sokat a Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztési Operatív Program keretén belül a *Társadalmi Közfelelősség Ludovika Kutató-csoport* valósítja meg az NKE-n.

Az NKE kutatócsoportjának PSR-kutatásaiból kiderült, hogy a mainstream trendnek számító klíma- és környezetvédelemben, valamint energiatakarékosságon túl számos olyan téma van, mint például az emberi jogok vagy a társadalmi szolidaritás és részvétel, ahol a központi és helyi kormányzatok a jogszabályi kötelezettségükön túli teljesítményt nyújtanak, társadalmi értéket teremtenek. A vizsgálatok eredménye nem meglepő: 2012 óta az angol kormány elfogadta a mindössze néhány kulcsmondatos közszolgáltatási társadalmi értékek törvényt, példát mutatva ezzel a világnak. A törvény előírja, hogy a költségvetésből megvalósuló minden vásárlás, beszerzés, támogatás, együttműködés, programok és egyéb tevékenységek során figyelembe kell venni a hozzáadott társadalmi értékeket, hogy azok lehetőség szerint minél hatékonyabban elégték ki az intézmény, a település vagy a tágabb közösség szükségleteit. Ez alapján egy olyan keretrendszert dolgoztak ki, amely orientálja a partnereket az együttműködés során. A kutatócsoport szerint ez a szabályozás „kitapintotta és rátette a kezét a társadalmi felelősségvállalás útőterére”, mivel a költségvetési forrásokhoz üzleti és civil partnerek, továbbá feladatok, kreatív megoldások, felelősségek kapcsolódnak. A törvény hógolyóként indult, a 2013-as hatálybalépését követően lavinaként folytatja pályáját immáron öt éve. A minisztériumok és közintézmények után a helyi önkormányzati rendeletek végrehajtását szolgáló társadalmi felelősségvállalási stratégiákhoz, politikához tömegesen csatlakoztak olyan szervezetek is, amelyek nincsenek üzleti kapcsolatban az intézményekkel. Ezzel a saját társadalmi felelősségvállalási stratégiájukat és tevékenységüket igazították a közzsféra igényeihez. Ez a kiterjesztés a társadalmi közfelelősség lehető legtartalmasabb érvényesülése.

Budai Balázs, Gáspár Máttyás, valamint a kutatócsoport további szakértőinek mélyreható kutatása felszínre hozta, hogy a hazai közigazgatás is elérkezett arra a szintre, hogy intézményesítse a PSR-tudatosságot. Azonban a hazai rendszerből hiányzik egy láncszem: egy olyan „mágnes”, amely képes magához vonzani, kreatív módon kibontakoztatni, valamint a közös cél felé terelni a közzsféra és partnerei társadalmi felelősségvállalási kezdeményezéseit. Az angol közszolgáltatási társadalmi érték törvény és alkalmazási gyakorlata erre egy alkalmas modell lehet a kutatócsoport elmondása alapján. Véleményük szerint egy közös program, amely nemzetközileg nyitott, és magában foglalja a kormányzati PSR-stratégiaalkotás keretében az ilyen és ehhez hasonló megoldások adaptációs lehetőségeinek kutatását, mindkét ország, valamint a további bekapcsolódók számára is felettébb hasznos lehet.

A lojalitást, a tisztességet és az emberséget tartja legfontosabb irányelveinek munkája során az NKE Rendészettudományi Kar régi-új dékánja. Ruzsonyi Péter egyetemi tanár korábban már vezette a kart, amely szerinte akkor tud a jövőben is eredményes lenni, ha igazi csapatmunka jellemzi majd. Fontos küldetésének tartja annak elérését, hogy a hallgatók érezzék, az oktatók értük dolgoznak, és úgy állítanak magas normákat eléjük, hogy azoknak ők maguk is megfelelnek.

○ Három éven keresztül volt már a kar dékánja. Annak idején miért nem folytatta a munkát, és most miért vállalta el újra?

Ruzsonyi Péter: Nagyon sok élményben volt részem az első dékáni időszakomban, de megmondom őszintén, elfáradtam a végére. A kar kialakításának és felállításának időszaka eléggé hektikus volt, különböző pozícióharcokkal és érdekérvényesítéssel. Ráadásul nem vagyok egy hivatalnok típus, ezért kicsit nehezen tudtam megszokni a sok adminisztrációt és a rengeteg értekezletet, megbeszélést. Imádok tanítani, és az viselt meg a legjobban, hogy az első évben egyetlen órát sem tudtam megtartani. Miután megszűnt a dékáni megbízatásom, az oktatás mellett belekezdtem az akadémiai doktori cím megszerzésébe, ami szinte teljesen kitöltötte a szabadidőmet. A nemrég megkezdett újabb dékáni ciklus azonban érthető módon lelassítja ezt a folyamatot, pedig már „csak” a nagydolgozatom elkészítése van hátra. De most várnom kell velem,

nem szeretném egy olyan tudományos munkához a nevemet adni, amelyet esetleg később szégyellnék. Valószínűleg ez hiúsági kérdés is nálam, hiszen a büntetés-végrehajtás állományából a mai napig én vagyok az első és egyetlen egyetemi tanár. Az első dékáni időszakom talán legnagyobb elismerése az volt, amikor közvetlenül a dékánságomat követő első tanszéki értekezleten a kollégáktól kaptam egy karórát. Örültek annak, hogy újra „főállású” oktató leszek, és megint több időt tudok majd velük tölteni. Nem kerültem partvonalra, újra számítottak rám, és ez nagyon jó érzés volt számomra. Hogy miért vállaltam újra? Hiszek abban, hogy az elődeim, így például Boda József előző dékán által korábban megkezdett és eredményes folyamatokat tovább tudom vinni, és innovatív megoldásokkal fejleszteni is tudom azokat a kollégákkal közösen. Úgy érzem, tudok még tenni annak érdekében, hogy az itt képzettekben kifejlődjön az oktatási intézményhez való kötődés, kialakuljon a tanultakkal való azonosulás, a szakmai identitás

és hűség, valamint hogy az itt eltöltött évek a szakmai előmenetelre nagy hatást gyakoroljanak.

○ Említette, hogy egyfajta hiúsági kérdésként is kezeli, hogy a tudományos pályán is minél előrébb lépjen. Mi az oka annak, hogy a rendészeti területen még kevesen értek el arra a szintre, mint Ön?

R. P. A Magyar Tudományos Akadémia sokáig nem ismerte el a rendészettudományt mint önálló tudományágat. Az én területem, a kriminálpedagógia pedig még annyira sem ismert a tudományos életben. Azt tekintem elsődleges tudományos küldetésemnek, hogy ezen változtassak: ha nem is tudom teljes mértékben elfogadtatni, de szeretném legalább megismertetni ezt a tudományterületet. Szerintem mindenképpen van létjogosultsága, hiszen nemcsak tudomány, hanem a börtönökben rendszerszervező alapelv is a kriminálpedagógia. Ha ezt sikerül bizonyítanom, akkor talán hagyok magam után valamennyi nyomot a tudományos életben.

○ Bár most már másodjára dékán, a Büntetés-végrehajtási Tanszék vezetői feladatait 19 éve folyamatosan végzi. Mi az, ami miatt ennyire fontos az Ön számára ez a tevékenység?

R. P. Ez egy kis tanszék, nagy feladattal. A büntetés-végrehajtás már önmagában is egy speciális terület, és nekünk olyan fiatalokkal kell együtt dolgoznunk, akik ezt a munkát hivatásnak választják. Nem könnyű az ő életük, hiszen sokszor ugyanúgy be vannak zárva egy adott helyre, mint a fogvatartottak. Szerintem nemcsak szakmailag, hanem emberileg is fel kell készíteni őket erre a feladatra, hiszen pszichésen különösen megterhelő munkát végeznek. A végzősökkal mindig leülök beszélgetni, és azt tanácsolom nekik, hogy mindenképpen legyen egy hobbijuk, különben teljesen ki fognak égni. Töltekezniük kell valamiből, mert csak egészséges pszichével és biztos érzelmi háttérrel lehetnek sikeresek ebben a szakmában.

○ Emiatt gondolom, hogy nagyon fontos a megfelelő kiválasztási rendszer is. Hogyan működik ez manapság?

R. P. Egyetemi szintű nappali munkarendű felsőfokú büntetés-végrehajtási tisztképzés hazánk mellett csak Szlovákiában, illetve részben a skandináv országokban van. Mi csak hivatásos, már a rendszerben dolgozó jelentkezőket várunk, akik alapvetően tisztában vannak azzal, hogy mi vár majd rájuk a diploma megszerzése után. Én már évekkal ezelőtt kezdeményeztem, hogy nyissunk az átlagpolgár felé is, és ne csak hivatásos, hanem mondjuk egy jó érettségi eredménnyel rendelkező fiatal is bekerülhessen a tisztképzésbe. Ezt egy előfelvétellel lehetne a legjobban megoldani, amikor a felvett hallgató egy évig valamelyik büntetés-végrehajtási intézményben töltene gyakorlatot, majd eldönthetné, hogy szeretné-e igazából elkezdni a tisztképzést. Ez az elképzelés azonban egyelőre lekerült a napirendről.

○ Dékánként azonban nemcsak erre a képzésre, hanem újra a kar teljes portfóliójára kell majd fókuszálnia. Milyen tervekkel vag neki a következő éveknek?

R. P. A dékáni pályázatomban a jelenlegi struktúrára épülő elképzeléseket fogalmaztam meg. A rektorváltással egy olyan megújítási, szerkezetátalakítási folyamat kezdődött el, amely valószínűleg jelentősen átírja a korábbi elképzeléseimet. Az irányelvek azonban nem változnak, ezek pedig a lojalitás, a tisztesség és az emberség. Lojalitás az egyetemünk küldetéséhez, tisztesség a munkában, az oktatásban, a kutatásban, a mindennapokban és emberség az egymás felé fordulásban, az örömök közös megélésében, de a mindennapi munka nehézségei közepette felmerülő problémák kezelése során is. Véleményem szerint a karon folyó munka akkor lesz eredményes, ha valóban csapatmunka jellemzi majd. A szakmaiság megtartása mellett hosszú távon jól dolgozni csak jó munkatársi légkörben, egymást támogatva és egymásban bízva lehet.

○ Mennyire lesz meghatározó a hallgatókkal való kapcsolat a kar munkájában?

R. P. Teljes mértékben, hiszen a hallgatóknak érezniük kell, hogy az oktatók értük dolgoznak, és úgy képviselnek magasabb értékeket, valamint állítanak követendő normákat eléjük, hogy azoknak ők maguk is megfelelnek. Én hiszek a személyiségformálásban, annak szükségességében és lehetőségében is. Nálunk ennek különösen nagy jelentősége van, mert aki erre a pályára készül, olyan dolgokkal is szembesül, amelyekre korábban nem is gondolt. Már az elején el kell fogadtatni a hallgatókkal, hogy ami a filmekben és a valós életben van, az két nagyon különböző dolog. Egy oktató élete során sokat ad magából, és ezáltal lesz több ő maga is a saját életében. De csak akkor tudunk adni magunkból, ha van mit, és ha tudjuk, hogy az majd visszatöltődik később.

○ A rendészeti képzések esetében sohasem lehetett panasza a felvételi számokra: sokan jelentkeznek ide, és alapvetően magasak a pontszámok is. Minek köszönhető ez a stabil helyzet?

R. P. Magyarországon ez az egyetlen felsőfokú rendészeti képzőhely, ami hatalmas versenyelőnyt, de ugyanakkor felelősséget is jelent. A versenyhelyzet hiánya miatt könnyen el-lustulhatnánk, de a megrendelői hálózatunk ezt nem engedi meg. Úgy látom, hogy akik családi indíttatásból tervezik ezt a pályát, azokkal a jövőben is biztos bázisként számolhatunk. Ugyanakkor a demográfiai változások hatása itt is jelentkezni fog, amit csak nagyon tudatos munkával lehet majd valahogy kompenzálni. A felvételi kampány vagy toborzás alkalmával reális képet kell adnunk a rendészeti pályákról a leendő hallgatóknak. Hitelesnek kell lennünk, amiben nagy segítséget jelenthetnek a jól beszélő, tapasztalt oktatóink és a hallgatóink is.

Ruzsonyi Péter

Kedvenc könyv • Richard Bach: *Jonatban, a sirály*

Kedvenc zene • Zorán

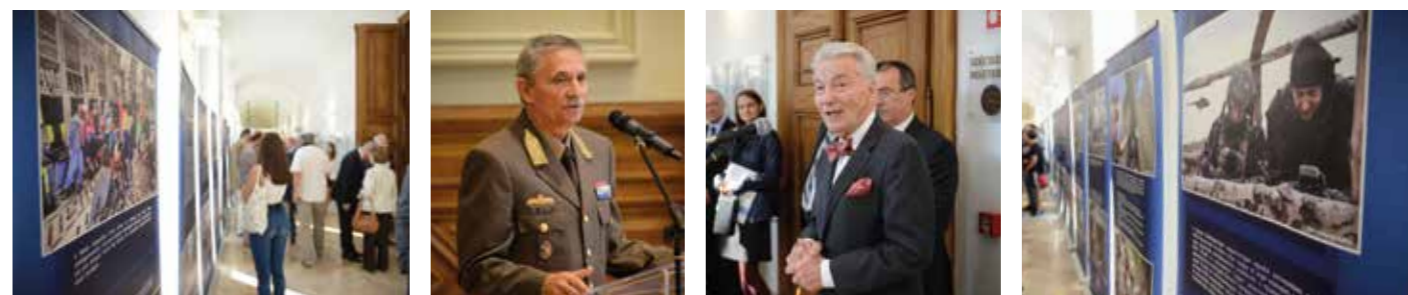
Kedvenc film • *Ház a tónál* (rendezte: Alejandro Agresti)

Hobby • búvárkodás, kirándulás motorcsónakkal és gyalog

NATO az iskolatáskában

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A NATO szerepéről és a Magyarországon működő szervezeteiről tartottak konferenciát és rendeztek kiállítást a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. A szervezők célja, hogy minél több fiatal megismerje a katonai szövetség történetét és jelenlegi működését.

A Magyar Honvédség nemcsak missziós tevékenységével veszi ki a részét az ország NATO-kötelezettségeiből, hanem a Magyarországon létesített szövetségi szervezetekben is jelentős feladatokat lát el. A NATO Katona-egészségügyi Kiválósági Központnak például mintegy tíz éve ad otthont Budapest, de hazánkban található a szövetség stratégiai légi szállítási képességét (SAC) biztosító légiflottája is. Ezeket a magyarországi szervezeteket mutatta be az *Együtt a Szövetségben* című kiállítás a Ludovika Főépületben. A kiállítást megnyitó beszédében Vizi E. Szilveszter akadémikus arra hívta fel a figyelmet, hogy a magyar szerepvállalásra az intelligens védelem szemlélete jellemző, ezért nem csoda, hogy a hazánkban működő NATO-szervezeteket, egységeket különösen elismeri maga a szövetség is. A Magyar Atlanti Tanács elnöke elmondta, hogy bár a NATO-hoz való csatlakozást Európában arányaiban nálunk támogatták a legtöbben a népszavazáson, fontos, hogy az újabb generációkat is megismertessük a legfontosabb információkkal. Tömböl László ny. vezérezredes szerint a Magyar Honvédség számára kiemelt feladat a minél szélesebb nyitás a társadalom felé. A Magyar Hadtudományi Társaság elnöke úgy véli, még ma is kevesen vannak tisztában a honvédség feladataival, szerepvállalásával. „Egy közösséghez, egy szövetséghez tartozni felelősséget, kötelezettséget is jelent” – fogalmazott a Honvéd Vezérkar egykori főnöke, aki szerint az olyan magyarországi NATO-szervezetek, mint a Katona-egészségügyi Kiválósági Központ, jelentősen hozzájárulnak a katonai szövetség közös erőfeszítéseéhez. A konferenciát megnyitó beszédében a magyar tisztképzés bölcsőjének számító egykori Ludovika Akadémia történetéről is beszélt Padányi József vezérőrnagy. Az NKE tudományos rektorhelyettese kiemelte, hogy a 2012-től működő Nemzeti

Közszolgálati Egyetem a múltbeli hagyományokat is továbbörökítve ma a magyarországi honvédtisztképzés egyetlen elsőfokú oktatási intézménye. Az egyetemen az ezzel kapcsolatos feladatokat a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar látja el a Ludovika Zászlóaljjal közösen. A vezérőrnagy szerint a kar elsődleges kötelessége a magasán képzett és megfelelő lojalitással is rendelkező tisztútanpótlás megteremtése. Padányi József szöveg az egyetem megújuló campusáról is, amely szerinte jelenleg a legmodernebb egyetemi tér az országban. Hazánk biztonságpolitikai kihívásairól és a magyar honvédelmi képességekről is beszélt előadásában Szabó István. A Honvédelmi Minisztérium honvédelmi ügyekért felelős államtitkára szerint 2014 óta Európában újra előtérbe került a katonai erő szerepe, és a NATO kollektív védelmi funkciói felértékelődtek. Ugyanakkor az is elhangzott, hogy a tagországok mindegyikének kötelessége a saját védelméről is gondoskodni, hiszen a NATO erejét a nemzetállamok katonai képességei adják. Az államtitkár elmondta, hogy a NATO részeként Magyarország is részt vesz az elmúlt években megerősödő, elsősorban keleti és déli irányból érkező „fenyegetés” kezelésében, de a legfontosabb céljuk a magyar emberek biztonságának garantálása. A Zrínyi 2026 honvédelmi és haderőfejlesztési program által szeretnének eljutni arra a szintre, hogy hazánk egy ütőképesebb és hiteles haderővel rendelkezzen. Ennek érdekében fejleszteni kell a humán képességeket is, aminek kiemelt része az oktatás. Az államtitkár úgy látja, hogy a tömeges migráció kezelésében való eredményes részvétel által a Magyar Honvédség ismertsége és megbecsültsége is jelentősen javult. Szabó István szerint erősíteni kell a toborzást és az oktatási-nevelési rendszert is, hiszen megfelelő tudással és motivációval rendelkező

Meg kell mutatnunk, hogy ezek szép és izgalmas pályák, és jó itt diáknak lenni. Az pedig még inkább hitelesítené a mondanivalónkat, ha a hallgatóinkat még jobban elismernék a különböző tudományos megmérettetéseken, vagy az Erasmus-program segítségével még többen tudnának tapasztalatot szerezni és kapcsolatot építeni külföldön.

○ A tapasztalatok szerint a közvélemény nagy része nem igazán tud különbséget tenni rendőr és rendőr között. Mintha egy kalap alá sorolná mindazokat, akik a rendészeti területen dolgoznak. Hogyan lehetne érzékeltetni azt, hogy az itt végzetek egy komoly presztizsű pályán kezdenek el dolgozni a diploma megszerzését követően?

R. P. Ennek eléréséért elsősorban nem a jelenlegi hallgatóink tudnak a legtöbbet tenni, hanem azok a nemrég végzett fiatal tisztek, akik minden helyzetben kulturáltan, okosan, szakmailag felkészülten viszonyulnak az állampolgárhoz, és ebben a szellemben is végzik a munkájukat. Annak ugyanis híre megy a közvéleményben is. Ők hitelesíthetik a mi munkánkat és küldetésünket. Azzal, hogy a mi karunk is a Ludovika Campusra költözött, nagyobb az esélyünk, hogy közelebb kerüljünk az átlagpolgárhoz. Fiatalként sokszor álmództam arról, hogy egy olyan egyetemre járok majd, ahol van park, ahol akár le lehet majd feküdni a fűre, és lehet ott is tanulni. Ahol az egyetem értünk van, és mi az egyetemért. Az utóbbi időszak egyik nagy élménye volt számomra, hogy az unokámmal játszhattam a campus játszóterén. És nem azért élmény, mert itt dolgozom, hanem mert ez egy nagyon jó játszótér. Ide bejárnak a közelben lakók, és sokkal jobban elfogadnak majd minket, ha van közösen használt területünk.

○ Ha egy ideérkező polgár azt látja, hogy itt a rendőrtisztjelöltek menetelnek, az nem biztos, hogy csak pozitív élményeket, érzéseket kelt benne.

R. P. Nincs két ember, aki azonosan minősítené azt a látványt, hogy harminc fiatal lépést tartva menetel valahová. Azt nem lehet mindenki elfogadtatni, hogy ez egy jó dolog, de azt talán igen, hogy szükséges. Próbáljuk úgy megszervezni az alapki képzés intenzív részét, hogy ebből minél kevesebbet lássanak a lakosok. Ez részben a hallgatóinkat is védi, hiszen nem akarunk nehezen feldolgozható helyzeteket előidézni.

○ Ha már az alapki képzésről van szó, úgy hírlík, hogy mostanában nem túl jó a fiatalok fizikai állapota. Valóban így van?

R. P. Az interjú készítésének napjáig 35-en szereltek le önként az elsőévesek közül. Az nagyon ritka, amikor mi tanácsolunk el valakit a pályától. Sajnos az igaz, hogy fizikailag sokan felkészületlenül érkeznek hozzánk. Vannak olyanok, akik még egy gépkarabélyt sem képesek elbírní, a 800 métert sem tudják lefutni, vagy tíz fekvőtámasz lenyomására sem képesek.

○ Hogyan lehetséges ez? Hiszen ezek a fiatalok már túl vannak egy testnevelési kiválasztáson.

R. P. Ez jó kérdés. Elképzelhető, hogy a kiválasztáson stresszhelyzetben a képességeiken túl teljesítettek, a mindennapokban azonban ez már nem megy. Pedig ezeket a gyakorlatokat egy egészséges, 18–20 éves fiatalnak meg kell tudnia csinálni. Az a baj, hogy ez egy trend, és egyre nagyobb a számuk a sok, fizikailag kiváló hallgató mellett. Azokat viszont nagyon tiszteljük, akik mindent megtesznek, hogy gyengébb adottságaik ellenére is teljesítsék a kívánt szinteket. Ők a kitartásuk miatt jobb karriert is befuthatnak, mint akik most lazán teljesítik ezeket a feladatokat.

○ A nagy felelősséggel járó pozíciók sok stresszt is okoznak a vezetőknek. Azt szokták mondani, hogy ennek megfelelő kezeléséhez nélkülözhetetlen a jó családi háttér. Önnek ma már két nagylánya és egy unokája is van. Azt nemrég tudtam meg, hogy a felesége is ismert a közéletben.

R. P. Így van, feleségem, Kriston Andrea az intortornamódszer megalkotója, és több mint harminc éve aktív oktatója. Annyi titkot talán elárulhatok, hogy az első két könyvének elkészítésében én is részt vállaltam, igaz, leginkább csak a szerkesztésben. Van két gyönyörű nagylányunk és egy unokánk is. A lányok már felnőttek: az idősebb már kirepült a családi fészekből, a fiatalabb éppen a szárnyát próbálgatja. Mindenesetre arra törekszünk, hogy minél több időt tudjunk tartalmasan együtt tölteni velük. Rengeteget jelent nekem a család, és mérhetetlenül büszke vagyok rájuk.

○ Ha jól emlékszem, akkor még az előző dékáni ciklusa idején mindig elkísérte Önt egy aranyos kis vizsla. Őt miért nem láthatjuk mostanában?

R. P. Szerencsére él, virul, és a mai napig nagyon tündéri. Jelenleg öt és fél éves, és nagyon sajnálom, hogy nem lehet velem itt a Ludovika Campuson, mint ahogy korábban a Farkasvölgyi úti létesítményben. Ha rajtam múlna, akkor ezt a campust – mint ahogy több külföldi egyetem esetében tapasztalható – gyerekbarát és kutyabarát munkahelyé alakítanám. A tanszéki kollégáim közül is többennek van picibabája, így egy ilyen lehetőségnek sokan örülnének a karon, de talán az egész egyetemen is. Hasonlóan lehetne megoldani azt is, hogy a dolgozók behozhassák az új épületekbe a kutyájukat. Persze ehhez nagyon felelősségteljes kutyatartókra és nagyon szófogadó kutyákra lenne szükség. Én mindenestre annak tartom magam, és nagyon sokat jelent számomra a vizslám, akit – ha csak tehetem – esténként elviszek sétálni. De mondhatjuk, hogy tulajdonképpen ő visz el engem. Nagyon jól tesz az agyamnak és a lelkemnek is, teljesen ki tudok kapcsolódni azalatt, amíg ő bandázik, rohangál és játszik. Nekem sok mindenben példát ad, és sokat segít abban, hogy kiegyensúlyozottnak érezzem magam. ●

katonákra van szükség. Szerinte a tartalékos rendszer is nélkülözhetetlen, hiszen enélkül nem lehet egy modern haderőt működtetni. A haderőfejlesztés kapcsán elmondta, hogy jelentős technikai hiányosságokat is pótolni kell, ami kiterjed a Magyar Honvédség szinte minden haderőnemére.

Miért fontos a NATO? címmel készített kiadványt a rendezvényre az NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpontja. Tálás Péter, a központ vezetője előadásában több nézőpontból is keresett válaszokat a kérdésre. Szerinte az ország biztonságát leghatékonyabban a NATO tudja garantálni, és „kis országként különösen büszkéek lehetünk, hogy egy sikeres és erős szövetség tagjai vagyunk”. A NATO egyik pozitívuma és erőssége, hogy egyenrangú félként kezeli a szövetség tagjait, és egyfajta konszenzuskényszerre van ítélve a döntéshozatal tekintetében. „Közép-Európának különösen érdeke, hogy a nagyhatalmak ne a fejünk felett egyezkedjenek” – fogalmazott. Tálás Péter beszélt arról is, hogy katonai válságot az elmúlt húsz évben csak a NATO tudott kezelni, és a hagyományos katonai képességeken túl nukleáris védelmet, elrettentést is biztosít a tagállamoknak. A katonai szövetségben kialakult döntéshozói kultúra

jellemzője, hogy a saját érdekek mellett mások érdekeit is próbálják maximálisan figyelembe venni. A szakember arra is felhívta a figyelmet, hogy a NATO hetvenéves történetéből húsz év a mi történetünk is. „Sokszor harmadik személyben beszélünk a katonai szövetségről, pedig mi is aktív részesei vagyunk. Ezért is fontos, hogy a társadalom minél többet tudjon a NATO történetéről, hazánk szerepvállalásáról” – fogalmazott az igazgató.

Az állandó változásokhoz való alkalmazkodás képessége teszi igazán sikeressé a NATO-t Szilárd Antónia szerint. A NATO Public Diplomacy Division munkatársa a legutóbbi, brüsszeli NATO-csúcs eredményeiről beszélt előadásában. A találkozón fontos célként fogalmazták meg a tagok a katonai szövetség jelenlétének erősítését a keleti határokon, a gyorsreagálású katonai erők növelését, a parancsnoki struktúra modernizálását és a kibervédelem erősítését.

Az egész napos rendezvényen a látogatók, köztük a szép számban megjelent diákok különböző programokon is részt vehettek. Így például megnézhatték a tűzszerészek és a Ludovika Zászlóalj bemutatóját, kipróbálhatták a lézerlövészetet, és egy békefenntartó műveleti tájékoztatót is megtekinthettek. ●

NATO ERŐKET INTEGRÁLÓ ELEM

Két évvel ezelőtt aktiválták a Székesfehérváron működő NATO Erőket Integráló Elem (NFIU) katonai szervezetet, amely Magyarország első, közvetlenül a NATO haderőstruktúrába tartozó vezetési-irányítási eleme. A szövetség nemzetközi katonai parancsnokságként működő szervezete jogilag a NATO szövetséges erők európai főparancsnokának alárendeltségébe tartozik. A magyar NFIU a NATO készenléti akciótervének fontos részeként növeli az országvédelem hitelességét, hiszen az Észak-atlanti Szerződés Szervezete eltökélt tagállamai biztonságának törvényes keretek között történő garantálásában. A NATO Reagáló Erő (NRF) új koncepciójának megfelelően az NRF létszáma mintegy negyvenezerre emelkedett, és létrejött egy rendkívül magas készenléti, bárhol azonnal bevethető összhaderőnemi kötelék is. Az NFIU elsődleges műveleti feladata a NATO rendkívül magas készenléti erői fogadásának, állomásoztatásának, átcsoportosításának, gyors és hatékony alkalmazásának támogatása – amennyiben azt a fenyegetettség szintje indokoltá és szükségessé teszi. Az NFIU részt vesz a kollektív védelemmel kapcsolatos tervezésben, illetve fontos szerepe van a NATO-erők Magyarországra tervezett egyes gyakorlatainak előkészítésében és végrehajtásában is. Az NFIU tavaly májusban hajtotta végre minősítő gyakorlatát Székesfehérváron.

NATO KATONAI EGÉSZSÉGÜGYI KIVÁLÓSÁGI KÖZPONT

Több mint száz egészségügyi szakember részvételével tartottak a nyáron Haderő Egészségvédelmi Kongresszust az Egyesült Királyságban. A Magyarországon lassan tíz éve működő NATO Katona-egészségügyi Kiválósági Központ (NATO KEKK) már ötödik alkalommal szervezte meg a szakmai találkozót. A kongresszuson – amelyre 21 NATO-ország és -partnerország küldött résztvevőt az Egyesült Államoktól Ausztráliáig – a Magyar Honvédség egészségügyi szolgálatának számos szakembere vett részt, közülük többen előadást is tartottak. A konferencia megnyitóján Fazekas László orvos ezredes, a NATO KEKK igazgatója elmondta, hogy az elmúlt bő egy évtizedben a NATO egyik legfontosabb feladatává vált a katona-egészségügyi szakterület fejlesztése, a katonák műveleti területen történő egészségügyi ellátásának magas szintű biztosítása. Ezen feladatok sikeres végrehajtásában a közel egy évtizede, 11 NATO-nemzet hozzájárulása alapján Budapesten működő Katona-egészségügyi Kiválósági Központ élen jár, szakembereit elismerik, és fontos szerepet játszanak a szövetség tagállamainak, valamint a különböző missziók tapasztalatainak feldolgozásában, értékelésében. A NATO KEKK az elemzések és értékelések mellett a képzés, felkészítés terén, illetve a katona-egészségügyi koncepciók fejlesztésével és kikísérletezésével kapcsolatban is sokat tevékenykedik, és a szövetség számára a szükséges irányok meghatározásában is fontos segítséget nyújt.

(Forrás: honvedelem.hu)

Nagy-Britannia a változás útján

SZÖVEG: **FECSEK ZSUZSANNA**
FOTÓ: **AFP, REUTERS**

„Az egész brexit Észak-Írország határának a kérdésén áll vagy bukik” – vélekedik Egedy Gergely. Az NKE professzora hosszú ideje foglalkozik a brit kultúra, politika és társadalom kutatásával. Tagja a Történeti Kihívások és Jelenkori Válaszok a XIX–XXI. Századi Brit Államfejlődésben Ludovika Kutatócsoportnak is. A vele készített interjúban görcső alá vesszük Nagy-Britannia fejlődésének meghatározó állomásait, az európai integrációban betöltött szerepét, a belpolitika változásait, valamint a brexithez vezető utat és a lehetséges jövőbeli kimeneteleket.

○ Milyenek tartja Nagy-Britannia Európához való kötődését?

Egedy Gergely: Nagy-Britanniának az Európához való kötődése mindig is elég ambivalens volt. Nagy-Britannia a saját identitását sohasem európaiként határozta meg, hagyományosan csak arra törekedett, hogy Európában olyan erőegyensúly maradjon fenn, amely nem fenyegeti az érdekeit. Ezen túlmenően azonban közömbös volt a kontinens belső ügyei iránt.

○ Hogyan változott a brit hozzáállás Európához a második világháború idején?

E. G. A második világháború mindenképpen fordulópont lehetett volna. Gondoljunk vissza arra, hogy 1945 tavaszán gyakorlatilag az egész európai kontinens morálisan is romokban hevert, hiszen így vagy úgy, de a hitleri birodalom úrrá lett rajta, azaz vagy önként behódolt, vagy katonailag legyőzték. Egyetlen ország tudott csak sikeresen ellenállni Németországnak, és ez Nagy-Britannia volt. Ez magyarázza, hogy az európai integráció hívei eleinte a britekben látták az egységes Európa megteremtéséhez szükséges erőt. Ez logikus volt, ám Nagy-Britannia nem mutatott erre semmilyen hajlandóságot. Churchill híres beszédében, amelyet 1946 szeptemberében Zürichben tartott, az európai egység fontosságára hívta fel a figyelmet, amit sokan úgy értelmeztek, hogy ő az egységes Európa mellett tör lándzsát, de ez csak részizgazság volt. Churchill valóban akarta, hogy Európa fogjon össze, és a testvér-gyilkos háborúknak szakadjon vége, de Nagy-Britanniát ebbe az egységbe nem értette bele. Sokan tehát félreértették Churchillt. Azt is tudjuk, hogy 1945 nyarán Nagy-Britanniában nagy meglepetésre a Munkáspárt nyerte meg a választást, amely szintén nem mutatott érdeklődést az európai egységtörekvések iránt. Tehát Nagy-Britannia nem kívánt élni a neki felkínált szereppel.

○ Mit tart ezt követően jelentős állomásnak az európai integráció történetében?

E. G. Az első jelentős lépés a Szén- és Acélközösség (Montán-unió) létrehozása volt, amelybe meghívták Nagy-Britanniát is, de az nemet mondott azzal az indoklással, hogy nem rendeli magát alá egy szupranacionális szervnek. Meghívást kapott a Közös Piacot előkészítő tárgyalásokra is, de a britek csak egy alacsony rangú tisztviselőt küldtek, majd őt is visszarendelték. Tehát maga a Közös Piac is Nagy-Britannia nélkül született meg 1957-ben.

○ Hogyan alakult a helyzet az 1960-as években?

E. G. A hatvanas évektől érdekes változás következett be. Harold Macmillan miniszterelnök 1961-ben úgy döntött, hogy mégis belépteti Nagy-Britanniát a Közös Piacba. Ezen döntését sokan meglepetéssel fogadták, mert a miniszterelnöki

programjában ez nem szerepelt. Ő gyakorlatilag úgy képzelte el a belépést, hogy Nagy-Britannia átveszi az irányítást a Közös Piacban. Tervét azonban Charles de Gaulle francia elnök, aki egyébként is elég ellenséges volt az angolszászokkal szemben, megvétózta. A következő körben, 1967-ben Harold Wilson munkáspárti miniszterelnök újra kísérletet tett Nagy-Britannia beléptetésére, de ekkor még mindig De Gaulle volt Franciaország elnöke, és a csatlakozási kérelem ismét vétót kapott. Két vétó után Nagy-

Britannia 1973. január 1-je óta tagja az Európai Közösségnek. Edward Heath léptette be, azon nagyon kevés konzervatív politikuskor egyike, aki őszintén Európa-barát volt. Ekkorra De Gaulle helyére már Georges Pompidou lépett, aki sokkal nyitottabb volt. Az akkori NSZK kezdettől fogva támogatta Nagy-Britannia csatlakozását. Hozzá kell tennem, hogy Nagy-Britannia tulajdonképpen nem igazán kedvező feltételekkel lépett be.

○ Mi volt az ellenzék reakciója erre a lépésre?

E. G. A Munkáspárt vezetője, Harold Wilson azon az állásponton volt, hogy ha hatalomra kerül, népszavazást fog kiírni Nagy-Britannia közös piaci tagságáról. A mai események fényében érdemes tehát emlékeztetni arra, hogy 1975-ben már volt egy népszavazás. Gondoljunk bele: 1973-ban csatlakoztak, és már két év múlva arról tartanak népszavazást, hogy bent maradjanak-e. Sokatmondó. Ekkor Wilson keresztül tudta vinni, hogy a többség a maradás mellett szavazzon, így az ország az Európai Közösség tagja maradt.

○ Mi jellemezte a brit politikát Margaret Thatcher idején?

E. G. A következő jelentős korszak az ő nevéhez köthető. Margaret Thatcherről két dolgot érdemes kiemelni. Az egyik, hogy kritikus volt Európával szemben; azt akarta, hogy a brit feltételeken javítsanak. Volt, amit sikerült is elérnie. A másik dolog pedig az, hogy határozottan ellenezte az Európai Közösség szupranacionális, vagyis nemzetek feletti szerveződéséé válását. 1988-ban a belgiumi Brugge-ben mondott beszédében nagyon világosan leszögezte, hogy az európai integráció csak a nemzetek Európájaként képzelhető el. Hozzátenném, ő minden kritikájával együtt azt sosem vetette fel, hogy Nagy-Britannia lépjen ki.

○ Mi jellemezte az ezt követő időszakot?

E. G. 1997-től újabb fordulópont következett. Ekkor Tony Blair Munkáspártja vette át Nagy-Britannia irányítását. Az ő kormánya határozottan Európa-barátnak tekinthető. A Brüsszel és London közti kapcsolatok sokat javultak, de sokatmondó, hogy Blair és utána Gordon Brown sem akarta az eurót bevezetni, mondván, hogy a font egy nemzeti szimbólum. A hosszú időre ellenzéki pozícióba szorult Konzervatív Párt egyik fő programpontja az Európa-politika bírálata volt. Ezt követően David Cameron, aki 2005-ben lett a párt elnöke, már

ellenzékben meghirdette, hatalomra jutva pedig keresztül is vitte 2011-ben, hogy ne lehessen több jogkört népszavazás nélkül Brüsszel javára átadni. 2015-ben újra győzött a Konzervatív Párt, de ekkor Cameront már kötötte az az ígéret, amelyet még 2013 januárjában tett, amikor is azt jelentette be, hogy a konzervatívok győzelme esetén népszavazást fognak kiírni az európai uniós tagságról. Meglehet, hogy ez könnyelmű ígéret volt, de a brit politikai kultúra iratlan törvényeiből fakadóan a 2015-ös győzelme után úgy érezte, ezt be is kell váltania. Előbb azonban javítani akart a tagság feltételein, és körbeutazva az Európai Unió országait, több lényeges eredményt is fel tudott mutatni. Kimondták, hogy Nagy-Britanniának nem kell a teljes politikai integrációra törekednie, és az eurót sem kell elfogadnia, emellett különböző kivételezési jogokat is kapott. Ekkor már előjött a migrációs tematika,

és Cameron ragaszkodott ahhoz, hogy az Európai Unióból érkezők szociális juttatásait átmenetileg korlátozhassa. Ezek után írta ki 2016 júniusára a tagságról szóló népszavazást. Ekkor következett be az a nagyon sokakat meglepő esemény, hogy 52 százalék a kilépés mellett voksolt. Cameron rosszul kalkulált, rögtön le is mondott, és némi bizonytalankodás után végül Theresa Mayt választotta meg a brit Konzervatív Párt a saját elnökévé és egyúttal az ország miniszterelnökévé is.

○ Theresa May korábban a maradás mellett érvelt. Mi miatt változott meg mégis a véleménye?

E. G. A kérdés annyiban is érdekes, mert May Cameron kormányának belügyminisztereként még a bent maradás mellett kampányolt. Attól a pillanattól fogva viszont, amikor miniszterelnökké választották, azt mondta, hogy mivel a nép többsége a kilépés mellett döntött, ki kell lépni. Erre utal elhíresült mondata is: „Brexit means Brexit.” Kérdés volt persze, hogy hard (kemény) vagy soft (puha) brexitre kerüljön sor.

○ Mi a különbség a kettő között?

E. G. A hard brexit Nagy-Britanniát minden lényeges uniós intézményből ki akarja léptetni: ez vonatkozik az egységes piacra és a vámunióra is. Elméletben elképzelhető lenne az országnak a vámunióban való bent maradása és csak az egységes piacból

való kilépése, de a kemény brexit a teljes szakítást jelenti. A brit belpolitikában elsősorban a konzervatívok álltak ki a kemény brexit mellett. Érdekes módon Theresa May nemcsak a brexit, hanem a kemény brexit mellett is hamar kiállt.

○ Hogyan tudná összefoglalni a brexittárgyalások részleteit?

E. G. Nagy-Britannia 2017. március 29-én adta be a hivatalos kérelmet a kilépésről a lisszaboni szerződés 50. cikkelye alapján, amely ezt jogilag lehetővé teszi. Innentől fogva indul hivatalosan a brexitfolyamat, amelyre a lisszaboni szerződés két évet ad. Tehát Nagy-Britanniának így két éve van, hogy mindent rendezzen. A 2017 júniusában megindult tárgyalásokat brit részről David Davis brexitügyi miniszter, az EU részéről pedig Michel Barnier, az Európai Unió főtárgyalója vezette. A britek

azt szerették volna, hogy a kilépési feltételekkel párhuzamosan tárgyaljanak arról, hogy majd milyen kapcsolataik lesznek az EU-val. Erre Brüsszel válasza az volt, hogy a tárgyalások első szakasza csak a távozás alapfeltételeire szorítkozhat. A három alapfeltétel közül az első a Nagy-Britanniában élő uniós polgárok jogállása volt, hiszen őket nem érheti diszkrimináció, a második a „válási” összeg, amelyet Nagy-Britanni-

ának kell fizetnie az unióknak, a harmadik pedig az északír-ír határ zavartalan átjárhatóságának kérdése, amely szinte megoldhatatlannak tűnik. A tárgyalások első szakasza 2017 nyarától decemberig tartott. A felek az első két alapfeltételben ekkorra kompromisszumos úton nagyjából meg tudtak egyezni, az északír határ kérdésében azonban nem.

○ Mi a jelentősége az északír határ kérdésének?

E. G. Itt a probléma a következő. Észak-Írország Nagy-Britannia területéhez tartozik; az 1921-ben kettéosztott sziget nagyobb része pedig a katolikus Ír Köztársaságé. A régi rossz viszony után – az európai uniós tagságnak is köszönhetően – az 1998-as nagypénteki egyezmény hatalommegosztási mechanizmus révén békét teremtett Észak-Írországban. Az egyezmény azt is biztosította, hogy a határ szabadon átjárható legyen a sziget két része között. Attól a pillanattól fogva, amikor a brexit bekövetkezik, az északír-ír határ lenne

Nagy-Britannia és az Európai Unió egyetlen szárazföldi határa. Ez 500 kilométer hosszúságú. A harmadik feltétel tehát az volt, hogy ez a határ maradjon szabadon átjárható. Így roppant bonyolult szituáció adódik. Írország benne van az EU vámuniójában és egységes piacában, Nagy-Britannia pedig, Észak-Írországgal együtt, már nem lenne benne. Hogyan kerülhető így el a határforgalom ellenőrzése? Ez szinte már a kör négyzetesítése.

○ 2017 decemberében tartottak egy EU-s csúcsertekezletet a brexitről. Milyen jelentősége volt ennek?

E. G. A tárgyaló felek itt fogadták el, hogy úgymond megfelelő mértékű haladás történt az addigi tárgyalások során. Ami a határkérdést illeti, a csúcsertekezlet elé terjesztett jelentésben három opció fogalmazódott meg. Az első szerint Nagy-Britannia köt egy olyan kereskedelmi megállapodást az EU-val, amely lehetővé teszi, hogy az északír határ is szabadon átjárható maradjon. A második javaslat az volt, hogy különböző technikai eszközökkel könnyítik meg a határ-ellenőrzést. A harmadik – egyben a legkritikusabb – az úgynevezett „backstop” megoldás ötlete. Ez azt jelentené, hogy átmenetileg Nagy-Britannia is alkalmazkodik az uniós vámszabályokhoz. Ennek azonban két alkalmazása is elképzelhető: az egyik, hogy a „backstop”-ot egész Nagy-Britanniára kiterjesztik, a másik, hogy csak Észak-Írországra. Decemberben ezen átsiklottak; vagyis nem oldották meg a kérdést. Az EU azt igényli, hogy a „backstop”-ot csak Észak-Írországra vonatkoztassák.

○ Mindehhez képest hozott bármilyen változást a tárgyalások második szakasza?

E. G. 2018 februárjában indultak meg a második szakasz tárgyalásai, de a felek jól tudták, hogy az északír kérdésben nincs megoldás. Az EU azt az igényét, hogy a „backstop” csak Észak-Írországra vonatkozzon, a február végén előterjesztett kiválási egyezménytervezetben meg is jelölte. Ennek elfogadása a gyakorlatban azt jelentené, hogy Észak-Írországot gazdaságilag elszakítaná Nagy-Britanniától, hiszen a vámhatár az országon belülre kerülne, vagyis Észak-Írország és Anglia,

Skócia, valamint Wales közé, valahova az ír-tengerre. Ez nonszensz. Theresa May el is utasította, mondván, hogy nincs brit miniszterelnök, aki ezt elfogadná. Tavasszal elhúzódtak a tárgyalások; több területen történt előrelépés, az északír határ kérdésében azonban továbbra sem. Theresa May kormánya nem volt hajlandó engedni e kérdésben. Ezért aztán a 2018. júniusi EU-s csúcst is azt állapította meg, hogy e téren ezúttal sem jártak sikerrel.

○ Milyen javaslatokat vetettek fel a britek e kérdés rendezésére?

E. G. Brit részről született egy kompromisszumos megoldás, amelyet Chequersben egy július eleji kormányülésen dolgozott ki Theresa May és kormánya. Ebben Nagy-Britannia szabadkereskedelmi egyezményt javasolt az iparcikkekre és a mezőgazdasági árukra vonatkozóan. Ez a javaslat viszont nem terjedt ki a szolgáltatásokra. Ehhez kapcsolódóan egy úgynevezett közös kombinált vámtérség kialakítását is javasolta London. Az EU nyáron sokáig nem adott választ a brit javaslatokra. A kemény brexit hívei viszont otthon élesen támadták a javaslatcsomagot, azzal érvelve, hogy túl sok engedményt tesz az EU-nak. David Davis tiltakozásképp azonnal lemondott, s utána Boris Johnson külügyminiszter is, a kemény brexit egyik emblemikus figurája. Az EU-tagállamok informális salzburgi csúcsertekezlete szeptember 20–21-én aztán lényegében nemet mondott May tervére, ezzel igen nehéz helyzetbe hozva a két tűz közé került kormányfőt.

○ Mi történik abban az esetben, ha a felek nem tudnak megegyezni?

E. G. Természetesen Nagy-Britannia akkor is kilép az Európai Unióból, csak tárgyalások nélkül, ez a „no-deal Brexit”. Ez mindkét félnek nagy kockázat, mert a gazdasági kapcsolatok drasztikus megszakadását jelentené. Nagy-Britannia úgy viszonyulna az EU-hoz, mint egy harmadik ország. Ezt mindenáron el akarják kerülni, de nem biztos, hogy sikerül. Egyelőre csak találgathatunk, milyen eredménnyel zárulnak a tárgyalások. ●

A víz évszázada

SZÖVEG: **FECSEK ZSUZSANNA**
FOTÓ: **AFP**

„A 21. század a népvándorlás, a mesterséges intelligencia és a víz évszázada lesz” – mondta Janza Frigyes ny. r. vezérőrnagy a *Víz és biztonság Magyarországon* című konferencián. Hozzátette, az elmúlt évszázadokban sokat harcoltunk a víz ellen, most meg kell tanulnunk okosan harcolni a vízért. Az NKE Víz tudományi Kar 2018. szeptember 29-én tartott nagyszabású konferenciájának résztvevői 5 szekció 19 előadása során bővíthették tudásukat a vízbiztonság témakörében.

„A vízbiztonság értelmezése rendkívül széles körű” – kezdte köszöntőbeszédét Bíró Tibor, aki mérföldkőnek nevezte az eseményt. A Víz tudományi Kar (VTK) dékánja hangsúlyozta, hogy a karnak lassan történelme van az NKE-n, és az integráció fontos jelének tartja, hogy nemcsak a VTK otthonában, Baján, hanem Budapesten, az NKE székhelyén is szerveznek konferenciát. Bíró Tibor beszédében méltatta a 2017-ben kiadott *Biztonsági kihívások a 21. században* című korszakalkotó tanulmánykötetet, amelynek, mint mondta, van egy vízbiztonsággal foglalkozó fejezete. *„Ez egy olyan szerzőhármashoz tartozik, amelyből ketten jelen vannak a konferencián: Józsa János és Ijjas István”* – hívta fel rá a figyelmet. Hozzátette, a mai eseményt kicsit erre építették fel, elsősorban a hazai viszonylatokra koncentrálván. *„A vízbiztonság kérdésével egyre inkább foglalkoznunk kell”* – jegyezte meg. Mint mondta, az előadás szekciói azokat a főbb területeket fedik le, amelyek alapján górcső alá veszik ezt a kérdést. Korábban a vízminőség kérdésével és az ivóvízbiztonsággal azonosították a vízbiztonság kérdéskörét, de az idei év tapasztalatai alapján már az aszály, valamint a víztöbbletes időszakok kérdése is fontos, amelyek az élelmiszertermelés komoly korlátozó tényezői lehetnek. *„Ez egy újabb vízbiztonsági kérdést vet fel, amely az élelmiszer-biztonsággal erős összefüggésben van”* – mutatott rá. A vízkészlet kockázatai kapcsán Bíró Tibor kiemelte, olyan időszakban élünk, amikor az öntözővíz biztosítása akadályokba ütközik. A települési árvizek és a helyi vízkárok kockázata is nő, ami komoly társadalmi feszültséget generálhat. *„Előbb-utóbb ez még komolyabb politikai problémává is válhat”* – tette hozzá. Rávilágított, hogy a Nemzeti Vízstratégiánk és a Nemzeti Víz tudományi Program egyik fő vezérvonala is éppen a vízbiztonság köré épül. *„A konferencia aktualitása megkérdőjelezhetetlen”* – zárta köszöntőjét Bíró Tibor. Janza Frigyes ny. vezérőrnagy köszöntőjében elmondta, hogy a Víz tudományi Kar alapításának elsősorban az volt a célja, hogy megpróbálják a víz tudományt régi fényébe visszaállítani. A Belügyminisztérium oktatási főszemlélője, az NKE Tanácsadó Testületének tagja kifejtette, ha a politika a 21. század nemzetbiztonsági stratégiai kérdései között kezeli a vizet, akkor az ehhez szükséges feltételeket biztosítani kell. Ebben fontos szerep jut a Víz tudományi Kar nak is.

Józsa János a *Víz tudomány és vízbiztonság: kritikus kérdések* címmel tartott előadásában a vízbiztonsággal kapcsolatos tanulmánykötetek bemutatására fókuszált. *„Mi szolgáljuk víz oldalról egyes szektorok biztonságát”* – jegyezte meg a Budapesti Műszaki és Gazdálkodástudományi Egyetem rektora. Kiemelte a más tudományterületről származó felvetések szerepét, amelyeket feltétlenül át kell venniük a kutatásaikba. Példaként tért ki előadásában az adatvezérelt megközelítések és a big data, a számítástechnika-alapú platformok, valamint a pilóta nélküli légi járművek témaköréhez kapcsolódó szakirodalomra. A saját tanulmányukról elmondta, hogy kijelölte a vízbiztonsági szempontú fő kérdéseket, és beszélt a kutatási igényekről is.

„Olyan dolgokról fogok beszélni, amelyek meghatározzák a jövőbeli cselekvési lehetőségeinket” – fejtette ki Szöllősi-Nagy András A *vízbiztonság globális kihívásai* című előadásában. Az NKE professzora, aki egyben az UNESCO Nemzetközi Hidrológiai Programjának elnöke is, kiemelte, hogy tíz évvel ezelőtt óriási viták tárgya volt a vízbiztonság fogalmának eredete. Számos ország nem fogadja el a vízbiztonság fogalmának létezését és a hozzá kapcsolódó politikai hatásokat, holott a meglátása szerint katonai konfliktus forrása is lehet a víz, például a Közel-Keleten. Ezt követően történelmi példát hozott. Szöllősi-Nagy András elmondta, hogy az Akkád Birodalomban létesítettek olyan csatornahidakat, amelyek az öntözővízellátást szolgálták.

Ezen a területen két városállam között háború tört ki a víz miatt, ugyanis az egyik városállam elzárta az öntözőcsatornát a másik elől. Háborúztak, de végül megállapodtak az öntözővízmegosztásban. Ez volt az első nemzetközi megállapodás, amelynek az ékírással írt békeszerződése mind a mai napig megtalálható a Louvre-ban. A professzor a konfliktusok lehetséges megértéséhez a víz és a népesség megoszlását vette alapul, amelyből lehet látni a potenciális konfliktushelyzeteket. *„A népesség 60 százaléka Ázsiában él, míg a vízkészlet csupán 36 százaléka található meg ott”* –

mondta. Ez az olló azonban tovább nőhet. *„2050 körül 9,4 milliárd ember lesz, akiknek a 60 százaléka Ázsiában fog élni ugyanannyi vízmennyiséggel és vízkészlettel, mint ami most van”* – fejtette ki. Szöllősi-Nagy András szerint itt súlyos vízkonfliktusra lehet majd számítani. Mindemellett

fontos az is, hogy a világ összes vízkészletének mindössze 0,007 százaléka az, amely felszíni vízként közvetlenül emberi fogyasztásra alkalmas. *„Ez egy véges és sebezhető készlet”* – hangsúlyozta. A 20. századi vízfelhasználtságot vizsgálva megállapította, hogy 10-15 éven belül elérjük a határt, amely után már nem lesz visszafordítható a folyamat. Véleménye szerint nem túlzás azt kimondani, hogy az emberiséget fenyegető globális vízválsággal állunk szemben, hiszen harmadára csökkent az egy főre jutó víz mennyisége: 1975-ben az egy főre jutó vízmennyiség globálisan 15 ezer köbméter/fő/év volt, ma 5500 köbméter/fő/év. Mindez nem azt jelenti, hogy még harminc év, és *„kifut alólunk a víz”,* hiszen a hidrológiai cikluson keresztül egy állandóan megújuló készletről beszélünk. Mégis nagyon fontos jelzést küld számunkra. A 20. századi természeti katasztrófák 90 százaléka víz eredetű volt. Szöllősi-Nagy András osztotta a szakemberek azon véleményét, miszerint a klímaváltozás a vízről szól, így a csökkentése vagy megszüntetése is a vízen keresztül lehetséges. *„Ha nem gyorsul a hidrológiai ciklus, akkor nincs klímaváltozás sem”* – jegyezte meg. Valami megváltozott a ciklusban, ugyanis sokkal nagyobb lett a szélsőségek előfordulási valószínűsége. *„Új módszereket kell kifejleszteni, amelyek felismerik azt a mintázatot, amely a szélsőségekben előfordult az elmúlt száz évben”* – világított rá. *„Politikai akarat nélkül itt nincs megoldás”* – tette hozzá. Erről szól a párizsi egyezmény is. A professzor szerint az emberiség túlságosan el volt foglalva a városiasodással. Ma az emberiség 60 százaléka városokban lakik. Ez harminc éven belül 70 százalékra megy fel, ami hihetetlenül más vízgazdálkodási és társadalmi problémákat vet fel a vízellátás területén. A vízgazdagság eloszlása még egy-egy országon belül sem egyenletes, a vízhez való hozzáférést pedig egyre inkább élesedik a konfliktus. Elmondta, hogy az emberiség 40 százaléka osztott vízgyűjtőköri él. *„Tizenkét állam - beleértve Magyarországot területét is - teljes területe osztott vízgyűjtőkhöz tartozik”* – fogalmazott. Ilyen kockázatos területként a Nílus deltáját, az Aral vízgyűjtőjét, valamint a Tigris és az Eufratesz vízgyűjtőjét hozta fel példának. *„A jó vízgazdálkodás abszolút kötelesség, etikai parancs, és túlmutat a mérnökségen, mert a víz társadalmi és politikai probléma is”* – hangsúlyozta.

„A küldetésünk olyan szakemberek képzése, akik képesek megfelelni a 21. század társadalmi és gazdasági kihívásainak. A kulcszó pedig az együttműködés” – jelentette ki Padányi József mk. vezérőrnagy. Az NKE tudományos rektorhelyettese kiemelte, az NKE az együttműködés egyetemeként próbál ennek érvényét szerezni. Padányi József felidézte, hogy az egyetem elindulásakor integratív szemlélettel kellett összehozni a különböző szervezeti egységeket, hogy az állam működését segítsék. Ennek egyik fontos állomása az egyetemi közös modul. *„A hallgatóknak azért kell elsajátítaniuk ezt az ismerethalmazt, mert a közszolgák kerülhetnek olyan helyzetbe, hogy együtt kell dolgozniuk, és közösen problémákat megoldaniuk”* – fejtette ki. *„A KÖFOP-kutatások kapukat nyitottak meg, és anyagi forrásokat biztosítottak a vízzel kapcsolatos kutatásokhoz is. Kiemelt célunk, hogy megteremtjük azt a humán erőforrás-kapacitást, amely a Víz tudományi Kar további fejlődését, az ottani minőségi kutatást és oktatást szolgálja”* – jelentette ki.

Ijjas István *Vízbiztonságos Magyarország* címmel tartott előadásában az UN-Water definíciója szerinti vízbiztonságról beszélt. A BME Építőmérnöki Kar Vízépítési és Vízgazdálkodási Tanszék professzor emeritusa szerint Magyarországon a vízbiztonság fogalmát az ivóvíz biztonságára és az elvárt minőségű és mennyiségű ivóvíz biztosítására használjuk. *„A szükséges mennyiségű és elfogadható minőségű víz fenntartható biztosításáról, a vízszennyezés és a víztől függő katasztrófák elleni védekezésről, valamint az ökológiai rendszerek megőrzéséről szól”* – mondta a fogalom magyarázataként. Az előadás címválasztásáról szólva felidézte, hogy a Global Water Partnership a *Stratégia a Vízbiztonságos Világért 2014-2020 - Towards a Water Secure World* címet adta a vízbiztonság megteremtéséhez ajánlott akcióprogramjának. A *Vízbiztonságos Magyarország vízió* megfogalmazásához azonban szükség van arra, hogy a vízbiztonságot együtt vizsgálják Európában, a Duna vízgyűjtőjén és Magyarországon, hiszen a módszereket közösen alakítjuk ki.

„A globális akciók adaptálható eredményeit is fel kell használnunk” – hangsúlyozta. Az OECD-kezdeményezés alapján kiemelte a vízhiány, a nem megfelelő minőségű víz, a túl sok víz és a visszafordíthatatlan változások kockázatát. *„Magyarországon is mind a négy kockázatot kezelni kell”* – hívta fel rá a figyelmet. ●

Fontos kormányzati pozícióban az egyetem oktatója

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A Nemzeti Közszolgálati Egyetemet egy meghatározó állomásnak tekinti szakmai pályafutásában Bóka János, az Igazságügyi Minisztérium európai uniós és nemzetközi igazságügyi együttműködésért felelős államtitkára. A nemrég kinevezett állami vezető korábban a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar nemzetközi dékánhelyetteseként is tevékenykedett. A szakember egy manapság különösen szenzitív és mozgalmas területért felel, de oktatóként továbbra is találkozhatnak vele az NKE-n.

○ Mondhatni, szinte egyből a mélyvízbe került, hiszen alig kezdte meg államtitkári tevékenységét, amikor az Európai Parlament elfogadta az úgynevezett Sargentini-jelentést arról, hogy az EU alapvető értékei sérülnek Magyarországon. Azt tudjuk, hogy a magyar kormány jogi lépésekre készül. Ebben milyen feladatai vannak az igazságügyi tárca és közvetlenül az Ön által vezetett államtitkárságnak?

Bóka János: A kormány döntést hozott arról, hogy jogi lépéseket tesz az ügyben, és az Európai Unió Bíróságához fordul. Ezen lépések előkészítése egy komolyabb kormányzati koordinációt igényel, amelyben az Igazságügyi Minisztériumnak és ennek az államtitkárságnak is meghatározó szerepe lesz, például a keresetlevél tartalmának kialakításában. De a Bíróság előtti képviselést is a minisztériumban dolgozó ügynökünk fogja majd ellátni.

○ Az Európai Parlament, mielőtt döntést hozott volna, jogi szakvéleményt kért a tartózkodó szavazatok beszámításával kapcsolatban. Nagy kérdés, hogy mennyire van jogalapja a magyar kormány keresetének. Milyen esély van arra, hogy eredményesen lehet képviselni a kormány álláspontját az uniós bírák előtt?

B. J. Az eddigi eljárás ismeretében nem tartom meglepőnek vagy váratlannak, hogy a kormány jogi lépéseket kíván tenni az ügyben. Az eléggé egyértelműnek látszik, hogy az Európai Parlament komoly eljárási szabálysértést követett el a tartózkodó szavazatok beszámításával kapcsolatban. Emellett a kormány már korábban is számos kifogást fogalmazott meg az eljárással kapcsolatban, de a jelentés tartalma is több

problémát vet fel jogi szempontból. Itt nem a jelentés valóság-tartalmára, pontosabban hazugságaira gondolok, hiszen az alapvetően nem jogi, hanem politikai kérdés. De vannak olyan megállapításai, amelyek jogi szempontból is aggályosak. Idetartoznak azok a témák, amelyeket a kötelezettségszegési eljárások keretében már rendeztek a felek. Ha ugyanis lezárul egy ilyen eljárás, akkor az jogilag rendezett ügynek tekinthető, és ezért ezekre nem kellene hivatkozni egy politikai természetű dokumentumban. Hogyan várhatja el így az EU azt, hogy a tagállam jóhiszeműen működjön vele együtt a kötelezettségszegési eljárásban, ha azzal kell együtt élnie az adott országnak, hogy az ügyek lezárásától függetlenül ezek a kérdések bármikor újra napirendre kerülhetnek?

○ Az interjú készítése előtti napokban jelent meg a hír, hogy az EU soros osztrák elnöksége megkapta az Európai Parlament elnökének levelét, amelyben a testület a 7. cikk szerinti eljárás megindítását kezdeményezi Magyarország ellen. Hogyan zajlik ez a folyamat, és mi várható?

B. J. Egy fair eljárás szerint, amíg az Európai Parlament határozatának jogi helyzete nem tisztázódik, addig a Tanácsnak nem kellene további lépéseket tennie. Ez egy hónaptól kezdve akár több évig is eltarthat attól függően, hogy az EU Bírósága milyen jogalapra hivatkozva fogja a magyar keresetet befogadni. Itt még nagyon sok a bizonytalansági tényező, és inkább politikai, mintsem jogi folyamatok zajlanak most a háttérben. Sargentini és bevándorláspárti szövetségesei természetesen nagyon szeretnék, ha újabb forduló lenne az ügyben.

○ A Tanács tehát akkor is tehet lépéseket, ha a parlamenti határozat jogi helyzete nem tisztázódik?

B. J. A szervezet saját eljárási szabályzata alapján jár el, jogi értelemben hozhat olyan határozatot, hogy nem várja be a Bíróság döntését, és elkezd foglalkozni az ügygel. A kereset benyújtásának ugyanis nincs halasztó hatálya az eljárásra nézve. Elképzelhető az is, hogy a Tanács konkrét lépéseket nem tesz a Bíróság döntéséig, de mondjuk folyamatosan tájékoztatja a soros elnökség a tagállamokat, hogy az eljárással kapcsolatban milyen új elemek merülnek fel.

○ Ha csak ezt az egy nemzetközi ügyet nézzük, már akkor is kulcsterületnek számíthat a minisztériumon belül az Ön és munkatársai tevékenysége.

B. J. Ez a terület most kiemelt politikai figyelmet élvez, és az állampolgárok részéről is nagy az érdeklődés ezen témák iránt. Ez nem igazán fog a jövőben sem változni, hiszen például az uniós igazságügyi együttműködés jelentősége évről évre növekszik, és vannak olyan futó ügyek, amelyek az átlagpolgárt is különösen érdeklik. Munkánk három fő területet ölel fel. Az egyik az európai uniós igazságügyi együttmű-

ködés, amely többek között magában foglalja a jogharmonizációs folyamatok koordinálását, a Magyarországgal szemben kezdeményezett kötelezettségszegési eljárások nyomom kövését, az Európai Unió Bírósága előtti jogi képviselést, és részvételt minden olyan nemzetközi eljárásban, amelyet vagy ellenünk kezdeményeznek, vagy mi kezdeményezünk. A másik terület a nemzetközi büntető igazságügyi együttműködés, amely kiterjed például a bűnügyi jogsegély intézményére. A harmadik pedig a nemzetközi igazságügyi együttműködés magánjogi területe. Utóbbinál is központi hatósági feladatokat látunk el, például jogellenes gyermekelvitel esetén próbáljuk a gyereket visszahozni Magyarországra.

○ Az ország nem mindig kedvező nemzetközi megítélése hogyan befolyásolja az itt folyó munkát?

B. J. A mi munkánk alapvetően jogi természetű. Egy eszményi világban az, hogy egy szereplőről másokban milyen személyes vagy érzelmi kép alakul ki, nem kellene, hogy kihatással legyen ezeknek a jogi természetű folyamatoknak az eredményére. Ugyanakkor valószínű, hogy a nemzetközi partnerek, intézmények képviselőinek is van saját véleményük Magyarország nemzetközi környezetben mutatott magatartásáról, álláspontjáról. A mi feladatunk az, hogy jogi és szakmai szempontok alapján érvényesítsük

a magyar érdekeket a különböző aktuális eljárásokban. Nyugodtan állíthatom, hogy ezen a területen Magyarország nem mondhatja magát sikertelennek.

○ Milyen tulajdonságok, képességek kellene ahhoz, hogy ez a vezetői munka eredményes legyen?

B. J. Ez egy olyan pozíció, amely elsősorban szakmai és szakpolitikai feladatokat jelent az államtitkár számára. Tisztában kell lennie az intézményrendszerrel, a szabályokkal, ismernie kell a szereplőket, és olyan hálózatot kell működtetnie, hogy a magyar állam jogi érdekeit ezeken a területeken megfelelően érvényesítsük. Ez egy nagyon speciális munka, hiszen nincs olyan ember a világon, aki valamennyi részéhez megfelelően értene. Itt az államtitkárságon olyan csapat dolgozik, amelyben a szakértelem, a nyelvtudás és az ismeretanyag rendelkezésre áll a hatékony munkavégzéshez.

○ Mennyire igaz az, hogy a nemzetközi együttműködések és döntéshozatal sokkal időigényesebbek, akár bürokratikusabbak is, mint a nemzeti szabályozások?

B. J. A nemzetközi együttműködések mindig is időigényesebbek voltak, hiszen sokféle hagyomány, kultúra és értékrend között

Bóka János

Kedvenc könyv • Kertész Imre: Sorstalanság, Albert Camus: Közöny
Kedvenc zene • Pannónia Allstars Ska Orchestra, Pearl Jam
Kedvenc film • Dögkeselyű, A Keresztapa I–II.
Hobbi • idegen nyelvek, rögbi

kell az összhangot megteremteni. Ez csak úgy működhet, ha valamennyi érdek és jogi szempont becsatornázható a folyamatba, a döntéshozatalba. Az EU intézményei konszenzusos alapú döntésre törekednek, ez több évtizede hagyomány, ugyanakkor ennek megtörését az utóbbi években több területen is látjuk.

○ **Tavaly ilyenkor még nemzetközi dékánhelyettesként dolgozott az NKE-n, most pedig egy fontos állami vezető. Erre mondják, hogy elég gyors karriert futott be.**

B. J. Tavaly november közepéig voltam dékánhelyettes a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Karon. Ezt követően kerültem az Országos Bírósági Hivatal kötelékébe, ahol a Magyar Igazságügyi Akadémia igazgatójaként tevékenykedtem. Ez a bírósági intézet, amely az igazságszolgáltatás személyi állományának az oktatását, képzését, továbbképzését végzi. Már ebben a pozícióban keresett meg engem a választások után Trócsányi László igazságügyi miniszter, hogy az éppen akkor megüresedő európai uniós és nemzetközi igazságügyi együttműködésért felelős államtitkári posztot vegyem át.

○ **Az NKE-n eltöltött évek mennyit segítettek a szakmai előmenetelben?**

B. J. Meghatározók voltak magánszempontról és a pályafutásomat tekintve is. Az első vezetői megbízatásomat itt szereztem, és azzal a tapasztalattal, kapcsolatrendszerrel felvértezve vált lehetővé számomra, hogy újabb és újabb távlatok nyíljanak meg előttem. Az egyetemi szférából ugyan, de közvetlen rálátásom nyílt arra, hogy milyen kormányzati elképzelések és célkitűzések jelentkeznek a nemzetközi jogi területen. Ez egy sajátos átmenet volt a kormányzás és az akadémiai szféra között. Az egyetemen nyilván az utóbbi volt a meghatározóbb, most pedig a kormányzati szféra az, ami sokkal nagyobb hangsúllyal van jelen az életemben. Úgy vélem, hogy ez a kettősség az életutamban a későbbiekben is meghatározó marad majd.

○ **Olyannyira, hogy az oktatói munkát sem adta fel az egyetemen.**

B. J. Jelenleg is oktatok a NETK-n, az Európai Köz- és Magánjogi Tanszéken, főleg az EU intézményrendszerével és az uniós joggal kapcsolatos tárgyakat. A tudományos ambícióimról sem mondtam le annak ellenére, hogy az államtitkári pozícióval járó munka és felelősség nem kedvez a nagy volumenű tudományos kutatásoknak. A tudományos tevékenységhez meg fogom találni a megfelelő eszközöket és fórumokat, ebben az NKE eddig is sokat segített.

○ **Az NKE-hez szinte valamennyi minisztérium kapcsolódik valamilyen mértékben. Az igazságügyi tárca ráadásul az intézmény tanácsadó testületében is részt vesz.**

B. J. Ez a minisztérium is érdekelt abban, hogy az egyetem jól és hatékonyan működjön. Bár az általam vezetett

államtitkárságnak nincs feladata az NKE és az IM közötti együttműködésben, számomra sokat jelent a lehetőség, hogy államtitkárként is részt tudok venni az oktatásban. Ez jó a hallgatóknak is, mert egy olyan ember szemszögéből láthatják a problémákat, akinek ez napi feladata. Számos jogi és szakpolitikai kérdés merül fel a szemináriumokon, amelyeket érdemben meg lehet vitatni a hallgatókkal. Olyan szempontokat tudok bevinni a vitákba, amelyeket egy csak elméleti vonalon működő oktató nem igazán tudna. De számomra is hasznos az oktatás, hiszen a hallgatók gyakran vetnek fel új problémákat, vagy tesznek javaslatokat, adnak ötleteket. Emellett bizonyos elképzeléseket, modelleket is jól lehet tesztelni a hallgatók közreműködésével. Ha sikerül valakiben felkelteni az érdeklődést az uniós, illetve a nemzetközi igazságügyi együttműködés kérdéseiről, akkor elképzelhető, hogy olyan karrierlehetőséget lehet megnyitni előtte, amely megfelelően inspirálja a szakterület felé.

○ **Az Igazságügyi Minisztérium mennyire számít az itt végzett hallgatók munkájára?**

B. J. A tárca elsősorban jogi végzettségű hallgatókat vár, de ez nem zárja ki, hogy bizonyos területeken, amelyek nem kívánják meg ezt a végzettséget, olyanok is megtalálják a helyüket, akik máshol, így akár az NKE-n végeznek. Ha valaki pedig a jogi tanulmányok mellett például nemzetközi közszolgálati kapcsolatokkal vagy nemzetközi tanulmányokkal felvértezve próbál a központi közigazgatás ezen területén elhelyezkedni, annak sokkal nagyobbak az esélyei, mint a „csak” jogi végzettséggel rendelkezőknek.

○ **Ön elég fiatalon került egy igazán felelősségteljes pozícióba. Ebben a korban hogyan lehet ennek a legjobban megfelelni?**

B. J. Úgy gondolom, hogy rendelkezem azzal a tapasztalattal és szakmai háttérrel, amely egy ilyen, valóban magas pozíció betöltésére alkalmassá tesz. A fiatalság – amennyiben megfelelő tapasztalattal és alázattal párosul – kifejezetten előnyt jelenthet egy ilyen feladat ellátása során. Ehhez meg kell őriznem az új kezdeményezésekre való nyitottságomat vagy azt a képességet, hogy adott esetben olyan dolgokat is meg tudjak kérni, amelyek a többség számára adottak vagy egyértelműnek tűnnek. Mindezek segíthetnek abban, hogy hatékony vezető legyek. A fiatalosság a szervezeti vezetői feladatok ellátásában is segítségemre lehet, ehhez közvetlen kapcsolatot kell fenntartani a munkatársaimmal. Abba a vitába viszont nem szeretnék belemenni, hogy ki a fiatal, és ki nem az. Én magamat mindig is fiatalnak tekintettem, és valószínűleg 70 évesen is annak fogom tekinteni. Az én önképem mindig is egy fiatal, dinamikus vezető, szakember képe volt, és ezt továbbra is szeretném fenntartani az életkoromtól függetlenül. ●

A migrációt az instabilitás és az egyenlőtlenség hajtja

SZÖVEG: **FECSEK ZSUZSANNA**
FOTÓ: **MTI**

A népességvándorlás társadalmi jelenségként egyidős az emberi közösségekkel, és általában természetesen jelenségként tekintünk rá. Amellett, hogy számos tényező járul hozzá a migrációs folyamatokhoz mind a kibocsátó, mind a célterületen, a migráció sokféle pozitív és negatív hatást válthat ki. Napjainkban Európában a tömeges, ellenőrizetlen migrációs hullámokhoz kapcsolódóan – amelynek egyes hatásairól 2015–2016-ban Magyarország is közvetlen tapasztalatot szerzett – a negatív hatások vannak előtérben. Ezeket széles körű politikai és társadalmi vita övezi, és az NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpontja számos workshopot szervezett a közelmúltban a megvitatásukra. Erről beszélgettünk a központ munkatársával, Csiki Varga Tamással.

○ Milyen korábbi példákat és tapasztalatokat ismerünk a migrációhoz kapcsolódóan, amelyek manapság is hasznosak lehetnek? Csiki Varga Tamás: Fontos különbséget tennünk a migráció különböző formái között: a fizikai erőszak, a politikai, vallási vagy más okból folyó üldöztetés elől menekülő emberek megsegítése nem csupán nemzetközi jogi, hanem morális kötelessége is az európai államoknak, ahogy ezt számos nemzetközi menekültügyi egyezményben is rögzítették. Ez azonban a migrációs folyamatoknak csak egy kis része: a konfliktusok által sújtott országokban beszélhetünk belső menekültekről, akik nem hagyják el az adott országot, csupán más részébe menekülnek, ahol biztonságot remélnek, és akiket az ország kormányának kell(ene) megvédenie, ellátnia; határokon átnyúló formában pedig a nemzetközi migráció számos formájával

találkozhatunk a tanulmányi célú lak-helyváltoztatástól a munkaerő-migráció át az időskori migrációig.

○ Tudna konkrét példákat mondani? Cs. V. T. Irakban például az Iszlám Állam nevű terrorszervezet 2014. júliusi előretörését követően 2,4 millió belső menekültet tartottak nyilván, egy részük már a 2003 óta dúló fegyveres konfliktus során elhagyta lakhelyét.

Az ő ellátásuk – lakóhely, ivóvíz-, élelmiszer-, egészségügyi ellátás –, és amennyiben huzamos ideig nem tudnak visszatérni lakhelyükre, az oktatási és munkalehetőségük biztosítása nagyon komoly kihívás nemcsak a központi iraki kormányzat, hanem a helyi befogadó közösségek számára is. A nemzetközi migráció napjainkban leginkább ismert példája a szíriai válság: 2018 szeptemberéig az ENSZ Menekültügyi Főbiztosság adatai szerint 5,6 millió lakos hagyta el a háború sújtotta Szíriát, és keresett menedéket elsősorban a szomszéd országokban: Törökországban 3,5 millió, Libanonban közel egymillió, Jordániában 670 ezer menekült.

Ehhez képest markáns „minőségi” különbséget jelentett az a kivándorlási hullám, amely Koszovóból 2014 őszén indult, és 2015 tavaszáig tartott (elsősorban Ausztriába, Németországba irányulva): 50–100 ezer fő közé becsülik azoknak a koszovóiaknak a számát, akik abban a fél évben vizum híján illegális úton próbáltak meg bejutni az Európai Unióba. Esetükben egy békés, fegyveres konfliktustól vagy politikai elnyomástól, üldöztetéstől nem szenvedő országot kifejezetten gazdasági motivációval elhagyó lakosokról beszélhetünk. Koszovói kivándorlókkal készített mélyinterjúk során jó közelítéssel fel lehetett mérni, hogy 90 százalékuk gazdasági okokból távozott, és 98 százalékuk munkalehetőséget szeretett volna találni az Európai Unióban, ami egyértelművé teszi, hogy ebben az esetben nem menekültekről van szó, így befogadásuk, ellátásuk, támogatásuk nem kötelessége az európai államoknak.

○ Abból a régióból korábban is érkeztek menekültek Európa számos országába.

Cs. V. T. A 2015-öst megelőző, Közép-Európát is érintő legutóbbi nagy menekülthullám a délszláv válság idején bontakozott ki. Akkor a több mint 200 ezer halálos áldozatot követelő etnikai tisztogatások és az évekig elhúzódó háború hatására 2,7 millió ember vesztette el az otthonát, akik közül 330 ezer fő még húsz évvel később is Európa más államaiban élt. A dél- és nyugat-európai államok ugyanakkor mind a bevándorlás rendszeres formáit (munkaerő-migráció, családegyesítés, volt gyarmatokról történő betelepülés), mind a „rendszeres” irreguláris migrációs hullámokat jól ismerik. Olaszország például 2011, az arab tavasz kibontakozása óta folyamatosan jelezte,

hogyan olyan nagyságrendű kihívással szembesül, amely meghaladja erőforrásait mind a határellenőrzés, mind a migránsok kezelése terén.

○ A fegyveres konfliktusokon kívül milyen okok állhatnak a tömeges migráció mögött?

Cs. V. T. A migráció jelenségével foglalkozó kutatások számos olyan tényezőt azonosítottak, amelyek szerepet kapnak a népességmozgásokban. A kibocsátó országokban migrációt generálhatnak az úgynevezett pushfaktorok, a fegyveres konfliktusok, a kisebbségek üldözése, a környezetpusztítás, az éghajlatváltozás negatív hatásai, a mezőgazdasági termelés ellehetetlenülése, a gazdaság recessziója stb. Ezek a tényezők, a fizikai erőszak, a gazdasági hanyatlás, a fejlődés vagy akár a fennmaradás lehetőségének megszüntetése erőteljesen az elvándorlás irányában hatnak a lakosságra. Ehhez képest a célországok bizonyos vonzó tényezői, az úgynevezett pullfaktorok erősíthetik a bevándorlási hajlandóságot: fizikai biztonság, stabilitás és béke, termelékeny gazdaság, amely munkalehetőséget ígér, magasabb általános életszínvonal, jobb szociális ellátórendszer, általános közoktatás, fejlett infrastruktúra stb. Ezek a motiváló tényezők fennálltak eddig is, és fennmaradnak ezután is. Általános értelemben azt mondhatjuk, hogy a migrációt az instabilitás és az egyenlőtlenség hajtja – az embereknek az a vágya, hogy jobban éljenek. Ez korszaktól független. A modern kor ugyanakkor könnyebbé tette a migrációt nemzetközi szinten is, mind technikailag, mind az információáramlás szempontjából. Az emberek szabad áramlása azonban globálisan nem valósul meg: miközben az Európai Unió egyik nagy vívmánya a lakosság szabad áramlása, ezt külső szereplők nem, vagy csak korlátozottan, meghatározott célból – oktatás, munkavállalás – és korlátozott ideig élvezhetik.

○ Miért számít kockázatnak, biztonsági és társadalmi kihívásnak a migráció?

Cs. V. T. A migráció ellenőrizetlen formái jelentenek kockázatot, ami sokkal nagyobb hangsúlyt kap, ha tömeges migrációs hullám alakul ki. A határátkelőhelyeken, ellenőrzött formában történő migrációnak nem kellene gondot okoznia – ugyanakkor a határellenőrzési rendszert „normál” terhelésre és szabályozott körülmények közötti működésre tervezték, nem arra, hogy naponta emberek ezrei azonosító dokumentumok nélkül vagy gyakorlatilag ellenőrizhetetlen háttérrel próbáljanak átlépni az országhatárokon. Az ellenőrzött határátlépés azért fontos, hogy a láthatóan ártó szándékú, a célország társadalmára veszélyt jelentő személyek (bűnözők, terroristák) ne tudjanak belépni – ez egy alapvető procedura, és minden állam, illetve társadalom önvédelmi mechanizmusa. Ugyanakkor a 2015-ös menekült- és migrációs válság egyik nagy ellentmondását pont az jelentette, hogy a tömegével érkezők közül hogyan lehetne kiválogatni

az ártó szándékkal érkezőket, illetve hogyan lehet eldönteni valakiről, hogy a védelmet jogszerűen kérelmező menekült, vagy védelemre nem jogosult, gazdasági motivációból útra kelő migráns? Ez leegyszerűsítve a migráció biztonsági-technikai-jogi aspektusa.

○ Említette, hogy a népességmozgás tömeges és ellenőrizetlen jellege okoz rendvédelmi, illetve tágabb értelemben biztonságpolitikai szempontból is értékelhető kockázatot. De van valódi kockázat, mert például több európai terrorcselekmény mögött másod-, harmadgenerációs bevándorlók álltak, akik már Európában születtek és nevelkedtek.

Cs. V. T. Relatív, hogy mekkora ez a kockázat, vagy adott esetben a menekültekkel, bevándorlókkal együtt mekkora létszámban próbálnak bejutni ártó szándékú egyének. Minél nagyobb egy tömeg, vagy nehezebben ellenőrizhető az egyes személyek biztonsági szempontból, annál inkább beszélhetünk kockázatról. Szóba kerülhetnek csempészek, köztörvényes bűnözők, szervezett bűnözői csoportok tagjai és olyan szélsőségesek is, akik terrortámadásokat akarnak elkövetni. Azonban az arányokat nem szabad szem elől téveszteni: a valóságban úgy becsüljük, a komoly kockázatot jelentő személyek száma közelebb áll a néhány tucathoz, mint a néhány százhoz, de ezt pontosan nem lehet felmérni.

E tekintetben is látható egy nehezen feloldható ellentmondás: hogyan lehet kiszűrni a keveseket, akik fenyegetést jelentenek anélkül, hogy azokat érje hátrány, akik valóban védelemre szorulnak? Néhány személy is elkövethet olyan terrortámadást, amely hatásában „stratégiai”, azaz nagy áldozatszámú és így nagy társadalmi-politikai hatással jár, azonban ez nem elsősorban az egyes menekült- vagy migrációs hullámokhoz kapcsolódik, hanem sokkal inkább a belső radikalizációhoz, azaz, hogy saját társadalmunkban „nevelődnek” szélsőséges gondolkodásúak, akik akár erőszakhoz is folyamodnak. Ez a „homegrown” terrorizmus jelensége. Számos más tényező mellett a bevándorlók sikertelen integrációja is vezethet radikalizációhoz, és szélsőséges esetekben terrorcselekményekhez is, mint azt 2015–2016-ban több esetben is láthattuk. Felmerülhetnek még olyan áttételes közbiztonsági kockázatok is, mint a 2005-ös franciaországi zavargások esetén, amikor a társadalom periferiáján megrekedt, kilátástalan helyzetben lévő csoportjai a helyi közösségek, az államhatalom ellen fordulnak. Éppen ezért fontos az integráció minél hatékonyabb támogatása.

○ Mire van szükség a sikeres integrációhoz?

Cs. V. T. Az integráció társadalmi szempontból komoly kihívás. Az, hogy a bevándorlók mennyire tudnak beilleszkedni a befogadó társadalomba, sok tényezőtől függ: a nyelvismerettől a normakövetésen, a törvények betartásán át a kulturális jellemzőkig. Például a célország nyelvének ismerete

az oktatásban, szakképzésben való részvétel és a munkavállalás egyik „előfeltétele”, amely nélkül nehezen lehet boldogulni. A demokratikus intézmények ismerete, az egyén jogait és kötelességeit rögzítő jogszabályok elfogadása és betartása a lakosság minden tagjával szemben elvárt alapvető követelmény. Az ezektől való eltérés, „párhuzamos társadalmak” kialakulása társadalmi feszültséget szül – nem beszélve a bevándorlás sokszínű gazdasági hatásairól.

○ Véleménye szerint hogyan lehet a migrációt hatékonyan kezelni? Ennek milyen összetevői vannak? Cs. V. T. Tekintettel arra, hogy a nagyarányú népességmozgásokat az instabilitás és az egyenlőtlenségek generálják, úgy vélem, hogy a migrációs folyamatok nem szüntethetők meg – de átfogó és diverzifikált eszközökkel mérsékelhetők és kordában tarthatók, negatív hatásait csökkenteni, a pozitívakat pedig fokozni lehet. Napjainkban az Európára nehezedő migrációs nyomás hatására elsősorban a migráció fizikai megállítása és ellenőrzése szerepel a politikai-társadalmi viták középpontjában, amely rövid távon és helyi jelleggel kezelheti a kihívás egyes aspektusait.

Hosszú távon azonban csak átfogó intézkedésekkel hathatunk e folyamatokra, amelyek a kibocsátó, a tranzit- és a célországokra vonatkozó intézkedéseket is magukban foglalnak. Célzott fejlesztéspolitikával, a kibocsátó országok lakosságmegtartó képességének növelésével, stabilitásuk, intézményrendszerük és gazdaságuk erősítésével a forrásnál kell a kihívás nagyságrendjét csökkenteni. A már vándorló népesség ellenőrzése, kezelése, megállítása, visszafordítása vagy befogadása pedig a tranzit- és célországok közös fellépését teszi szükségessé. E tekintetben kiemelkedő jelentőségű az integrációs fórumokon – az Európai Unión, Afrikai Unión – belüli közös fellépés, mert a szükséges erőforrásokkal csak így rendelkezünk, egy-egy állam képességei ehhez nem elegendők. ●

Okos város – okos közigazgatás

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Az okos városok elterjedéséhez ma már Magyarországon is adottak a technológiai lehetőségek, amelyek közül a gyors hálózati szolgáltatás, a dolgok internete (IoT) és a mesterséges intelligencia számít a legmeghatározóbbnak. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem és a Budapesti Műszaki Egyetem együttműködésében megvalósuló kutatás mindezek tudományos hátterét is megvilágítja. Az államtudományi kutatóműhely zárórendezvényén az okosváros-fejlesztés legújabb eredményeivel ismerkedhettek meg az érdeklődők.

Az információtechnológia rohamos fejlődésével egyre fejlettebb és megbízhatóbb technikai háttér áll rendelkezésre Magyarországon is az okosváros-konceptió megvalósításához. A tudomány is egyre nagyobb figyelmet szentel a témának, és sorra születnek a különböző elképzelések arról, hogyan tehetjük jobbá életünket a technológia segítségével. Az NKE és a BME 2016-ban kötött együttműködési megállapodást, amelynek keretében a két intézmény közösen vett részt az Okos Város – Okos Közigazgatás Államtudományi Kutatóműhely munkájában. „Ez a kutatómunka is jó példája annak a törekvésnek, amelynek során az NKE a KÖFOP-projektek sikeres megvalósításához összesen 15 hazai és 12 külföldi egyetemmel működik közre” – hangsúlyozta köszöntőbeszédében Padányi József vezérőrnagy. Az NKE tudományos rektorhelyettese elmondta, hogy a projektekben összesen 700 kutató működött közre. Ez egyedülállóan tekinthető a felsőoktatásban, amelynek szinte minden szereplőjét próbálták megszólítani a doktoranduszoktól kezdve a posztdoktorokig. Padányi József hozzátette, hogy az egyetem legfontosabb

küldetése, mondhatni, „szentháromsága” a kutatás, az eredmények szintetizálása, majd beépítése az oktatásba. A rektorhelyettes reméli, hogy az okos városokkal kapcsolatos kutatás is ezt a célt szolgálja majd. Az Okos Város – Okos Közigazgatás Államtudományi Kutatóműhely munkájában összesen 12 kutató vett részt, közülük négyen PhD-hallgatók. Összesen 21 kismonográfia és 21 publikáció született a kutatómunka eredményeként. Jakab László egyetemi tanár, a kutatóműhely vezetője elmondta, hogy több konferenciát és workshopot is tartottak, valamint hazai és nemzetközi egyetemekkel is együttműködtek. A projektben egy továbbképzési programot is megvalósítottak, amelynek során önkormányzati vezetőket és szakembereket ismertettek meg az okos várossal kapcsolatos legfontosabb ismeretekkel.

Az okosváros-konceptió gondolatát az a felismerés hívta életre, hogy az urbanizáció felgyorsulása miatt ma már a világ lakosainak mintegy 50 százaléka városokban él, és ez az arány tovább fog növekedni. „Olyan fejlesztésekre van szükség,

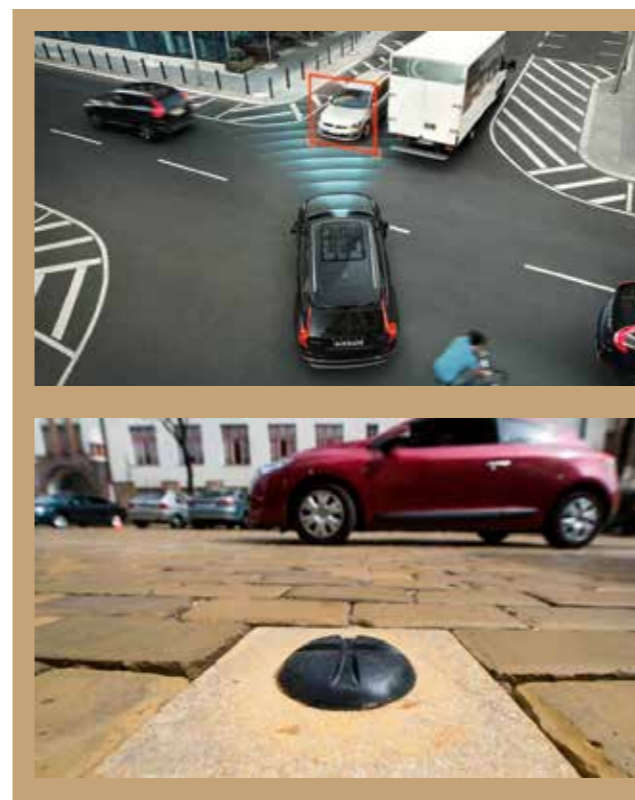
amelyektől a városlakók jobban fogják érezni magukat” – mondta előadásában Jakab László. A professzor szerint ma már szinte minden technikai feltétel adott ahhoz, hogy akár pár éven belül megvalósuljon az intelligens, zöld, egészséges Budapest víziója. Az okos városokhoz vezető folyamat mindenestre már visszafordíthatatlan a szakember szerint, így fontos, hogy lépést tartsunk a rohamos fejlődéssel. Jakab László kitért a különböző technológiákra, így például szolt a térinformatikáról, a dolgok internetéről, a különböző felhőalapú szolgáltatásokról és a mesterséges intelligenciáról is. Elhangzott, hogy az okosváros-alkalmazások köre is egyre szélesebb, hiszen például a közlekedéstől kezdve az egészségügyig számos területen könnyíthetjük meg az átlagpolgár mindennapi életét. Az internetalapú megoldások ma már megjelennek többek között az önkormányzati munkában, az energiaellátásban, az oktatásban vagy például az ivóvízellátásban is. Jakab László külön szolt a közlekedésben használatos legmodernebb fejlesztésekről, így például az önvezető autókval kapcsolatos kutatásokról. Elmondta, hogy összesen

öt fejlettségi szintet különböztetnek meg a szakemberek, akik ma már a teljesen önálló vezetésű gépjárművek fejlesztésén is dolgoznak. Magyarországon is sokat foglalkoznak ezzel a témával, olyannyira, hogy még ebben az évben átadnak majd egy próbapályát Zalaegerszegen, ahol a nagy autógyárak képviselői tesztelhetik majd legújabb fejlesztéseiket.

„Egy város akkor nevezhető okosnak, ha az úgynevezett internetalapú megoldások segítségével az életminőség javítását, a városi erőforrások hatékony használatát adaptíven, környezettudatosan, gazdaságilag önfenntartó módon és a közösség aktív részvételével éri el a település” – hangsúlyozta előadásában Sallai Gyula. A BME egyetemi tanára szerint ilyenkor az átgondolt városfejlesztés a technológiai lehetőségek teljes kiaknázásával történik. A szakember úgy látja, hogy a kellő mennyiségű adatot közös adatbázisba kell gyűjteni, és azokat megosztva,

közösen kell használni és fejleszteni is. Sallai Gyula az okos város kialakításának kulcsterületei közé sorolja a közlekedést, az energetikát, az életvitelt, az infokommunikációs infrastruktúrát, a városigazgatást és a városi környezetet. Megjegyezte ugyanakkor, hogy a fejlesztések során mindig szem előtt kell tartani az adatbiztonság kérdését. Az okos város kialakításához szükséges technológiai háttér folyamatosan fejlődött az elmúlt évtizedekben, így például a mai napig meghatározó szempont a hálózatok sebessége, amelynek intenzív gyorsulása tette lehetővé a dolgok internete elterjedését. Ez azt jelenti, hogy ma már az otthonok jelentős részében vannak olyan eszközök, amelyek egymással is tudnak kommunikálni. Emellett egyre inkább előtérbe kerül a mesterséges intelligencia jelentősége is, amely lehetővé teszi az eszközök számára a tanulást, így alkalmazkodva a felhasználói szokásokhoz.

Sallai Gyula elmondta, hogy az analóg világtól hamarosan eljutunk a digitális ökoszisztémáig, amelytől már csak egyetlen lépés választja el az emberiséget. Az okosváros-konceptióban fontos szerepe van a térinformatikának is Kovács Kálmán szerint. A BME kutatója elmondta, hogy az intelligens infrastruktúra kialakításához a már meglévő fizikai és szellemi infrastruktúrák együttműködését, nagyobb összhangját kell megteremteni. A térinformatika a minél több helyhez kapcsolódó adatok gyűjtését, tárolását és feldolgozását végzi. „Nem elég az adatok mennyiségét növelni, a megfelelő feldolgozásuk és hasznosításuk legalább annyira fontos feladat, ehhez viszont megfelelő tudás is szükséges” – tette hozzá a szakember, aki szerint az adat önmagában nem alkalmas a megfelelő következtetések levonására. A kutatásuk során például megvizsgálták, hogy az időjárás változása hogyan befolyásolja a közúti

OKOSPARKOLÁST TESZTELNEK BUDAPESTEN

Új fejlesztést vezettek be tesztüzem módban a belvárosi parkolás megkönnyítésére Budapesten. Az V. kerületi parkolóba telepített szenzorokkal működő alkalmazás folyamatosan mutatja a szabad kerületi parkolóhelyeket – jelentette be Belváros-Lipótváros polgármestere egy szeptember végi sajtótájékoztatón. Szentgyörgyvölgyi Péter kiemelte: mindent elkövetnek a tranzitforgalom csökkentése érdekében, a belvárosi forgalom 30 százaléka parkolóhelyet keresőből áll. Az év végéig tesztidőszakban 135 szenzort működtetnek a parkolóban, a távlati cél, hogy egész Budapesten kifejlesszék a szenzorok hálózatát, amely által kevesebb dugó lesz. Király István, a Vodafone Magyarország vállalati szolgáltatásokért felelős vezérigazgató-helyettese azt mondta, hogy az alkalmazás úgynevezett NB-IoT technológiát használ. A parkolóhely foglaltságát figyelő szenzorok ellenőrzik, hogy a parkolóhely foglalt vagy szabad, és a Vodafone NB-IoT hálózatát használva jeleznek a központi szervereknek. A sofőrök mobilalkalmazáson keresztül láthatják a szabad parkolóhelyeket, ahova az általuk preferált navigációs szoftver, majd a közelbe érve az okosparkolás-segítő alkalmazás a legrövidebb úton irányítja őket. Emellett a parkolódíj fizetését is elindíthatják az alkalmazásban – mondta.

(Forrás: MTI)

balesetek számát. Arra a következtetésre jutottak, hogy összességében mintegy 4 százalékos mértékben változott a baleseti statisztika az időjárás függvényében. Ez a hatás a városokban kisebb mértékű volt, mint egyéb településeken. „Ha egy város közlekedési rendszerét kell megtervezni, abban nagyon fontos szerepe van a térinformatikának” – összegzett Kovács Kálmán.

Az okos városok kialakításánál fontos szerep hárul az úgynevezett szenzorokra is, amelyek segítségével történik meg az adatok gyűjtése és továbbítása. Vida Rolland, a BME kutatója szerint fontos szempont, hogy a szenzorok segítségével adaptívan tudjunk beavatkozni a folyamatokba, így növelve a városüzemeltetés hatékonyságát, javítva az életminőséget. A szenzorok olyan kisméretű eszközök,

amelyek érzékelési, adatfeldolgozási és kommunikációs képességekkel rendelkeznek. Egy okos város működtetéséhez nagyon sok szenzor szükséges, ami jelentős anyagi forrást is felemésztene. Vida Rolland szerint ezért érdemes alternatív megoldásokban is gondolkodni. Ilyen lehet a felhasználók, azaz a városlakók közösségének bevonása az adatgyűjtésbe a mobiltelefonok segítségével. A szakember szerint a közlekedésben ma már több olyan mobiltelefonos alkalmazás van (Waze, Moovit), amely alapvetően nem a szenzorokra, hanem a közösségi viselkedésekre építve válhat hatékonyra a felhasználók számára. A szenzorok használatával kapcsolatban azonban számos biztonsági kihívással is szembe kell néznie a fejlesztőknek és a felhasználóknak. A mindennapi

alkalmazás során a magánszférát illetően is számos támadás érheti az embert, például az okosotthonokban található eszközök által. „A fenyegetések valóságosak, a védekezés pedig sok esetben költséges lehet” – fogalmaz Fehér Gábor. A BME kutatója szerint megoldást a hatékony titkosítás jelenthet új algoritmusokkal és elérhető biztonsági modulokkal.

Az okosváros-koncepciók finanszírozási lehetőségeiről Nyikos Györgyi beszélt a rendezvényen. Az NKE nemzetközi rektorhelyettese elmondta, hogy az EU-ban is több program foglalkozik a témával, hiszen a városok súlya és jelentősége egyre növekszik Európában is. A finanszírozás kapcsán fontos megvizsgálni a befektetéssel járó gazdasági megtérülés lehetőségeit. Ilyen lehet a szakember szerint a megújuló energiaforrások használatát ösztönző pénzügyi mechanizmusokból, az előállított, illetve megtakarított energia értékesítéséből és a meglévő szolgáltatások költségcsökkentéséből származó megtérülés. Ezek lehetnek a pénzügyi mellett hosszabb vagy rövidebb távon társadalmi vetületűek is. Elhangzott, hogy többféle pénzügyi megoldásban gondolkodhatnak a fejlesztők, akik különböző partnereket, így gazdasági szereplőket is bevonhatnak a projektbe. Nyikos Györgyi szerint fontos szempont lehet a pénzügyi-gazdasági fenntarthatóság biztosítása is. Pályázni lehet hazai és uniós forrásokra is a megvalósításhoz, de vannak közvetlen bizottsági pályázati lehetőségek is. Emellett banki forrásokat is igénybe lehet venni, például az Európai Befektetési Bank is finanszíroz ilyen tevékenységet. A rektorhelyettes szövegben említett városfejlesztési beruházásokat támogató közös európai kezdeményezésről, az úgynevezett JESSICA-ról is.

A rendezvényen szó volt még többek között a szövegbányászati technológiákról, a virtuális és kiterjesztett valóság rendszerekről, a valós idejű 3D-algoritmusokról és az okosszolgáltatások teljesítményének méréséről. ●

OKOSGYÁR ÉPÜL DEBRECENBEN

A Continental elkezdte debreceni csúcstechnológiás gyárának megépítését. A mintegy 100 millió eurós projektről még februárban döntöttek. Az üzem két év múlva már meg is kezdheti működését, ezzel több száz új munkahelyet teremtve a régióban. A beruházással együtt átfogó fejlesztések indulnak, így a város az ország autóipari központjává válhat a közeljövőben. Az okostechnológiák elterjedésével és az ipar 4.0 előrenyomulásával előtérbe

került az okosgyár fogalma: ez alapvetően egy olyan környezetet ír le, ahol az eszközök és az automatizált rendszerek emberi beavatkozás nélkül is képesek fejleszteni magukat teljesítményük és költséghatékonyságuk fokozása érdekében. Ennek eleme például az okosvilágítás, vagyis a lámpák csak abban a teremben égnek, ahol emberek tartózkodnak, de folyamatosan számontartja azt is, hányan mennek végig a folyosókon. Az integrált BMS (Business Management System – épületirányító rendszer) optimalizálja a gépészeti, biztonsági, tűzvédelmi és világítórendszereket. A működésben továbbá olyan technológiák is segítenek, mint a kobotika (cooperative robot), amely nem az embereket helyettesíti, hanem nekik segítő funkciót tölt be. A szenzorok, radarok, valamint a mesterséges intelligencia segítségével ezek a gépek már önmaguktól tájékozódnak, és fejlesztik magukat.

(Forrás: MTI)

Kossuth a parkban

SZÖVEG: HORVÁTH MÓNIKA
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES, FORTEPAN.HU

Az Orczy-parkban található köztéri szobrok közül a legutóbbi jövevény a Kisfaludi Strobl-féle Kossuth-szoborcsoport. Korábban ez az együttes a Kossuth téren állt, és csak a 2013-as Kossuth téri rekonstrukciót követően került el onnan, hogy 2018-ban az egyetem kertjében végleges otthonra leljen. A hétalakos szoborcsoport figurái szocreál stílusukkal továbbra is keletkezésük időszakát idézik, de a szoborcsoport alakjainak új elrendezése jelenleg a történelemhez való humánusabb hozzáállást fejezik ki, az idilli parkhoz szelődülnek.

A park elszórta elhelyezkedő szobrai sokat megélték egyéni életútjuk során, mire ide- vagy visszakerültek az Orczy-parkba. Egyik-másikat sokat és türelmesen várt, mire megkaphatta az őt megillető tiszteletet. Több olyan szobor is akad, amely valaha itt állt, de mindörökre eltűnt a történelem viharos évtizedei során, vagy talán még mindig várja valahol, hogy egyszer ide térhessen haza. Az, hogy a Kossuth-szoborcsoport a nemzet főteréről nem a Budatétény közelében található szabadtéri kommunista panteonba, hanem ide, a nemcsak múzeumként funkcionáló, de a lakosság és az egyetem polgárai által is folyamatosan használt kertbe került, mutatja, hogy a szobor főalakjával, Kossuthal és az általa felidézett korról a ma embere közösséget érez, fontosnak és ma is aktuálisnak tartja a reformkori ideákat, értékesnek a korabeli hagyományt. Az Országgyűlés 2011-es határozata alapján „visszaállítandó a [Kossuth] tér képzőművészeti arculatának 1944 előtti állapota”, így oda visszakerült a korábban a téren álló, Horvay által készített, Kossuthot és kormánya tagjait megformázó emlékmű. A Kisfaludi Strobl és szerzőtársai által megvalósított bronzegyüttes ezért elhagyni kényszerült eredeti lakóhelyét, a Kossuth teret, de cserébe idilli helyet kapott a főváros nemrég megújult, közkedvelt városi parkjában, a Ludovika Egyetemi Campuson.

A 2018. szeptember 19-i szoboravatató ünnepség díszvendégeként beszédet mondó Kövér László házelnök szerint a Nemzeti Közszolgálati Egyetemnél megfelelőbb helyszínt és tulajdonost az emlékmű nem is találhatott volna, hiszen a kossuthi politikai értékrendben is meghatározó nemzeti önrendelkezés képességének legfontosabb szakmai fejlesztői az egyetemek, különösen az államtudományokat, a közigazgatási és nemzetbiztonsági tudományokat művelő intézmények, így az NKE.

A szoborcsoportot eredetileg 1952-ben állították fel a Kossuth téren. A Kisfaludi Strobl Zsigmond, Kocsis András és Ungvári Lajos alkotta monumentális emlékmű a kommunista ideológiát volt hivatott hirdetni. A mű megfelelt a pályázati kiírásnak: az akkor 1927 óta ott álló, Horvay által készített Kossuth-szobor „búval teli” figurája helyett inkább „az agitátor, prekommunista néptribun alakját” testesítette meg az emlékmű főalakja. Az ol-társzerűen felépített, egynézetű szoborcsoport öt méter magas Kossuth-alakja lendületes karmozdulattal mutatta a kommunista ideológiának megfelelő, a nép számára követendő haladási irányt, előremutató testtartásával a korabeli Sztálin-szobrokat idézte. A főalakot Kisfaludi Strobl Zsigmond, az akkori új rendszer felkapott művésze mintázta, aki a Gellért-hegyi Szabadság-szobrot, Budapest egyik emblemikus jelképét is jegyzi.

A főalak mellett kétoldalt felsorakozó, szintén nagyszabású, négy méter magasságú, vaskos mellékalakok – parasztasszony gyerekekkel, levetett süvegű paraszt, katona, munkás fegyverrel, diák karddal, csikós bő gatyában, fegyverrel – az akkori ideológia emberképének fiktív, sematizáló archetípusai. A korabeli

ideológiai elvárásoknak megfelelően a munkás-paraszt szövetség és a dolgozó értelmiség összefogását hirdették. A figurák megformálása megfelelt a kor követelményének, a korszak neoklasszicista-szocreál formai megoldásait alkalmazta. A szoborcsoport monumentalitását csak növelte a híres balatonalmádi vöröskőből készült, több méter magas, és mintegy 15 méter hosszú talapzat.

A szoborcsoport Orczy-parkba való átkerülésekor a korábbi kompozíció nem volt tartható. Új megoldásra volt szükség, hogy az élő, használatban lévő parkba illeszkedjen a mű, a szoborcsoport körülötte terület a közösség számára használható, élhető tér maradjon. Az emlékmű szerkezetének átalakítására, új konstrukció kialakítására volt szükség, hogy a mű ne kiugorjon, hanem inkább beleolvadjon a tájba. Az NKE Halmai Dénes építész koncepcióját fogadta el, aki a régi, szocreálban megalkotott szobor oltár jellegét, egynézetű megjelenését körkörös elrendezéssé, nagyszabású körplasztikává alakította. A jogörökösök egyetértésével és támogatásával létrejött új elrendezésnek köszönhetően a szoborcsoport az új helyszínen körbejárható, minden oldalról értékelhető. Bármelyik szögől nézzük az együtttest, mindig valamilyen más érdekességet találunk rajta. A több méter magas talapzatról lekerült rekonstruált alakok a földhöz közel kerültek. Kossuth figurája egészen elől áll, és köré rendeződtek a mellékalakok: a legmagasabb alak áll elől, és a terepviszonyokat is kihasználva, mögötte egyre kisebbek a figurák. Az új elrendezés felfokozott, perspektivikus helyzete szintén érdekes látvány. A szoborcsoport az új elrendezés által újraéledt, új erőre kapott, fontos szereplője lett a parknak, ahol otthonra lett. ●

Kisfaludi Strobl Zsigmond (1884–1975) kétszeres Kossuth-díjas, nemzetközileg is ismert és elismert magyar szobrászművész. Rendkívül gazdag és tanulságos a politikai kurzusokon és nemzeti határokon átvélő művészete. Nagy tehetsége volt a mozgásábrázoláshoz, a karakterformáláshoz, a szimbólumok megragadásához, de ha a megrendelő úgy kívánta, akkor készített „valóságábrázoló” emlékműveket is.

Első köztéri megbízását 1913-ban kapta, Horváth Mihály történész monumentális köztéri szobrát kellett megterveznie, amelyet Szentesen állítottak fel 1934-ben az azonos nevű gimnázium közelében, ma pedig a város főterén, a Kossuth tér közepén áll. Ezen emlékmű az akadémista művészeti irányzat szellemében készült, ekkorra már tökéletesen elsajátította Adolf von Hildebrand klasszikus fegyelmet sugalló esztétikáját, e hivatalos művészeti irányzat követelményeit, amelyet szerencsére nála hamarosan oldottabbá tett a szecessziós áramlat iránti vonzalma, s saját romantikus lelkületéből fakadóan a neobarokk stíluselemek alkalmazása (lendület, mozgalmasság). Az első világháborúban sajtóreferensként szolgált a fronton. 1917-ben megrendelést kapott a királytól a gorlicei áttörés ábrázolására, ezt fel is állították Kassán, de később megsemmisült. A hadsereg számos vezetőjéről portrét készített, köztük Arthur Arz von Straussenburg vezérezredestől. A forradalmak idején is alkotott, megformázott egy őszirózsás katonát.

Az 1920-as évektől számos első világháborús hősi emlékmű elkészítésére kapott megrendelést. Köztéri alkotásai közül több mint ötven áll hazai köztereken. 1927–28-ban Angliába és Amerikába utazott, és nagy sikert aratott portrészobroival. Az arisztokrácia, a politikai és művészeti élet jelesei

készített ilyen alkotásokat. Számos művét külföldi köztereken is felállították. 1921 és 1960 között a Képzőművészeti Főiskola tanára volt, 1925-től rendes tanára.

A két világháború között és a második világháború után is az egyik legtöbbet foglalkoztatott magyar szobrász volt. 1947-ben állították fel Budapesten a *Fel szabadulási emlékművet* (mai nevén *Szabadság-szobrot*). 1948-ban újra járt Angliában, majd Franciaországban, és többször is megfordult a Szovjetunióban, valamint a korabeli szocialista országokban. 1949-ben Sztálin 70. születésnapjára rendelték tőle egy szoborcsoportot, amelyet elkészített márványból, és még most is megvan Moszkvában a Puskin Múzeumban, de itthoni másolatát (mészkőből készült, és az V. kerületi Szabadság téren állították fel 1950-ben) az 1956-os forradalomban a népharag lerombolta.

Az 1944-ben tervezett Horthy Miklós-emlékmű nem valósult meg, s csak gipszmakettje maradt fenn. Azonban a *Kardját néző huszár* (bronz, 42 cm; 1928) című kisplasztikája nyomán ma is sorozatban készülnek herendi porcelánból színes figurák Hadik-huszár néven.

Kisfaludi Strobl portrészobrai kiemelkedően jelentősek, de a szobrászat többi területén is nagy formagazdagságot, anyagismeretet, anyaggal való bánni

tudást mutatnak aktjai, domborművei, kisplasztikái, érmei, porcelánfigurái, de monumentális emlékművei is. Visszaemlékezései 1969-ben jelentek meg *Emberek és szobrok* címmel.

Kocsis András (1905–1976) Kossuth- és Munkácsy Mihály-díjas magyar szobrászművész. Első jelentős alkotása a budapesti Sportcsarnok 18 méter hosszú, 32 alakos alumíniumreliefje (1941) volt, 32 alakos fríze a sportok születését és történetét mutatja be az ókori Kelet relieftechnikáját is kamatoztatva. A második világháború után sokat foglalkoztatott emlékműszobrász lett, számos köztéri alkotása ma is városképi jelentőségű. A klasszikus hagyományokat követő, természetelvű szobrászat képviselője volt, gyakran a testek tömegét hangsúlyozta, ugyanakkor egyszerűek és nagyvonalúak is a figurái. Életének késői szakaszában a 19. századi zsánerszobrászat hagyományait folytatta. Több műve a Magyar Nemzeti Galériában látható. Kisplasztikái többnyire a dolgozó embernek állítanak emléket (*Arató lány*, *Magvető asszony*).

Ungvári Lajos (1902–1984) Kossuth-díjas szobrászművész. 1945-től a budapesti Százados úti művésztelepen élt és alkotott. A második világháborút követő időszakban szovjet hősi emlékműveket és felszabadulási emlékműveket is készített, közülük az egyik, új talapzatra helyezve, Budafokon ma is látható. 1952-ben Kocsis Andrással részt vett a budapesti Kossuth téren álló Kossuth-emlékmű mellékalakjainak megmintázásában. 1953-ban Kossuth-díjjal, 1972-ben a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntették ki. Tagja volt a Spirituális Művészek Szövetségének és az Új Művészek Egyesületének. Munkáit a hagyományos historizáló stílus és a plasztikai kiegyensúlyozottság jellemzi.

Tudományos Woodstock az NKE-n

SZÖVEG: PODOBNI ISTVÁN
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

„Aki valaha magáénak tudhatta a Pro Scientia Aranyérmet, az örök életre elkötelezte magát egy küldetés, egy tudás és egy életforma mellett” – mondta Padányi József mk. vezérőrnagy a 14. alkalommal megrendezett Pro Scientia Aranyérmesek Konferenciáján, amelynek idén a Nemzeti Közszolgálati Egyetem volt a házigazdája.

Padányi József köszöntőbeszédében ismertette, számos oka volt annak, hogy az NKE felvállalta a konferencia megszervezését: egyrészt az egyetem nagyra becsüli azt az erőfeszítést, amelyet az Országos Tudományos Diákköri Tanács (OTDT) és a tudományos diákkörök végeznek, másrészt az NKE polgársága is számos Pro Scientia aranyérmessel büszkélkedhet, továbbá az egyetem stratégiai céljai között szerepel a tehetséggondozás támogatása. Az NKE tudományos rektorhelyettese kiemelte, hogy bár az NKE monopolhelyzetéből adódóan egyik fő profilja a Had- és a Rendészettudományi Szekció, az egyetem hallgatói megmérettetik magukat a Műszaki, valamint az Állam- és Jogtudományi Szekcióban is. *„Nem múlt el év, hogy Pro Scientia aranyérmes hallgatóval ne gyarapodott volna egyetemünk polgárainak közössége”* – hívta fel a figyelmet.

„Mi egy oldalon ülünk, Magyarország oldalán” – mondta Szendrő Péter, az OTDT elnöke. Kiemelte, hogy a közösséget közel harminc éve hívták életre, és 1988 óta 689 aranyérmes munkája lett elismerve a hazai tudományos közösségben. Az egyetemisták és főiskolások mellett azonban a középiskolások irányába is nyitott a társaság, a junior érme a fiatalabbak számára ad meghívót a kutatói pályára. Szendrő Péter rávilágított, ezzel is az a céljuk, hogy a magyar felsőoktatás felé terejljék a tehetséges kamaszokat. Hozzátette, hogy ehhez elengedhetetlen

a megfelelő egyetemi infrastruktúra. A professzor kitért a mentoráció fontosságára is: *„enélkül nincs magyar tudomány”*. Az OTDT elnöke kiemelte, hogy az NKE-n komolyan veszik a tehetséggondozást, amelynek középpontjában az Egyetemi Kiválósági Kerekasztal áll. *„A tehetséggondozás felemeli Magyarországot.”*

A konferencia az egyik szervező szerint nem más, mint egy tudományos Woodstock. Megszervezése a Pro Scientia Aranyérmesek Társasága (PSAT) nevéhez köthető, akik kétfévente hazánk különböző felsőoktatási intézményeiben és tudományos műhelyeiben bonyolítják le a rendezvényt. A társaságról, a hazai tehetséggondozásról, valamint a konferenciáról

Jedlovsky-Hajdú Angéla, a szervezet elnöke és a Semmelweis Egyetem adjunktusa, valamint

Auer Ádám, az NKE Államkutatási és Fejlesztési Intézet igazgatója beszélt lapunknak.

A társaságot 1988-ban alapították azzal a céllal, hogy a konferenciák során párbeszédet alakítsanak ki a kutatók és a politikai döntéshozók között. Miután a rendszerváltozás vihara lecsendesült, a szervezet célja is átalakult. Jedlovsky-Hajdú Angéla kifejtette, hogy ma már a fiatalok felé irányul a társaság figyelme, a tudományos közösségszervezésen túl. Olyan mentorációs programot igyekeznek kialakítani, amelyben felkarolják az ifjú tehetségeket.

A PSAT továbbá nyílt könyvtár mozgalmat,

valamint kerekasztal-beszélgetéseket szervez, ahol a hazai tudóstársadalom meghatározó alakjaival ismerkedhetnek meg az érdeklődők. A társaság tevékenysége során a kutatói életpálya egy olyan aspektusát mutatja be, ahol megjelenik a kutató mint ember: *„Sok diák és hallgató fejében más kép jelenik meg, mint a realitás. Perspektívát akarunk mutatni, azt, hogy a kutatásnak van jövője Magyarországon.”* Auer Ádám véleménye szerint ez nem csupán egy önkéntes tudományos közösség, hanem egyben baráti kör is. A társaság tagjai a Pro Scientia aranyérmesek, vagyis azok a jelenlegi és volt hallgatók, akik az Országos Tudományos Diákköri Konferencián az első helyezettek közül voltak a legjobbak az adott szekcióban. *„Az egész társaság a tudományos diákköri szerveződésen alapszik, ami egy hungarikum”* – hívta fel a figyelmet az NKE ÁKFI igazgatója. Auer Ádám rávilágított, hogy a tudományos diákkörök (TDK) több évtizedes múltra tekintenek vissza hazánkban, széles körű ismertséggel. Globális szinten kevés hasonló kezdeményezés van: az angolszász egyetemi kultúrában a BA/Bsc-, azaz alapképzésben részt vevő hallgatóknak kevés esélyük van arra, hogy individuális tudományos kutatásokat végezzenek, ez a PhD-programokra jellemző. Az egyéni kutatások helyett inkább a szakkollégiumi mozgalmakat részesítik előnyben. A korai tehetséggondozásra jó példa a Templeton Program, ezt Magyarországon is igyekeztek részben meghonosítani. A kelet-közép-európai régióban léteznek hasonló kezdeményezések, azonban a magyar rendszer épült ki a leginkább mind közül. Auer Ádám, aki az Államtudományi és Közigazgatási Kar oktatója is, a hallgatóinak rendszeresen tanácsolja, hogy éljenek a TDK adta lehetőségekkel. Itt nem számít a fiatalok kapcsolati rendszere, vagy hogy ki milyen háttérből jött: egyedül a tudományos teljesítményen van a hangsúly. Az egyetemisták és főiskolások hónapokat, éveket töltenek a dolgozatuk tökéletesítésével, az oktatók konzulensi támogatásával. *„Feláldozzák a szabadidejüket, hogy önálló kutatásokat végezhessenek”* – emelte ki Jedlovsky-Hajdú Angéla. A fiatalok először az alma mater falai közt a kari fordulón, később pedig az országos döntőben mérhetik össze tudásukat. Amennyiben első helyen végeznek, lehetőségük adódik, hogy az addigi egyetemi és tudományos életpályájukkal pályázzanak a Pro Scientia Aranyérmesre, amelyet kétfévente 45-50 hallgató nyerhet el. *„Nagyon erős a szelekció, és ennél nagyobb kitűntetést nem érhet el diák.”* Felmerülhet a kérdés: mi vár a fiatalokra a tudományos életpályán? Egyöntetű

válaszukban mindkét egyetemi kutató-oktató elismerte, hogy pályaválasztásuk során meghatározó visszajelzés, iránymutatás volt az aranyérem megszerzése. Jedlovsky-Hajdú Angéla ismertette, hogy a természettudományok terén hatalmas versengés folyik az ifjú tehetségekért a versenypiacon. Véleménye szerint a tudományos karrier hosszú távon éri meg, több energiabefektetéssel jár. A kutatói élet azonban más az egyetemen, intézetekben vagy az iparban. Míg a piacra termékorientáció jellemző, addig az egyetemeken és a kutató-intézetekben nagyobb hangsúlyt fektetnek az alapkutatásokra. Auer Ádám a jog- és államtudományok területét mutatta be, ahol a kutatóknak követniük kell az adott társadalmi változásokat, hogy megtalálják a megfelelő kutatási kérdéseket és az arra adható válaszokat. A doktoranduszévek szerinte a kutatói pálya meghatározó pontjai. A kutatói szemlélet el-sajátítása a legfontosabb: *„Ezt nem lehet megszerezni éjszaka, hétvégén, e-learningen vagy appokon. Ez egy hosszú távú befektetés.”* Emellett az NKE ÁKFI igazgatója felhívta a figyelmet, hogy a tudomány nem egy zárt műfaj. A fiatal kutatók számára a PhD-s évek már sokkal több kaput megnyitnak, számos nemzetközi részképzésben, konferencián és kutatásban vehetnek részt. A fejlődésüket tekintve fontos, hogy míg a versenyszférában egy adott területre kell fókuszálniuk, addig a doktoranduszévek során sokkal szélesebb pályán mozoghatnak. *„Ezek után az ember, bármilyen problémával is kerül szembe az életben, kettesselvel szedi a lépcsőfokokat.”* Auer Ádám továbbá rávilágított: számára a tudományos pálya szépsége, hogy a munkáját nem valaki magánvagyon-gyarapítására végzi, hanem a társadalom, a haza szolgálatában. Az NKE-n rendezett konferencián 14. alkalommal találkozhattak a kutatók, ahol a programok során megismerhették a Ludovika Akadémia, valamint az NKE szellemiségét

és küldetését. A tudósok az előadások mellett a közösségépítő programok során kipróbálhatták a jelenleg alapképzésben részt vevő fiatal tisztjelöltek akadálypályáját, valamint a lövészetet is a kétnapos rendezvényen. *„Ez egy multidiszciplináris konferencia volt, amely szinte minden tudományterületet magában foglalt”* – emelte ki Jedlovsky-Hajdú Angéla. Az előadások között kiemelt szerep hárult a jövő különböző kérdéseire, amelyekre közösen keresték a választ: a munka jövőjén túl szó volt az önvezető autók felelősségbiztosításáról, az automatizált döntéshozatal megbízhatóságáról, az ipar 4.0 témaköréről, valamint a drónok legújabb katonai alkalmazásáról is. ●

Hajrá, NKE! Hajrá, Csata!

NB I-es kosárlabdacsapat a Ludovikán

SZÖVEG: **PODOBNI ISTVÁN**
FOTÓ: **NKE-CSATA**

Fővárosunk új női kosárlabdacsapattal gazdagodott 2018-ban: NKE-Csata néven kezdi meg a szezont a Nemzeti Közszerződési Egyetem és a Csata DSE csapata a Ludovika Arénában.

Tursics Sándor kosárlabda-legenda, és felesége, Tursicsné Iván Krisztina álmodta meg a Csata Diáksport Egyesületet, amely közel húsz éve meghatározó szerepet játszik a sportágban. Az egyesület katonás neve ekkor még kevésbé volt köthető a közszolgáltatásához, a Csata Utcai Általános Iskolára vezethető vissza, amely a csapat székhelye volt. A Csata DSE alulról építkezett, kezdetben a környékbeli sportolni vágyó lányokra építette a bázisát, később már a főváros fiatal kosarasai is a Csatában edzettek, mára pedig országos szinten jelentkeznek próbajátékra a csapathoz a tehetségek. Az egyesület kemény és megfeszített munkával felküzdötte magát a tabella élére: napjainkban a Csata DSE a hazai női kosárlabda-utánpótlás bázisa, az egyik legeredményesebb utánpótlás-nevelő műhely Magyarországon. „A Tursics család kiemelkedő szaktudása és nevelési filozófiája emelte fel a Csatát a csúcsra” – fejtette ki magazinunknak Benedikti Dávid, az NKE-Csata marketing- és technikai vezetője. A szakmai stáb 6-7 éves kortól egészen 18 éves korig edzi és neveli a sportolókat, majd a legtehetségesebbek a felnőtt mezőnyben folytatják. „Számítalan válogatott játékost nevelt ki az egyesület.” Fennállása során hazai és nemzetközi

elismerést vívott ki magának a Csata DSE, az egyesület edzői stábjá a magyar leány utánpótlás-válogatott meghatározó eleme.

A Csata DSE küldetése, hogy a saját nevelésű, kimagasló eredményeket elérő hazai tehetségek ne a kispadot koptassák a pálya szélén, az igazolt külföldi játékosok árnyékában, hanem lehetőséget adnak számukra, hogy a jövőben a magyar kosárlabdázás nemzetközi szintre léphessen. Az elmúlt években az egyesület korosztályos csapatai sorra hozták az eredményeket, volt olyan év, amikor hat országos megmérettetésen öt korosztályban nyertek bajnoki címet. A játékosok közül 11-en szerepeltek a különböző szintű magyar válogatottakban.

Fiatal „csatásokkal” a soraiiban a magyar U18-as korosztályos válogatott a világ-bajnokságon a 9. helyet szerezte meg, míg az Európa-bajnokságon 5. lett a magyar csapat. Az U16-os válogatottal az Európai Ifjúsági Olimpiai nyerték el a második helyet, majd 47 év után hazánk bejutott az Európa-bajnoki döntőbe, ahol végül a francia csapat kerekedett felül, így ezüstéremmel térhettek haza fiataljaink.

Miben rejlik a Csata DSE sikerének titka? Az edzői stáb professzionalizmusra törekszik, hazánk

legtapasztaltabb edzői összesen negyven év NB I-es szakmai tapasztalattal edzik a lányokat, hogy a sportolók kihozzák magukból a legtöbbet. Az itt nevelkedő tehetségek számára a sport a mindennapi élet szerves részévé válik, a sporton keresztül kitartást, tiszteletet, önuralmat és csapatmunkát egyaránt tanulnak. „Az eredmények magukért beszélnek” – mondta Benedikti Dávid.

A Csata DSE a tavalyi év során indult először az NB I/B-s bajnokságban, ahol kizárólag saját nevelésű játékosokkal lépett pályára. „A fiatalok a hazai kosárlabdaszereplés egyik legnagyobb meglepetését okozták: újoncként megnyerték a bajnokságot!” – emelte ki az NKE-Csata szakembere. A csapat ezzel ki-

vívta magának a lehetőséget, hogy a magyar női kosárlabda legmagasabb osztályában, az NB I/A-ban indulhassanak. A Csata DSE profi szinten léphet pályára az idei szezonban, így kinőtték a Csata Utcai Általános Iskolát: az egyesület 2018-ban együttműködést kötött a Nemzeti Közszerződési Egyetemmel.

Az NKE egyik küldetése, hogy a budapesti egyetemi sport fellegvárai közé tartozzon. A felsőoktatási intézményben folyó képzések elengedhetetlen feltétele a sportos és egészséges életmód: a fiatal közszolgálatos hallgatók számos sportág közül válogathatnak az egyetemi tornaórákon, valamint a szabadidejükben. A hivatásos hallgatók folyamatos kiképzésen, valamint erőnléti edzéseken vesznek részt a tanulmányaik során, így az NKE-s diákok mindennapjainak szerves része a sport. Az egyetem sportpalettája széles körű választékkal bír, a Ludovika polgársága a legkülönbözőbb sportok

mellett kötelezheti el magát. A sportbarátoknak lehetőségük van kipróbálni a hagyományos csapatsportágakon túl a szabadidő-, verseny-, hagyományörző és az e-sportokat is. Az egyetem vezetése célul tűzte ki, hogy a sportos egyetemisták sportos egyetemen tanulhassanak. A tervek szerint a közeljövőben sportösztöndíjrendszert alakítanak ki az NKE-n, hogy a tehetségeknek ne kelljen választaniuk a felsőfokú tanulmányok és a profi versenysport között. A koncepció része, hogy az ösztöndíj mellett az NKE egyéni tanrenddel, kollégiumi elhelyezéssel, valamint kiemelkedő sportinfrastruktúrával tudja támogatni fiatal profi sportolóit.

Az egyetemi sport szíve a Ludovika Aréna. A sportkomplexum egy, az eddigi legnagyobb egybefüggő hazai egyetemcampus-fejlesztés része, amely mellett számos sportlétesítmény épült az Orczy-kertben. Ahogy a hajdani Ludovika Akadémia is meghatározó szerepet vállalt a korban, úgy a 21. századi Ludovika Campus is a társadalom egyik központi terévé kíván válni, ahol a tisztjelöltek és a civil hallgatók mellett a lakosság is szabadon sportolhat. A fejlesztés részeként megújult a kétes hírű környék: uszoda, lovarda, kondicionálóterem, fedett lőtér, műfüves focipálya, atlétikapálya, valamint nyitott szabadidő- és kondipark várja a kikapcsolódni vágyókat. A campus egyik ékköve a multifunkciós sportcsarnok. Az épület Budapest egyik legnagyobb belmagasságú arénája, a lelátója 1320 fő befogadására képes, így valamennyi teremlabdajátékra alkalmas. A komplexum testtüzeme

során számos nívós sporteseményt fogadott be, többek között két országos egyetemi bajnokság (futsal és kosárlabda) döntőjét játszották le a csarnokban, emellett a campuson rendezték meg a 2018-as Öttusa Egyetemi Világbajnokságot is. A sportkomplexum zöld utat kapott, hogy feltegye magát a hazai sporttérképre. Mára a csarnok elmondhatja magáról: a Ludovika Aréna lesz az NKE-Csata otthona, és így 2018-ban NKE-Csata néven indul az egyetem és az egyesület első női csapata az NB I/A kosárlabda-bajnokságban. A profi klubmodell elengedhetetlen része a profi infrastruktúra, amelyet az egyetem biztosít a felnőtt csapata számára. Az együttműködés mindkét félnek hasznos: a Csata végre színvonalához illő csarnokban készülhet és játszhatja meccseit, az NKE pedig egy első osztályú klubcsapattal gazdagodott. A heti edzések mellett a hétvégi hazai mérkőzéseken a Ludovika Aréna lelátóján szurkolhatunk a kosarasoknak. Az NKE-Csata jelenleg 14 fős kerettel kezdte meg az idei szezon Tursics Krisztián vezetőedző irányítása alatt, munkáját erőnléti edző és masszázsterapeuta segíti. Az edzők a profi csapat mellett az NKE kosárlabdacsapatait is támogatják,

akik az egyetemi bajnokságban mérik össze erejüket a többi felsőoktatási intézménnyel. Ezzel a sportélet új szintre lépett az egyetemen. Az NKE-nek eltökélt szándéka, hogy a jövőben minél több profi játékos mondhasza magát közszolgálati egyetemista hallgatónak, továbbá hogy az NKE polgárai is közelebb kerüljenek a sportághoz, akár profi, hobbi vagy szurkolói szinten.

Benedikti Dávid kifejtette, hogy véleménye szerint napjainkban Budapest nem rendelkezik meghatározó első osztályú női kosárlabdacsapattal, ezt az úrt kívánja betölteni az NKE-Csata. „Igazi kosárlabda-matinékat tervezünk a szombati napokra” – emelte ki. Kezdetben szeretnék megismertetni a szurkolókat a csapattal és a bajnoksággal, így az érdeklődők az első év bajnoki alapszakaszában ingyenesen tekinthetik meg az NKE-Csata mérkőzéseit. A csapat magasra tette a mércét, az NB I/A-s bennmaradáson túl a tabella első felében szeretnének végezni a bajnokság végén, hogy a jövőben a főváros egyik meghatározó női kosárlabdacsapatává válhassanak.

Szurkoljunk együtt a Ludovika Arénában az NKE-Csatának! ●

Az NKE-Csata 2018/2019-es bajnoki alapszakaszának ideai mérkőzései.
(Hazai helyszín: Ludovika Aréna, 1089 Budapest, Diószeghy Sámuel u. 23.)

Nap	Kezdés	Mérkőzés
2018. október 6. szombat	18:30	NKE-Csata – Atomerómű KSC Szekszárd
2018. október 13. szombat	17:00	Aluinvent DVTK – NKE-Csata
2018. október 21. vasárnap	19:00	NKE-Csata – VBW CEKK CEGLÉD
2018. október 27. szombat	18:30	NKE-Csata – BEAC Újbuda
2018. november 3. szombat	18:00	Vasas Akadémia – NKE-Csata
2018. november 10. szombat	18:30	NKE-Csata – Sopron Basket
2018. november 17. szombat	18:30	NKE-Csata – MTK Budapest
2018. november 28. szerda	17:00	ZTE NKK – NKE-Csata
2018. december 8. szombat	18:30	NKE-Csata – PINKK Pécsi 424
2018. december 16. vasárnap	17:00	UNI Győr – NKE-Csata
2018. december 22. szombat	18:00	PEAC-PÉCS – NKE-Csata

210 éves a magyar tisztképzés

SZÖVEG: NÉMETH BALÁZS, HARANGI-TÓTH ZOLTÁN SZÁZADOS
FOTÓ: FORTEPAN.HU

A nemzeti tisztképzés nem tartozott a Habsburg Birodalom uralkodói által támogatandó kezdeményezések közé, mégis sikerült 1808-ban a magyar nyelvű honvédtisztképzés alapjait lefektetni, ennek idén ünnepeljük 210. évfordulóját.

Az állandó hadsereg képzett tisztekre vonatkozó igényét a Habsburg Birodalom központi nevelőintézetek útján kívánta megoldani, élesen elzárkózva a nemzeti tisztképzés elindításától. Ebben a szellemben alapított a bécsi Hadmérnök Akadémia, amely 1718-ban nyitotta meg kapuit, valamint a Mária Terézia Katonai Akadémia Bécsújhelyen 1751-ben. A magyar rendek azonban életben tartották a nemzeti tisztképzés ügyét.

A nagy francia forradalom utáni háborúk teremtették meg a kedvező politikai feltételeket a magyar rendeknek, hogy előrelépést érjenek el ez ügyben. Az 1790–91. évi országgyűlésen határozat született arról, hogy a magyar nemesifjak számára nemzeti hadiiskolát kell létesíteni, annak létrehozását azonban az uralkodó nem szentesítette. Az országgyűlés alapján bizottságot hozhatott létre, amely kidolgozhatta a majdani *Militaris Academia* működési rendjét. A háborús körülmények azonban nem kedveztek az iskola szervezőinek, ezért átmeneti megoldásként a pesti egyetemen egy önálló tanszéket hoztak létre katonai tudományok oktatására, valamint felajánlásokból lehetővé vált, hogy némely nemesifjú az osztrák katonai iskolák képzésében vehessen részt. Szükség volt a Napóleontól elszenvedett vereségekre ahhoz, hogy a birodalom engedményekre kényszerüljön az újoncokat megajánló magyar rendek felé. Az 1808. évi országgyűlés során sikerült látszólag révbe kormányozni

a magyar tisztképzés ügyét. Az országgyűlés 500 200 rajnai forintot ajánlott fel az akadémia létrehozására, amelyet Mária Ludovika királyné további 50 ezer forinttal egészített ki. I. Ferenc császár és király a leendő iskola céljaira a régi váci nemesi iskola épületét ajánlotta fel. A tervezet az 1808. évi VII. törvénycikként öltött testet. Az intézménynek, amely a királyné tiszteletére a *Ludoviceum* nevet vette fel, kettős rendeltetése volt: mind a katonai, mind az általános műveltség szempontjából fontos ismereteket kívánta átadni. Károly főherceg javaslatára az intézmény első főigazgatója Petrich András tábornoki ezredes lett.

A francia háborúk lezárása után az udvarnak már kevésbé volt fontos a magyar rendek megnyerése. Az uralkodó – ragaszkodva az abszolút kormányzási metodikához – nem hívta össze az országgyűlést. Az 1820-as évekre azonban a rendeleti kormányzás kifulladásra látszott. Az uralkodónak ismét az adók emelésére volt szüksége, amelyhez kellett az udvarral egyre élesebben szembehelezkedő magyar rendek és az országgyűlés is. A magyar nemzeti katonai akadémia ügye az 1825–27. évi országgyűlésen került ismét terítékre. Az országgyűlés az 1827. évi XVII. és XVIII. törvénycikkek keretében terjesztette fel az uralkodónak az újabb terveket, amelyeket I. Ferenc császár és király hamarosan szentesített is. Véglegesen szakítottak a váci épület tervével, helyette Pest városa vásárolta meg és ajánlotta fel az Orczy-parkot az új épület helyszínéül. Az intézmény főigazgatója József nádor lett, aki Pollack Mihályt bízta meg az épület

megtervezésével. Az épület hat évvel az alapkövetel után, 1836-ban készült el.

Az 1848 áprilisában hivatalba lépő felelős magyar kormányra, valamint az áprilisi törvényekre volt szükség az újabb előrelépéshez. Mészáros Lázár hadügyminiszter a leendő intézmény igazgatójának a bécsújhelyi akadémia egyik magyar származású tanárát, a császári és királyi 53. gyalogezred ezredesét, Luberth Jánost kérte fel. A hadi főtanoda megnyitására tervezett dátuma 1849. január 7-e volt. A tervet szerint ötven kitűnő tizennégy éves hallgató kezdte volna meg tanulmányait a sikeres felvételi vizsgát követően. Az ünnepélyes megnyitó a Ludovika épületében 1849. január 7-én valóban megtörtént, de közben a Windischgrätz vezette osztrák csapatok már megszállták Pestet. Tíz nappal később az intézmény működését betiltották. Az iskola újrainyítására már nem volt lehetőség.

A nemzeti tisztképzés ügye az önkény éveitől érthetően háttérbe szorult, az 1859. évi itáliai, valamint 1866. évi Poroszország ellen vívott háborúk kudarcában azonban alapjaiban rengette meg a dunai monarchiát. A birodalom fennmaradásának záloga ismét a Magyar Királyság volt. A kiegyezés rendszerének pedig igen fontos részét képezte a nemzeti hadsereg és nemzeti tisztképzés ügyének tisztába tétele.

Az 1868. évi véderőtörvények által jött létre a Magyar Királyi Honvédség, amelynek feladata háború idején a hadsereg támogatása és a belvédelem, béke idején pedig kivételesen a belrend és a biztonság fenntartása volt.

A honvédcsapatok – amelyek alkalmazása csak a magyar hadügyminiszter ellenjegyzésével volt lehetséges – vezényleti nyelve magyar volt, de még a felszerelést is hazai gyártók, hazai források útján kívánták biztosítani. Létrejött a magyar hadügyminisztérium, valamint a Honvéd Főparancsnokság, amelynek élére a nádori Habsburg-ház egy hazánkban igen kedvelt tagja, József Károly főherceg került. A nemzeti tisztképzés feladata az lett, hogy a felállítandó honvédség számára biztosítson magasan képzett tiszt állományt. Az 1872. évi XVI. katonai képzésről ren-

delkező törvények indította újra a Ludovika Akadémiát. Az első évfolyam Móricz Sándor ezredes igazgatósága alatt az 1872/73-as tanévben kezdte meg tanulmányait. Hűen az intézmény eredeti célkitűzéséhez, az oktatás jellege kettős maradt. A leendő katonai vezetők számára tervezett órarend tantárgyait öt csoportba sorolták: katonai jellegű tárgyak,

általános műveltséggel kapcsolatos tárgyak, nyelvismeret – amely a német és horvát nyelvekre terjedt ki –, testedzés és lovaglás. Az intézmény havi periodikája, a *Ludovika Akadémia Közlönye* rendszeresen adott hírt a világ eseményeiről, elemezte a hadügyi, harcászati, haditechnikai újításokat, ismertette a múlt és jelen katonai eseményeit. A *Közlöny* hasábjain sokszor jelenhettek meg olyan írások is, amelyek burkoltan vagy kevésbé burkoltan kritizálták az osztrák szakirodalomban közölt meglátásokat, adott esetben az érvényben lévő szabályzatok rendelkezéseit.

1883-ban bevezették a hadapródiskola jellegű képzési rendszert. A négyévesre bővült képzés lehetővé tette az elméleti és gyakorlati oktatás elmélyítését. Az új struktúra a nyolcosztályos középiskolai oktatás felső négy évfolyamának felelt meg. A tananyag alapját két forrásból állították össze: egyrészt a bécsújhelyi akadémia tanterveire alapoztak, másrészt a Magyar Királyi Honvédség sajátosságaiából adódó ismeretanyag adta ki a teljes órarendet. 1895-től Csesznák Benő ezredes vette át az intézmény irányítását, aki fontos szerepet játszott a felsőfokú képzés beindításában. Az akadémiai képzésről az 1897. évi XXIII. törvénycikk rendelkezett, amely értelmében a középiskolai szintet egy hároméves akadémiai képzés követte.

1908-ban a monarchia anektálta a korábban már megszállt Bosznia-Hercegovinát, ami ismét feszültebbé tette a balkáni helyzetet. Kézzelfogható közelségbe került egy Oroszországgal vívott háború, ami ismét felértékelte a hadsereg szerepét. A birodalom fegyverkezni kezdett, és ez hatással volt természetesen a tisztképzés rendszerére is. Az 1908. évi óraterv egyértelműen a katonai jellegű tárgyak felé billentette a mérleg nyelvét. 1912-től elindult a tüzértiszti képzés is. A háború kitörése tovább növelte a feszültséget az oktatásban. Egyrészt a megnövekedett tisztigény miatt szükséges volt a képzés rövidítése, ugyanakkor folyamatos igényként merült fel a katonai jellegű tantárgyak ismeretanyagának jelentős bővítése. A háború éveitől végzett diákok tantervében így tovább csökkentették az általános műveltséggel kapcsolatos tárgyakat, miközben a katonai tantárgyakra jóval több időt szántak, ezek nagyobb hangsúlyt kaptak.

Az első világháborút követő zavaros időszak lezárultával a Ludovika Akadémia szétválasztott hallgatói is elkezdtek visszatérni az intézménybe. 1919 augusztusától a honvédelmi vezetés mindent megtett,

hogy a tisztképzés újra elkezdődhessen, azonban a korábbitól eltérően, immár négy évfolyamos képzési formában. A trianoni békediktátum szigorúan szabályozta a honvédség létszámát, azon belül pedig meghatározta a tisztikarét is. Az akadémia számára csak a tiszt létszámban keletkező lehetséges hiányok feltöltésére adott lehetőséget.

A képzés 1931-ig kisebb változásokkal, de lényegében változatlanul főnállt. Ezt követően létrehozták a Ludovika két tanulmányi főcsoportját: az I. főcsoportba a gyalogsági, tüzér- és lovassági hallgatók, míg a II. főcsoportba a repülő-, műszaki, híradó- és folyamórhallgatók kerültek. Ez utóbbi főcsoport kiköltözött a Hűvösvölgyi útra, és a jövőbeni Műszaki Akadémia elődszervezete lett.

A második világháborút megelőző utolsó szervezeti változást a tisztképzés korszerűsítésének igénye vezérelte. Ehhez az 1938. augusztus 22-én tartott bledi konferencia biztosította a kereteket – hazánk visszakapta a jogot a honvédség nyílt fejlesztésére, és a tisztképzés számára is megszűntek a rejtéssel járó kötétségek. A honvédelmi miniszter 1939. május 22-én kelt intézkedésében, a következő tanévtől kezdődően elrendelte a Magyar Királyi Horthy Miklós Honvéd Repülő Akadémia megalapítását Kassán, a Magyar Királyi Bolyai János Honvéd Műszaki Akadémia létrehozását a II. tanulmányi főcsoport alapjain, és a Ludovika Akadémián a fegyvernemi tisztképzés folytatását.

A második világháborút követően a demokratikus honvédelmi vezetés igyekezett a ludovikások és más „nyugatosok”, azaz az új irányvonal számára nemkívánatos, egyébként professzionális tisztek kényes kiválásával keletkezett űrt betölteni. Kezdetben ez tanfolyami rendszeren keresztül történt. Ezekben a tanfolyamokon különböző, politikailag elfogadható, lehetőleg népi származású fiatal tisztikar kinevelését kísérelték meg.

1947-ben döntöttek el a hivatásos tisztképzés visszaállítását, amelynek intézménye a Ludovika épületében működő Honvéd Kossuth Akadémia lett. Kezdetben lehetőséget biztosítottak a korábbi tiszthelyettesi kar tagjainak, hogy tiszt pályára lépjenek, majd beindult a kétéves, civilek számára is nyitott képzés.

A „fordulat éve” után az újabb hadrendek bevezetésével megnövekedett igényeknek a Kossuth Akadémia rendszere már nem tudott megfelelni, amit látva a honvédelmi vezetés hozálátott a képzés decentralizálásának kidolgozásához. A Petőfi hadrend keretein belül 1949. augusztus 1-jén megalakult fegyvernemi tiszt iskolák rendszere 1956-ig létezett. Általánosságban elmondható, hogy ezekben az iskolákban a régi hivatásos tisztikar szétverése után kevés volt a nagy tudású oktató, és inkább a politikai megbízhatóság volt az alkalmas feltétele.

Az 1956-os forradalom után megkezdődött a Néphadsereg átalakítása, és az 1960-as évekre a minőségi fejlődés igénye került előtérbe. Ennek érdekében 1957-ben létrejött az Egyesített Tiszti Iskola (ETI) a korábbi fegyvernemi iskolák helyett. A korszakban bekövetkezett haditechnikai fejlődés azonban új típusú tisztképzést követelt meg.

Az újonnan létrejött katonai főiskolák (a Kossuth Lajos Katonai Főiskola Szentendrén, a Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola Budapesten és a Kilián György Repülő Műszaki Főiskola Szolnokon) tovább emelték az alapfokú tisztképzés színvonalát. A hallgatók az 1970-es évek végétől egyre gyakorlatiasabb, technikai, illetve haditechnikai szemléletű képzést kaptak. Az 1980-as évektől a jelentkezők száma csökkent, a hadsereg veszített népszerűségéből. A kiáramló tiszt létszám pótlása érdekében 1986-tól átmenetileg áttértek a hároméves oktatási rendszerre.

A rendszerváltozás és a biztonsági környezet megváltozása után a tömeghadsereg jellegű fegyveres erő fenntartása túl nagy teher lett az ország számára, így átszervezés címen több lépcsőben, jelentősen leépült az akkor már Magyar Néphadseregnek nevezett katonai szervezet. A korábbi katonai főiskolák által kibocsátott létszámra már nem volt szüksége a zsugorodó honvédségnek, ezért az intézményeket 1996-ban összevonták, és a Zrínyi Miklós Katonai Akadémiával kiegészülve létrejött a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem. A korábbi Kossuth Lajos Katonai Főiskola Hadtudományi Kar néven, a korábbi Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola Bolyai János Katonai Műszaki Főiskolai Kar néven integrálódott az új egyetembe. A Repülőtiszti Kar később a Bolyai egyik intézete lett. Az új egyetemen már polgári képzések is megindultak.

Hazánk 1999-es NATO-, majd 2004-es EU-csatlakozása új kihívás elé állította a katonai felsőoktatást. Mindezeket túl a Magyar Honvédségben felfüggesztették a sorállomány behívását, és a szervezet teljes egészében átállt az önkéntes, szerződéses katonai rendszerre, ami megkövetelte a tiszt állomány képzettségének további növelését, ezzel is emelve az új, kizárólag professzionális katonákból álló fegyveres erő színvonalát.

Napjainkban a tisztképzés a Nemzeti Közszoalati Egyetem (NKE) Hadtudományi és Honvédtisztképző Karán történik. A kar az egyetem többi karával együtt egy olyan keretet és háttérrel biztosít a képzéshez, amely a katonai felsőoktatás számára korábban távolinak tűnő nemzetközi kapcsolatrendszert is elérhetővé tesz. Továbbá az egyetemi karok közös munkája fejleszti a honvédség jövőbeni tisztjeinek együttműködését a társszervezetekkel, lehetővé teszi azok tagjai számára, hogy jobban megértsék a hadsereg működését, ezáltal növeljék annak társadalmi beágyazottságát is. ●

Vásári forgatag ősszel is

A nyári kánikula végeztével végre kicsit fellélegezhetünk. Ősszel is rengeteg új programlehetőség nyílik meg előttünk. Az új évszak egyszerre jelenti valaminek a végét és a kezdetét is, így nincs okunk búsulni a hulló falevelek láttán. Ha nyitott szemmel járunk, olyan élményekkel is gazdagodhatunk, amelyek megélésére nyáron nem volt lehetőségünk. Ezt elősegítve állítottuk össze az alábbi programajánlót, amelynek középpontjában a vásárok állnak, amelyek köztudottan évszaktól függetlenül kiváló elfoglaltságnak ígérkeznek kicsiknek-nagyoknak egyaránt.

Forraltbor Fesztivál és Gasztronómiai Nagyvásár

Örkény, 2018. november 16–18.

A háromnapos fesztivál során több ezer kézműves termék közül válogathatnak kedvükre az örkényi Forraltbor Fesztivál és Gasztronómiai Nagyvásárra látogatók. Hagyományá vált a szép holmik utáni kutatáson túl, hogy a résztvevők ingyen használhatják a piac mögötti téren felállított korcsolyapályát. Ezen kellemes elfoglaltsághoz a helyszínen biztosítanak sportfelszerelést, így a sportolni vágyók közül senki sem marad ki. A vásáron kiválasztják a fesztivál legjobb forralt borát is, amelyet egyedi fesztiválos bögréből ihatnak a résztvevők a még hangulatosabb hétvége érdekében. Emellett számos helyi jellegű gasztronómiai különlegesség kóstolására és vásárlására is lehetősége nyílik minden résztvevőnek.

Kézművesvásár

Budapest, 2018. november 25.

Az angyalföldi Láng Sportcsarnok kitarja kapuit, hogy hazai, minőségi, kézzel készített termékek színes választékát kínálja minden érdeklődő számára. Az eseményen emellett, hogy kézművestechnikák bemutatására és tanítására kerül sor, kedvezményesen lehet alapanyagokat is vásárolni. Továbbá új alkotók bemutatására is lehet számítani. Kicsiknek-nagyoknak olyan izgalmas ingyenes programokkal készülnek a szervezők, mint például a kézműves-foglalkozás. Természetesen a gyermekek nagy kedvence, az arcfestés és a légvár sem maradhat el. A belépés 14 éves korig ingyenes, a felnőttek számára 500 Ft. A vásárra vasárnap 8 órától 14 óráig várják az érdeklődőket.

XIV. Kárpát-medencei Mézfesztivál és Termelői Vásár

Zalaegerszeg, 2018. december 1-2.

A termelői vásáron emellett, hogy érkeznek méhészek a Kárpát-medence valamennyi tájáról, bemutatkoznak a zalai kistermelők és kézművesek is. Az érdeklődők megkóstolhatják a hazai és határon túli méhészek mézeit, mézkülönlegességeit és egyéb méhészeti termékeit, gondoljunk csak akár a mézeskalácsra. Sajtór és Térésége Méhészeinek Egyesülete ezen eseménnyel kívánja felhívni a nagyvilág figyelmét a mézfogyasztás fontosságára, valamint az egészségre gyakorolt jótékony és gyógyító hatásaira. Méhészeteszköz-gyártók és -forgalmazók is képviseltetik magukat a Méhészszakmai Kiállítás és Vásáron. Az eseményen termelői élelmiszerek és kézműves termékek kiállítására és vásárlására is biztosítanak lehetőséget, valamint a méhészek és laikusok számára egyaránt izgalmas szakmai előadások is gazdagítják a programot. Idén is megrendezik a mézfelismerő versenyt, ahol a gyermekek és a felnőttek is külön kategóriában versenyezhetnek, és vihetnek haza értékes nyereményeket.

Kun Miklós

Széchenyi-díjas történész előadás-sorozata

LUDOVIKA
SZABADEGYETEM

Milyen területi változások nem valósultak meg végül a szovjet belső és külső gyarmatbirodalom területén és miért? (1950/60-as évek)

A világ kommunista mozgalma megrázó válságok, azok magyar száalai (1950/60-as évek)

Miként evezte be Kádár János Magyarországot politikai pályáját végül is megakasztó gazdasági/belpolitikai válságba? (1980-as évek)

Publikálatlan források a volt szovjet levéltárakból magyar/szovjet titkos kapcsolatokról (1980-as évek)

Mihail Gorbacsov pálfordulásainak különös története (1970/90-es évek)

Regisztrálni a következő elérhetőségen lehet:

<http://regisztracio.uni-nke.hu/szabadegyetem>

ÁLLAMTUDOMÁNYI ÉS
KÖZIGAZGATÁSI KAR

HADTUDOMÁNYI
ÉS HONVÉDTISZTKÉPZŐ
KAR

A közzszolgálat
itt kezdődik!

Találkozzunk
az NKE nyílt napján!

NEMZETKÖZI ÉS EURÓPAI
TANULMÁNYOK KAR

VÍZTUDOMÁNYI
KAR

RENDESZETTUDOMÁNYI
KAR

KATASZTRÓFAVÉDELMI
INTÉZET

NYÍLT NAP

2018. NOVEMBER 23. 10:00
NKE Ludovika Campus, Oktatási Központ

További információ: felveteli.uni-nke.hu

 facebook.com/uni.nke

 youtube.com/nkeuni

 instagram.com/uni.nke

 twitter.com/uni_nke